

Dýka a kříž
David Wilkerson

spolu s Johnem a Elizabeth Sherrillovými

Tento příběh je také ve filmové podobě na videokazetách.

Dýka a kříž
David Wilkerson

© 1963 by David Wilkerson

Titul amerického originálu
„The Cross and the Switchblade“

Osmé české vydání(c) 2003 Teen Challenge
Na Bendovce 24
181 00 Praha 8

(c) 2003 Nakladatelství Křesťanský život
Pod Červenkami 504
735 43 Albrechtice

119-008-03 ISBN 80-7112-090-1

David Wilkerson
Dýka a kříž

z amerického originálu
The Cross and the Switchblade přeložil J. N.

1. Do podsvětí velkoměsta

Celé toto podivuhodné dobrodružství začalo jednou pozdě večer, když jsem seděl ve své pracovně a prohlížel si časopis Life. Otáčel jsem zběžně jeho stránky a zdálo se, že tam už není nic, co by mne mohlo zajímat. Na jedné z nich jsem zahlédl perokresbu ze soudního přelíčení v New Yorku, přes 500 kilometrů odtud. Nikdy jsem v New Yorku nebyl a nikdy jsem zvláště o to nestál -- ještě tak někdy uvidět sochu Svobody. Začínal jsem obracet dál, když náhle moji pozornost zaujaly oči jedné z vykreslených postav. Byl to chlapec; jeden ze sedmi, souzených pro vraždu. Umělec zachytil v jeho rysech takový výraz zmatku, nenávisti a zoufalství, že jsem znovu časopis rozevřel a podíval se pozorněji. Jakmile jsem to udělal, začal jsem plakat.

„Co se to jen se mnou děje?“ řekl jsem si nahlas a netrpělivě setřel slzy. Zadíval jsem se na obrázek ještě jednou. Byli tam samí mladí hoši, všichni z jednoho gangu, zvaného

„Draci“. Článek pod kresbou vyprávěl o tom, jak v Highbridge- Parku v New Yorku brutálně napadli a k smrti ubili patnáctiletého chlapce. Jmenoval se Michael Farmer a byl ochrnutý po obrně. Každý z nich ho bodl svým nožem do zad a pak jej ještě tloukli přes hlavu svými řemeny. Odešli od něj celí zkrvavení, se slovy: „Má toho dost!“

Tato příhoda mne pobouřila. Bylo mi z toho nevolno. V našem malém, horském městečku bylo něco takového až milosrdně neuvěřitelné. Proto jsem zpočátku zůstal zcela lhostejný k myšlence, která mne náhle napadla, jakoby přišla z úplně jiného světa:

„Jdi do New Yorku a pomoz těm hochům!“

Musel jsem se hlasitě zasmát. Já? Jít do New Yorku? Vesnický kazatel by se měl plést do věcí, o kterých nemá ani ponětí?

„Jdi do New Yorku a pomoz těm hochům!“

Výzva zde stále byla, živá a naprosto nezávislá na mém vlastním citění a uvažování.

„Byl bych blázen. Vždyť o takových dětech vůbec nic nevím a vědět ani nechci.“

Střízlivé uvažování nepomáhalo. Jít do New Yorku musím, a co víc, měl bych jít hned, dokud soudní proces ještě trvá.

Aby bylo jasné, jak převratná myšlenka to pro mne byla, musím nejprve zdůraznit, že než jsem osudnou stránku otočil, byl můj život velmi jednotvárný. Jednotvárný, ale uspokojivý. Malý horský sbor v Philipsburgu, Pennsylvania, kde jsem sloužil, pomalu, ale soustavně rostl. Měli jsme nový sborový dům, novou faru a i v pokladně zřetelný přírůstek. V tom všem bylo pro mne určité zadostiučinění. Když jsme totiž před čtyřmi lety přijeli s manželkou Gwen do Philipsburgu poprvé, abychom se ucházeli o uprázdněnou kazatelnu, neměl sbor ani svou vlastní budovu. Shromáždění asi padesáti členů se scházivalo v soukromém domě, kde v přízemí byly bohoslužby a prvního patra se užívalo jako kazatelova bytu.

Vzpomínám, jak nás volební komise prováděla; Gwen tehdy zamířila přímo do onoho farního patra.

„Trochu se to zde musí upravit“, pravila jedna ze sborových pracovnic, silná dáma v potištěných bavlněných šatech. Všiml jsem si, jaké měla mozolnaté ruce, rozpraskané od tvrdé polní práce. „Necháme vás tady teď samotné, můžete si všechno dobře prohlédnout.“ Gwen tedy pokračovala v putování po prvním patře sama. Podle způsobu, jakým tam zavírala dveře, jsem poznal, že je nešťastná. Skutečná rána však teprve přišla, když v kuchyni otevřela jednu zásuvku. Zaslechl jsem její zapištění a rychle vyběhl nahoru. Ještě tam byli a pobíhali sem a tam: sedm či osm velikých černých švábů. Gwen práskla se zásuvkou: „Davide, já prostě nemohu!“ Dala se do pláče. Nečekala na mou odpověď a s hlasitým klepáním podpatků seběhla po schodech.

Rychle jsem se volební komisi omluvil a běžel za ní do protějšího hotelu, jediného v Philipsburgu. Tam už na mne i s dítětem čekala. „Lituji, můj milý. Jsou to takoví dobří lidé, když já se ale k smrti bojím švábů!“

Měla už sbaleno. Bylo jasné, že pokud se týče Gwen, budou si muset v Philipsburgu vybrat jiného kandidáta.

Věci se však vyvinuly trochu jinak. Nemohli jsme hned odejet, neboť bylo dohodnuto, že v tu neděli budu kázat při večerním shromáždění. Nevzpomínám si, že by mé slovo bylo tenkrát nějaké zvláštní. Něco se však přece dotklo těch padesáti lidí. Několik sedláků s upracovanými rukama potahovalo do kapesníků. Zakončil jsem a v duchu jsem už nasedal do auta a odjížděl, když tu náhle uprostřed místnosti povstal jeden starý pán a řekl: „Kazateli Wilkersoně, nechťel byste se stát naším služebníkem?“

Bylo to proti všem zvyklostem a všichni byli velmi překvapeni -- i má žena a já sám. Už dlouho se v tomto malém shromáždění Božích sborů rozhodovali mezi několika kandidáty, ale nemohli si pořád vybrat. Dnes to vzal náhle starý pan Mayer do svých rukou a otevřeně mne vyzval. Nikdo neprotestoval, mnozí se naopak k němu přidali. „Jděte na

okamžik ven a pohovořte si o tom s manželkou", řekl mi pan Mayer. „Za chvíli přijdeme za vámi."

Sedli jsme si do vozu; Gwen byla docela zticha. Na zadním sedadle spala v proutěném košíku malá Deborka, vedle ní leželo naše zavazadlo, už sbalené na cestu. V mlčení mé ženy jsem cítil němý protest proti švábům.

„Potřebujeme pomoc", řekl jsem jí rychle. „Měli bychom se modlit."

„Nezapomeň poprosit o radu, co s těmi šváby!" ozvala se Gwen temně.

„Dobrá, poprosím."

Sklonil jsem hlavu. Chtěl jsem udělat pokus se zvláštní modlitbou, která se snaží poznat Boží vůli pomocí nějakého znamení. Říká se tomu ‚rozprostírání rouna před Bohem'. Když Gedeon jednou hledal Boží vůli, rozprostřel na zem rouno a žádal Hospodina, aby seslal rosu všude kolem, jen rouno ať zůstane suché. Ráno byla země skropena, rouno ne. Bůh mu dal znamení.

„Pane", modlil jsem se nahlas, „chci teď před Tebou rozprostřít své rouno. Jsme tady a chceme činit Tvou vůli, když ji budeme znát. Proto chceš-li, abychom zůstali tady v Philipsburgu, dej prosím, aby nás zvolili jednomyslně. A ať se také hned rozhodnou vybavit nám faru alespoň malou ledničkou. Také kamna . . ."

„A Pane", ozvala se Gwen a na okamžik se zarazila, neboť se právě otevřely dveře a komise mířila k nám, „a . . . ať se sami rozhodnou udělat něco s těmi šváby!"

Za komisí vyšlo ven celé shromáždění. Obklopili vůz, u kterého jsme teď s manželkou stáli; pan Mayer si odkašlal. Když začal mluvit, stiskla mi Gwen ve tmě ruku.

„Pane kazateli, paní Wilkersonová!" Odmlčel se a pak pokračoval: „Bratře Davide, sestro Gwen, hlasovali jsme a všichni si přejeme, abyste se stal našim novým kazatelem. Sto procent. Rozhodnete-li se přijít, dáme vám do pořádku faru; dostanete kamna a ještě nějaké věci. Sestra Williamsová říká, že to tam budeme muset vykouřit."

„Abychom vypudili ty šváby", dodala paní Williamsová a obrátila se při tom na Gwen.

Ve světle, které se linulo z otevřených dveří přes záhony, jsem viděl, že Gwen pláče. Když jsme pak

byli už zase zpátky v hotelu po srdečném rozloučení se všemi, řekla mi, že je velmi šťastná.

Byli jsme v Philipsburgu skutečně šťastni. Život vesnického kazatele mi výborně vyhovoval. Skoro všichni naši farníci byli buď zemědělci nebo horníci, poctiví, bohabojní a štedří lidé. Přinášeli nám své desátky v podobě konserv, másla, vajec, mléka nebo masa. Byli to šťastní, pracovití lidé, kterým jsme se mohli obdivovat a od kterých jsme se mohli učit.

Asi po roce našeho pobytu v Philipsburgu jsme koupili staré baseballové hřiště za městem; kdysi tam hrával Lou Gehrig. Vzpomínám si, jak jsem stál v jednom jeho rohu a prosil Pána, aby nám vystavěl kostel právě do jeho čar. A tak se to skutečně také stalo.

Vedle kostela jsme postavili faru a pokud tam Gwen byla paní, žádná havěť neměla příležitost. Byl to krásný, růžový domek s pěti místnostmi a nádhernou vyhlídkou: na jedné straně hory, na druhé bílý kříž kostela.

Oba jsme v Philipsburgu hodně pracovali a měli jsme i určitý úspěch. Na Nový rok 1958 bylo v našem sboru 250 lidí, včetně malé Bonnie, naší nové dcerušky.

Já sám jsem však pomalu začal ztrácet klid. Začal jsem cítit určitou duchovní nespokojenost, kterou nezahnal ani pohled na nový kostel, ani vzrůstající rozpočet, ani plné lavice. Vzpomínám si přesně na večer, kdy jsem si to uvědomil -- tak, jak si lidé pamatují určité důležité dny svého života. Bylo to 9. února 1958. Toho večera jsem se rozhodl prodat svůj televizor.

Bylo už pozdě. Gwen a děti spaly a já jsem seděl před ním a díval se na noční program. Dávali obvyklou taneční revue, kde řada děvčat, oblečených do sotva viditelných kostýmů, pochodovala na obrazovce. Připadlo mi to tenkrát najednou velice hloupě.

„Stárneš, Davide“, lekl jsem se. Ale i když jsem se snažil, nemohl jsem dostat tu ošoupanou historku

z mysli -- ani dívky, jejichž osud na jevišti závisí na vzrušeném zájmu každého diváka. Vstal jsem, otočil knoflíkem a díval se, jak tanečnice mizí v malé teče uprostřed obrazovky.

Odešel jsem z pokoje do své pracovny a usedl do koženého točícího křesla.

„Kolik času vlastně strávím před obrazovkou každý večer? Přinejmenším dvě hodiny.“ To mne zarazilo. „Nebylo by lepší televizor prodat a čas strávit na modlitbách?“

Byl jsem vůbec jediný z rodiny, kdo se na televizi díval. Co by se stalo, kdybych místo toho každý večer věnoval dvě hodiny Pánu? Byla to povzbuzující myšlenka: nahradit televizi modlitbou a čekat, co se bude dít.

Objevily se však hned i námitky. Večer jsem unaven a potřebuji odpočinek a změnu. Televize je přece součástí naší kultury a kazatel by měl vědět, na co se lidé dívají a o čem hovoří.

Vstal jsem, zhasl, šel k oknu a díval se na hory, zalité měsíčním světlem. Pak jsem rozprostřel před Pána rouno podruhé; tentokrát mělo změnit můj život. Víím, že jsem to na Pána naložil pořádně, neboť ve skutečnosti jsem televizor pryč dát nechtěl.

„Pane Ježíši“, řekl jsem, „potřebuji Tvou pomoc, abych se v této věci mohl rozhodnout. Dám si na televizor inzerát do novin. Je-li ten nápad od Tebe, prosím Tě, pošli mi kupce. Pošli mi kupce během první hodiny -- ne, za půl hodiny po tom, co se noviny objeví na ulici.“

Když jsem ráno řekl o svém rozhodnutí Gwen, nebrala to zvlášť vážně. „Za půl hodiny!“ zvolala. „Zdá se mi, že to s tou modlitbou vůbec nemyslíš doopravdy.“

Něco na tom, co řekla, bylo, ale já jsem přesto inzerát do novin dal. Když se pak u nás objevily, byla to komická scéna. Seděl jsem na pohovce, z jedné strany se na mne dívala Gwen a děti, z druhé televizor; já sám jsem pozoroval velký budík u telefonu.

Uběhlo 20 minut.

„Gwen“, řekl jsem, „zdá se, žeš měla pravdu. Myslím, že jsem neměl . . .“

Telefon zazvonil.

Pomaloučku jsem zvedal sluchátko a díval se přitom na ženu.

„Vy prodáváte televizor?“ ptal se mužský hlas.

„Ano. Značka RCA, v dobrém stavu. Obrazovka 49 cm, dva roky starý.“

„Co za něj chcete?“

„Sto dolarů“, řekl jsem rychle. Neměl jsem do té chvíle ani ponětí, co bych za něj mohl chtít.

„Tak já si ho vezmu“, odpověděl muž.

„Nechcete si ho přijít prohlédnout?“

„Ne. Připravte ho. Přijdu během čtvrt hodiny a přinesu hned peníze.“

Od toho dne se můj život změnil. Každou půlnoc jsem vešel do své pracovny a místo kroucení knoflíků jsem se začal modlit. Zpočátku se mi zdálo, že se čas vleče a že jsem stále více roztěkaný. Pak jsem však součástí svého modlitebního života učinil soustavné čtení Bible. Nikdy před tím jsem nečetl Bibli soustavně, včetně veršů o tom, „kdo koho zplodil“. Nyní jsem poznal, jak je důležité získat rovnováhu mezi prosbami a chválami. Jak je to krásné strávit celou jednu hodinu děkováním! Život dostane docela jinou perspektivu.

A právě při jedné takové modlitební chvíli jsem vzal do ruky onen Life. Ten večer jsem se nějak nemohl soustředit. Gwen byla s dětmi u dědečka a babičky v Pittsburgu a já jsem zůstal doma sám. Přesto, že jsem se dlouho modlil a cítil Boží přítomnost, z neznámých

příčin na mne doléhal tíživý smutek. Nechápal jsem, čím to je. Rozsvítil jsem a neklidně jsem chodil po pokoji.

„Co mi chceš říci, Pane?“ Snažil jsem se porozumět.

Na stole ležel Life. Už jsem ho chtěl vzít do ruky, pak jsem se ale zarazil. Ne, nechci upadnout do takové

pasti -- číst si časopis místo modlitby. Začal jsem opět přecházet, ale pokaždé, když jsem přišel ke stolu, upoutal mne časopis znovu.

„Pane, je tam snad něco, co mi chceš ukázat?“ zvolal jsem a můj hlas se rozlehl ztichlým domem.

Usedl jsem do svého křesla a s těžkým srdcem jsem časopis otevřel. A za chvíli jsem se už díval na kresbu sedmi hochů a po tváři mi tekly slzy.

Druhý den, ve středu, byla večer v kostele modlitební hodina. Rozhodl jsem se, že řeknu shromáždění o svém novém pokusu ‚od dvanácti do dvou‘ a o zvláštním nápadu jet do New Yorku.

Toho večera sněžilo, byla chladná zimní noc. Mnoho lidí se nesešlo. Ti z farem se zřejmě báli sněhové bouře. Z města pár lidí přišlo, dost opožděně. Usadili se v zadních lavicích, což je vždycky pro kazatele špatné znamení: bude mluvit ke ‚studenému‘ shromáždění.

Nesnažil jsem se ani kázat. Požádal jsem, aby všichni přišli dopředu, že jím chci něco ukázat. Rozevřel jsem před nimi Life. „Dobře se podívejte na tváře těch chlapců“, řekl jsem a vyprávěl jim, že jsem dostal zřetelný pokyn jít do New Yorku a snažit se těm hochům pomoci.

Moji posluchači na mne hleděli chladně. Vůbec se jich to nedotklo a vím proč. Místo soustrasti cítí každý k těmto hochům spíše odpor. Sám jsem dost dobře nechápal vlastní reakci.

Pak se stala zvláštní věc. Oznámil jsem shromáždění, že na cestu do New Yorku nemám peníze. Přestože tam bylo tak málo lidí a ani nechápali, o co mi jde, přišli tiše dopředu a jeden po druhém kladli svůj příspěvek na stůl Páně. Ten večer se sebralo 75 dolarů, právě tolik, kolik je potřeba na cestu autem do New Yorku a zpět.

Ve čtvrtek jsem byl připraven jet. Zavolaal jsem ještě Gwen a snažil se jí vysvětlit obávám se, že marně -- o co se pokouším.

„Opravdu si myslíš, že tě vede Duch svatý?“ zeptala se.

„Ano, drahá. Opravdu “

„Dobře, tak si nezapomeň vzít s sebou teplé ponožky.“

Ve čtvrtek časně ráno jsem nasedl do svého starého auta a se mnou ještě Miles Hoover, vedoucí naší mládeže. Rozloučit se s námi nepřišel nikdo, což byla další známka úplného nepochopení, které mou cestu provázelo. I já sám jsem se musel ptát sám sebe, proč, pro všechno na světě, jedu do New Yorku a vezu s sebou vytrženou stránku z novin. Chlapecké tváře na ní mě tolik zaujaly a já jsem pořád vlastně nevěděl proč.

„Mám strach“, přiznal jsem se Milesovi, když jsme jeli po dálnici ‚Pennsylvania Turnpike‘.

„Strach?“

„Ano. Bojím se, že se pouštím do něčeho hrozně odvážného. Chtěl bych mít opravdu jasno, že jednám podle Božího vedení a ne podle nějakých svých bláznivých představ.“

Jeli jsme chvíli tiše dál.

„Milesi?“

„Hmmm.“

V rozpacích jsem se díval před sebe, bál jsem se podívat se na něj.

„Chtěl bych, abys něco zkusil. Vezmi si svou Bibli, naslepo ji kdekoliv otevři a přečti první odstavec, na který položíš prst.“

Miles na mne pohlédl, jako by mne chtěl obvinít z nějaké pověry, ale nakonec udělal, oč jsem ho prosil. Sáhl na zadní sedadlo a vzal si tam Bibli. Koutkem oka jsem viděl, jak zavřel oči, zaklonil hlavu, otevřel knihu a rázně položil prst na stránku.

Četl nejprve sám pro sebe. Pak se otočil, podíval se na mne, ale stále mlčel.

„Tak co?“ ptal jsem se.

Byla to část ze Žalmu 126, pátý a šestý verš:

„Ti, kteříž se slzami rozsévají, s prozpěvováním žnouti budou. Sem i tam chodící lid s pláčem rozsévá drahé símě, ale potom přijda, s plesáním snášeti bude snopy své“, četl Miles.

Bylo to veliké povzbuzení pro naši cestu do New Yorku. A bylo dobře, že přišlo. Bylo to totiž poslední povzbuzení, kterého se nám na velmi dlouhou dobu dostalo.

2. Počínal jsem si jako blázen

Silnicí č. 46, která spojuje New Jersey Turnpike s mostem G. Washingtona, jsme se dostali na periferii New Yorku. Začaly se objevovat těžkosti. Co třeba udělám, až budeme na druhé straně? Neměl jsem ani tušení.

Potřebovali jsme benzín a tak jsme zajeli do stanice hned u mostu. Miles zůstal u vozu a já jsem šel s vytrženou stránkou zavolat státního zástupce, který byl v článku jmenován. Když mne konečně spojili se správnou kanceláří, snažil jsem se v telefonu vypadat jako ctihodný pastor nějaké zbožné misie. Na onu kancelář to však neudělalo nejmenší dojem.

„Státní zástupce nepřipustí žádné zasahování do této záležitosti. Na shledanou, pane!“ Linka zmlkla.

Vyšel jsem z budky a zůstal chvíli stát u pyramidy plechovek s olejem. Snažil jsem se pochopit své poslání. Byli jsme 560 km od domova a stmívalo se. Sevřela mne slabost, únava i strach. Cítil jsem se opuštěný. Tam, ve světle zářivek benzínové stanice, se mi to vedení z klidu mé pracovny na faře nezdálo už tak přesvědčivým. Bylo to ztroskotání, ale musel jsem ho přece očekávat.

„Hej, Davide“, volal Miles, „blokujeme tu výjezd!“

Vyjeli jsme zase na silnici. Okamžitě nás pohltil mohutný dopravní proud. Nešlo by se ani otočit, kdybychom chtěli. Ještě nikdy jsem neviděl takovou spoustu spěchajících aut. Míhala se kolem, troubila na mne a vzduchové brzdy ohromných nákladňáků na mne syčely.

Jaká to byla na tom mostě podívaná! Řeka červených světél napravo -- to byly koncové lampy vozů před námi. Bílá, oslnivá záře aut proti a ohromující siluety mrakodrapů, rýsující se v temnotě. Uvědomil jsem si, jaký se ze mě stal venkovan.

„Co teď?“ zeptal jsem se Milese na konci mostu, kde nás tucet zelených světél naváděl na dálnici, jejíž jméno nám neříkalo vůbec nic.

„V pochybnostech následuj vůz před sebou“, odpověděl Miles příslovím.

Vůz před námi jel na horní Manhattan a my tedy rovněž.

„Podívej“, řekl Miles, když jsme projeli dvě křižovatky na červenou a málem přejeli strážníka, který za námi smutně kýval hlavou, „tady je jméno, které znám: Broadway.“

Název té ulice byl jako závan domova ve zmatku ciziny. Jeli jsme po ní a mýjeli postranní ulice, jejichž čísla klesala od 200 až k 50 a najednou jsme se octli na Times Square. Miles předčítal reklamní nápisy zábavních podniků: ‚Nahá tajemství‘, ‚Láska bez lásky‘, ‚Dívka noci‘, ‚Stud‘. Museli jsme myslet na tiché Philipsburské večery. Veliká bílá písmena na jednom divadle oznamovala: ‚Jen pro dospělé‘; pod nimi udržoval muž v červené uniformě pořádek ve frontě tlačících se, netrpělivých dětí.

O několik bloků dále byly známé obchodní domy Marcy a pak Gimble. Při pohledu na ně jsem se zaradoval. To byla jména, o kterých jsem něco věděl. Z těchto obchodů si Gwen

objednávala zboží. Ty teplé ponožky, které jsem ji slíbil nosit, prodával, tuším, Gimble. Chtěl jsem se dostat k těm obchodům blíž.

„Což, kdybychom se tady poohlédli po nějakém hotelu“, navrhl jsem Milesovi. Přes ulici byl Martinique. Rozhodli jsme se tedy pro ten. Nastal však problém s parkováním. Před hotelem sice parkoviště bylo, ale když muž u vchodu řekl „dva dolary přes noc“, obrátil jsem vůz rychle zpátky do ulice.

„To je tím, že nejsme zdejší“, řekl jsem Milesovi, když jsem odjížděl rychlostí, kterou jsem považoval za rozhorlenou. „Myslí si, že z nás mohou všechno vydrít, když jsme tu cizí.“

Za půl hodiny jsme byli na témže parkovišti znovu.

„O. K., vyhrál jste!“ řekl jsem muži, který se ani neusmál. O chvíli později jsme byli ve svém pokoji ve dvanáctém patře hotelu Martinique. Dlouho jsem stál u okna a prohlížel si auta a lidi tam dole. Každou chvíli zvedl vítr mračna odpadků a novin a hnal je ulicí. Na druhé straně se tísnila skupinka mladíků kolem ohně. Zimomřivě poskakovali, vztahovali ruce nad plameny a bezpochyby nevěděli, co dělat. Nahmátl jsem v kapse stránku z Life a myslel na to, jak se před několika měsíci sedm podobných hochů toulalo po Highbridge-Parku.

„Pokusím se ještě jednou zavolat do kanceláře státního zástupce“, řekl jsem Milesovi. Překvapilo mě, že ještě úřadovali. Byl jsem si vědom, že ze sebe dělám blázna, ale nepřipadl jsem na jiný způsob, jak se s těmi chlapci setkat. Musel jsem volat několikrát, než jsem sehnal někoho, kdo mi mohl podat trochu bližší informace.

„Podívejte se“, řekl stručně, „jediný člověk, který vám může povolit návštěvu u těch chlapců, je sám soudce Davidson.“

„Jak je možné se s ním sejít?“ zeptal jsem se.

Neochotná odpověď: „Bude zítra ráno u procesu. Soudní ulice číslo 100. A teď na shledanou, pane faráři. Prosím vás, už sem nevolejte. Nemůžeme pro vás nic udělat.“

Pokusil jsem se ještě o jeden rozhovor. Tentokráté přímo se soudcem Davidsonem. Telefonistka mi ale sdělila, že linka je vypnuta. Moc lituje, ale spojení je nemožné.

Šli jsme si tedy lehnout, ale já jsem usnout nemohl. Každý zvuk nočního města byl pro mé uši nezvyklý a děsivý. V dlouhých nočních hodinách jsem se musel divit tomu, proč jsem vlastně zde a zároveň jsem děkoval Bohu, že nemusím žít v tomto hrozném městě.

Ráno jsme vstali hned po sedmé, oblékli jsme se a opustili hotel. Nesnídali jsme. Oba jsme cítili, že před sebou máme důležitý úkol a že nám půst může prospět.

Kdybychom znali New York lépe, jeli bychom do města k soudu podzemní dráhou. My jsme ale zdejší poměry neznali a tak jsme se vydali na Soudní ulici opět vozem. Nechali jsme si vysvětlit cestu a znovu vyrazili na Broadway.

Soud je obrovská, strach nahánějící budova, do které se ze všech stran hrnou lidé -- nejen ti, kteří zde mají své zaměstnání, ale také zvědavci z ulice a samozřejmě ti, kteří tu hledají právo nebo pomstu. Když jsme čekali před místností, kde se měl konat proces s vrahy Michaela Farmera, ozval se rozhorleně nějaký muž:

„Pro ně je i elektrické křeslo příliš dobré!“ Pak se obrátil ke strážní u dveří:

„Dejte těm mizerům pořádnou lekci! Ať mají výstrahu i ti druzí.“ Strážný si zastrčil palce za opasek a otočil se k němu zády. Věděl zřejmě, že toto je jediný způsob obrany před samozvanými zastánci spravedlnosti.

Ve frontě před námi čekalo už čtyřicet lidí. Jak jsem zjistil později, bylo v místnosti pro návštěvníky vyhrazeno pouze 42 míst. Bylo jasné, že kdybychom se byli zastavili někde na snídani, měly by všechny události od onoho 28. února 1958 docela jiný průběh.

Čekali jsme u dveří půl druhé hodiny a netroufli jsme si ani na chvílku odejít, neboť tu bylo mnoho dalších, kteří čekali na příležitost zaujmout naše místa. Jednou šel kolem nás nějaký soudní úředník. Ukázal jsem na sousední dveře a zeptal se ho:

„Je tam pracovna soudce Davidsona?“

Přikývl.

„Bylo by možné, abych ho navštívil?“

Muž se na mne pohrdlivě podíval a zasmál se. Neodpověděl a šel dál.

Okolo desáté otevřel strážný dveře soudní síně. Nejdříve však každého z nás v malé předsíni prohlédli, zda nemáme u sebe zbraně.

„Jejich gang prý vyhrožoval soudci, že ho oddělají při procesu“, vysvětloval muž přede mnou během své prohlídky.

Sedli jsme si s Milesem na poslední dvě volná sedadla. Vedle mne byl ten muž, který se domníval, že by spravedlnost měla být rychlejší. „Ty kluky měli už dávno popravit, nemyslíte?“ Nečekal na odpověď a hned se s toutéž otázkou obrátil na svého souseda z druhé strany.

Překvapilo mne, že soudní síň byla poměrně malá. Očekával jsem místnost se stovkami sedadel, ale tato představa pocházela nepochybně z Hollywoodu. Ve skutečnosti byla polovina síně určena soudním zaměstnancům, část tisku a zbytek pro návštěvníky.

Soused napravo mi zběžně vyložil soudní řád. Když do místnosti vešla skupina mužů, poučil mne, že jsou to obhájci.

„Je jich dvacet sedm“, řekl můj soused. „Museli být jmenováni státem. Jinak by nikdo takovou lůzu neobhajoval. Kromě toho nemají ani peníze. Španělští hoši, víte?“

Nevěděl jsem, ale neřekl jsem nic.

„Zapírají vinu -- a při tom je to vražda prvního stupně. Všichni by měli dostat elektrické křeslo!“

Pak vešli obžalovaní.

Nevím, koho jsem vlastně očekával. Asi muže. Byl to přece soud pro vraždu a dosud jsem si vlastně neuvědomil, že něco takového mohly spáchat také děti. Ve skutečnosti to však opravdu byly děti. Sedm shrbených, vyděšených chlapců, souzených pro brutální vraždu. Každý hoch byl připoután za ruku ke svému strážnému, který vedle něj vypadal jako obr. Zdálo se mi, jako by byli vybráni úmyslně pro kontrast.

Dovedli sedm obžalovaných na levou stranu místnosti, usadili je a sejmuli jim pouta.

„Takhle se s nimi musí! Opatrnosti nikdy nezbývá“, pronesl můj soused. „Bože, jak je nenávidím!“

„Zdá se, že Bůh je jediný, kdo je má rád“, odpověděl jsem mu.

„Co to . . .“

Někdo udeřil na stůl a požádal o klid. Hned na to rychle vešla porota. Všichni povstali.

Tiše jsem pozoroval soudní obřad. Můj soused však ne. Projevoval se tak, že se lidé otáčeli a dívali se na nás.

Toho dne vypovídala jakási dívka.

„To je děvka té bandy“, opět mne poučil soused.

Ukázali dívce nůž a ptali se, zda ho poznává. Připustila, že je to ten, co z něj v den vraždy setřela krev. Dosažení této prosté výpovědi zabralo celé dopoledne. Pak, docela náhle, bylo jednání skončeno.

Nečekaný konec mě překvapil a tím je snad možno vysvětlit události, které následovaly. Neměl jsem čas rozmyslet si, co vlastně dělám. Slyšel jsem soudce Davidsona, jak oznamuje, že se přelíčení odročuje. Viděl jsem, že se chystá k odchodu a v mých představách to bylo navždy. Měl jsem pocit, že nesetkám-li se s ním teď, nepodaří se mi to už nikdy.

„Jdu tam a promluví s ním“, šeptl jsem Milesovi.

„Ty jsi se zbláznil!“

„Když ne . . .“

Soudce sbíral své roucho a odcházel. S rychlou modlitbou jsem vzal do pravé ruky Bibli v domnění, že se tak ve mně pozná duchovní a běžel kupředu.

„Vaše blahorodí!" zvolal jsem.
Soudce Davidson se otočil, znepokojený a rozhněvaný nad porušením soudních mravů.

„Vaše blahorodí, prosím, můžete mne vyslechnout jako duchovního?"

V tu chvíli se mne však zmocnili strážníci. Zřejmě proto, že soudci už bylo několikrát vyhrožováno, se mnou nejednali nijak jemně. Dva mně chopili za paže a vystrčili do chodby. Mezitím už v lavicích, vyhrazených tisku, nastal shon a křik. Fotografové mezi sebou závodili, aby získali snímek.

Dole v hale mne dozorcí předali policii.

„Zavřete ty dveře", nařídil jeden důstojník: „Nikdo nesmí ven!"

Pak se obrátil ke mně: „All right, tak dejte sem ty zbraně!"

Ujistil jsem ho, že žádné zbraně nemám. Znovu mne prohledali.

„Kdo byl ještě s vámi?"

„Miles Hoover, vedoucí naší mládeže."

Přivedli ho.

Když jej přivedli, viděl jsem, že se třese, spíše však zlostí a studem, než strachy. Některým od tisku se podařilo, když nás vyšetřovali, dostat dovnitř. Ukázal jsem policii své ordinační papíry, takže viděli, že jsem opravdu kazatel. Dohadovali se chvíli mezi sebou, co se mnou udělat. Seržant řekl, že se přeptá u soudce Davidsona a odešel. Zatímco byl pryč, zahrnuli nás reportéři svými otázkami. Odkud jsme? Proč jsme to udělali? Jsme spolčení s Draky? Ukradli jsme někde ty církevní dokumenty nebo jsme je padělali?

Seržant se vrátil s tím, že soudce Davidson upouští pro tentokrát od potrestání, slíbím-li, že se v soudní síni už neukáží.

„Nebojte se, ten se nevrátí", slíbil za mne Miles.

Rázně mne doprovodili do chodby, kde už čekal půlkruh reportérů se zdviženými kamerami. Jeden na mne zavolał:

„Hej, reverende, co to máte za knihu?"

„Svou Bibli."

„Stydíte se snad za ni?"

„Ovšem, že ne!"

„Tak proč ji schováváte? Zvedněte ji, ať ji vidíme!"

A já byl tak naivní, že jsem ji zvedl. Blesková světla zazářila a v tu chvíli jsem přesně věděl, jak se v hodinách objevím: „Bibli mávající vesnický kazatel s rozčuchanými vlasy přerušuje hrdelní proces'.

Jediný reportér byl objektivnější, Gabe Pressman z NBC-News. Položil mi několik otázek, proč se zajímám o chlapce, kteří provedli tak hnusný zločin.

„Podíval jste se jim někdy do tváře?" zeptal jsem se ho.

„Ano, jistě "

„A to se můžete ještě takhle ptát?"

Gabe Pressman se lehce usmál. „Vím, co máte na mysli. Rozhodně jste jiný, než ti, co hledají jen senzaci."

Jiný jsem rozhodně byl. Dostatečně jiný k tomu, abych si myslel, že mám Božské poslání, přičemž jsem však dokázal ze sebe udělat jenom blázna. Dostatečně jiný k tomu, abych udělal ostudu svému sboru, svému městu i své rodině.

Jakmile nás pustili, spěchali jsme na parkoviště, které nás přišlo na další dva dolary. Miles neřekl ani slovo. Jakmile jsme usedli a zavřeli dveře, sklonil jsem hlavu a dal se do pláče.

„Pojeďme domů, Milesi. Pojeďme odtud pryč!"

Když jsme se vraceli po mostě G. Washingtona, ještě jednou jsem se obrátil a naposledy se podíval na siluety New Yorku. Náhle jsem si vzpomněl na verš ze žalmu, který nám byl takovým povzbuzením:

„Ti, kteříž se slzami rozsévají, s prozpěvováním žnou budou.“

Co to však bylo za vedení? Začal jsem pochybovat o tom, že je možné získávat takovéto prstem „vypíchnuté pokyny“ od Boha. Jak teď mohu předstoupit před svou ženu, před rodiče, před svůj sbor?

Není to tak dlouho, co jsem před shromážděním říkal, že mne Bůh vede; teď se musím vrátit a říct jim, že jsem chyboval a že o Božím vedení nevím vůbec nic.

3. "Ani sám Bůh mi již nemůže pomoci!"

„Nevadilo by ti, kdybychom to vzali domů přes Scranton?“ zeptal jsem se Milese, když byl most už 80 kilometrů za námi. Miles rozuměl, co myslím. Žili tam moji rodiče. Upřímně řečeno, chtěl jsem si jím postesknout.

Když jsme ráno dorazili do Scrantonu, bylo už vše v novinách. Dříve se o procesu hodně psalo, zájem o vraždu však pomalu přestával. Zpočátku se zkoumal motiv vraždy, úvodníky se otřásaly hrůzou a snažily se případ vylíčit co možná nejdrastičtěji. Dávno byla probrána psychologie a sociologie tohoto případu i s naukou o vězeňství. Teď, když už novinám docházel dech, objevilo se něco nového, co opět potěšilo vydavatele.

Byli jsme na předměstí Scrantonu, když mne napadlo, co si o tom asi myslí rodiče. Zatoužil jsem k nim přijít jako malý, zraněný chlapec, ale teď, když jsme konečně dorazili, dostal jsem ze setkání strach. Vždyť jsem vystavil posměchu vlastně i jejich jméno.

„Možná“, řekl Miles, když už jsme odbočili na cestu k nim, „že to ještě neviděli“.

Viděli to. Noviny ležely na kuchyňském stole, obrácené navrch zprávou agentury UP o tom, jak mladý, divoce vyhlížející a Bibli mávající kazatel byl vyhozen ze soudní síně.

Naši mne pozdravili zdvořile, téměř formálně.

„Davide, jaké je to . . . příjemné překvapení“, řekla matka.

„Buď zdrav, synu“, pravil otec.

Posadili jsme se. Miles se taktně ztratil „trochu se projít“. Věděl, že první okamžiky mají být soukromé.

„Vím, co si o tom myslíte.“ Kývl jsem hlavou směrem k novinám. „Řeknu to za vás: jak se tato věc může někdy napravit?“

„Nejde ani tak o nás“, řekl otec. „Jde především o církev. A ovšem i o tebe. Můžeš ztratit svou ordinaci!“

Došla mi řeč, když jsem si uvědomil, jak je to všechno vážné. „Co chceš udělat. až se vrátíš zpět do Philipsburgu, Davide?“ ptala se matka.

„O tom jsem ještě neuvažoval.“

Šla k lednici a vyndala láhev mléka. Vždycky se snažila přidat mi nějaké kilogramy. „Neměl bys nic proti tomu, kdybych ti trochu poradila?“ tázala se, když mi nalévala sklenici. Často, chtěla-li mi radit, žádala mne o dovolu. Tentokrát skutečně čekala se sklenicí v ruce, dokud jsem nekývl na souhlas. Bála se nejspíše, že si tento problém chci vyřešit sám.

„Až se vrátíš domů, Davide, nespěchej moc s tvrzením, že ses mýlí. Někdy nás Pán vede zvláštním způsobem. Možná, že teď ještě dobře nechápeme Jeho plán, ale já věřím, že tě vede dobře.“

Po celou zpáteční cestu do Philipsburgu jsem musel myslet na matčina slova. Co dobrého by mohlo ještě vzejít z tohoto fiaska?

Odvezl jsem nejprve Milese domů a pak teprve jel zadní cestou k faře. Je-li vůbec možné plížit se s něčím tak velikým, jako je auto, přes dvůr domů, tak je to právě to, o co

jsem se snažil. Zavíral jsem dveře auta, aby ani neklaply a téměř po špičkách vklouzl do bytu. Tam však již na mne čekala Gwen. Přišla mi vstříc a vzala mne kolem krku. „Ubohý Davide“, vítala mne. A po chvíli mlčení se tiše zeptala: „Co se tam vlastně stalo?“

Podrobně jsem jí vyprávěl o všem, co se přihodilo od té chvíle, kdy jsme se viděli naposled. Zmínil jsem se i o zajímavém názoru své matky na ten případ.

„Tady ve městě budeš mít dost práce, abys je přesvědčil. Telefon stále zvoní.“

Nepřestal zvonit po tři dny. Jeden z městských úředníků volal jenom proto, aby mi vynadal. Kolegové kazatelé mi neváhali sdělit, že je to laciná snaha o popularitu. Když jsem se konečně odvážil jít do města, lidé na ulicích se za mnou otáčeli. Znamý obchodník, který se vždycky snažil o větší rozkvět města, mi dlouze potřásal rukou, plácal mne po zádech a vykřikoval: „Človče, konečně se někomu podařilo dostat Philipsburg na mapu!“

Nejhorší ovšem bylo setkat se v neděli s vlastními farníky. Byli chladně zdvořilí, mlčeli. To dopoledne jsem musel promluvit o tom, na co jsme všichni mysleli.

„Vím, že žádáte vysvětlení“, řekl jsem ke dvěma stům kamenných tvářím. „Vidím však také, že se mnou cítíte a opravdu si toho vážím. Po tom, co se stalo, máte jistě právo myslet si, že je váš kazatel značně domýšlivý, když vrtoch, který ho napadne, prohlašuje za Boží hlas. Nedivím se tomu. Byl jsem pokořen a ponížen, snad to měla být pro mne lekce. Přesto však úkolem nás věřících tady na zemi je konat Boží vůli: musíme tedy čekat, že On nám ji nějakým způsobem zjeví.“

Stále kamenné tváře. Žádná odpověď. Se svým výkladem o Božím vedení jsem moc nepochodil. Ale shromáždění bylo pak pozoruhodně laskavé. Většina lidí mi řekla, že jsem jednal sice bláznivě, ale jistě v dobrém úmyslu. Jedna dobrá dáma dokonce pravila: „My o vás stále stojíme, i kdyby vás nikdo jiný nechtěl.“ Po tomto pamětihodném prohlášení strávila dlouhou dobu vysvětlováním, že to nemyslela tak, jak to vyznělo.

V následujících dnech se mi však stala zvláštní věc. Při nočních modlitebních chvílích mi stále přicházel na mysl jeden verš z Písma: „Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.“ Zněl jako nové, mocné ujištění, přestože můj rozum teď o podobné ujištění vůbec nestál. Současně s tím přišla však myšlenka tak absurdní, že jsem ji po několik nocí zaháněl, jakmile se objevila:

„Vrať se do New Yorku!“

Když jsem se jí bez úspěchu po několik nocí snažil zbavit, musel jsem se jí nakonec začít zabývat.

Především jsem nikdy netoužil žít v New Yorku. To město jsem prostě neměl rád. Už jen samotné jméno New York bylo pro mne symbolem všech možných těžkostí. A co Gwen a děti! Zase je tak brzy opustit? Nemohu přece jet osm hodin tam a osm hodin zpátky jenom proto, abych ze sebe udělal znova blázna. A už vůbec nepřipadá v úvahu, abych znovu žádal shromáždění o peníze. Ti sedláci a horníci dělali už tak mnohem víc, než by měli. Jak bych jim to mohl vysvětlit, když sám jsem ještě nezačal chápat tento nový pokyn vrátit se na místo své porážky. Neměl jsem přece větší vyhlídku na návštěvu těch chlapců, než předtím. Naopak -- před očima městských úředníků jsem byl přece otypován jako šílenec. Ani sto párů koní by mne nemohlo dotáhnout do kostela s takovýmto nápadem.

A přece -- ta nová myšlenka byla tak vytrvalá, že ve středu večer jsem stál na kazatelně a žádal znovu o peníze na cestu do New Yorku. Odpověď mých posluchačů byla vskutku zvláštní. Jeden po druhém vstával, přistupoval ke stolu Páně a kladl tam svůj příspěvek. Tentokrát bylo v kostele lidí mnohem víc, snad sto padesát. Zajímavé však bylo, že sbírka byla téměř stejná, jako minule. Když jsme všechny ty mince a občas i bankovky spočítali, bylo toho právě dost na cestu do New Yorku. Sebralo se sedmdesát dolarů.

Příštího jitra jsme byli s Milesem na cestě už v šest. Jeli jsme stejnou cestou a zastavili u benzínové pumpy jako minule. Když jsme opět jeli po mostě, modlil jsem se: „Pane,

nemám jasno, proč se to všechno minulý týden tak stalo a nevím ani, proč se zase vracím do tohoto zmatku. Neprosím Tě o vysvětlení, ale jen o to, abys řídil mé kroky."

Zase jsme byli na Broadwayi a jeli na jih touto jedinou třídou, kterou jsme znali. Jeli jsme zvolna, když jsem náhle měl neuvěřitelně silný pocit, že mám vystoupit. „Najdu místo k parkování“, řekl jsem Milesovi. „Chci se tady na chvíli projít.“

Našli jsme prázdný parkmetr.

„Vrátím se za chvíli, Milesi. Nevím ani, co vlastně hledám.“

Nechal jsem ho sedět ve voze a vydal se pěšky po ulici. Neušel jsem ani půl bloku, když jsem zaslechl volání:

„Haló, Davide!“

Zprvu jsem se ani neohlédl -- myslel jsem, že nějaký hoch volá svého kamaráda. Ale kdosi zavolal opět:

„Hej, Davide! Kazateli!“

Teď už jsem se otočil. Asi šest hochů se opíralo o zeď domu, právě pod nápisem ‚Povalovat se na tomto místě je policejně zakázáno.‘ Měli na sobě úzké kalhoty a bundy na zip. Všichni, až na jednoho, kouřili a docela všichni se nudili. Jeden se oddělil od skupinky a zamířil ke mně. Líbil se mi jeho úsměv, když promluvil:

„Jsi přece ten kazatel, kterého vyhodili od procesu Michaela Farmera?“

„Ano, jsem. Jak to víš?“

„Tvá fotka byla všude. A tvoje tvář se snadno pamatuje.“

„Děkuji.“

„To nebyla poklona!“

„Tak vidíš, ty znáš mé jméno, ale já tvoje ne.“

„Já jsem Tommy, vůdce Rebelů.“

Zeptal jsem se Tommyho, vůdce Rebelů, zda ti ostatní pod nápisem ‚Povalování zakázáno‘ jsou jeho přátelé. Nabídl se, že mne představí. Tvářili se znuřeně a nevráží, dokud jim neřekl, že jsem měl konflikt s policií. Působilo to jako nějaké kouzlo. Byla to pro ně zřejmě dobrá vizitka. Tommy mne představoval s velikou pýchou:

„Kamarádi“, řekl jim, „tady je ten kazatel, co ho vykopli od Farmerova procesu.“

Jeden za druhým se odlepili od domovní zdi a přišli si mne prohlédnout. Jen jeden se nehnul. Otevřel nůž a do kovového rámu s nápisem ‚Povalování zakázáno‘ začal vrývat slovo, které se tu nedá otisknout. Během rozmluvy se k nám připojily ještě dvě nebo tři dívky.

Tommy se mne ptal na proces a já jsem mu řekl, že bych rád pomohl mladým, zejména těm, kteří jsou členy nějakého gangu. Až na onoho rytce poslouchali všichni pozorně a někteří dokonce poznamenali, že ‚jsem jejich.‘

„Co tím, že jsem váš, chcete říct? ptal jsem se.“

Jejich logika byla prostá: policajti nemají rádi mne, policajti nemají rádi ani je. Jsme na stejné lodi a tak jsem tedy jejich. Tenkrát to bylo poprvé, ale ne naposledy, co jsem tuto logiku slyšel. Vzpomněl jsem si, jak mne vlekli chodbou soudní budovy a poznal jsem náhle, jaký to byl dokonalý Boží plán. Neměl jsem však čas dál o tom přemýšlet, neboť ke mně konečně také přistoupil osamělý chlapec. Jeho slova řízla do mého srdce víc, než by to mohl učinit jeho nůž.

„Davide“, řekl a pohybem ramen si posunul bundu na zádech. Všiml jsem si, že ostatní se maličko odtáhli. Velice rozvážně otevíral a zavíral svůj nůž. Pak ledabyly přejel jeho ostřím přes knoflíky mého kabátu a jeden po druhém odřízal. Dokud nedokončil tento malý rituál, nepromluvil slovo.

„Davide“, řekl konečně a podíval se mi při tom poprvé do očí. „Máš docela pravdu. Ale Davide, jestli bys někdy snad chtěl obrátit hochy tohoto města, tak . . .“

Čítil jsem, jak mi hrot nože lehce tlačí na břicho.

„Jak se jmenuješ, mladý muži?“

Jmenoval se Willie, ale prozradil mi to jiný z chlapců.

„Willie, já nevím, proč mne Bůh přivedl do tohoto města. Ale jedno ti povím: On je na vaší straně. To ti mohu zaručit.“

Willieho oči se nepřestávaly dívat do mých. Postupně jsem však cítil, jak tlak jeho nože na mé břicho slábne. Pak se jeho oči odvrátily a on se otočil.

Tommy šikovně změnil hovor. „Davide, když se chceš setkat s gangy, proč nezačneš zrovna hned tady? My všichni jsme Rebelové a mohu ti hned také představit některé GGI's“.

„GGI's?“

„Grand Gangsters, Incorporated.“

Nebyl jsem v New Yorku ještě ani půl hodiny a už jsem se seznamoval s druhým gangem. Tommy se mi snažil vysvětlit cestu, já jsem však stále nechápal.

„Človče, ty jsi ale balík!“ řekl udiveně a pak se obrátil na jednu z dívek: „Nancy, doved' kazatele k GGI's, jó?“

GGI's se scházeli v suterénu na 134. ulici. Abychom se dostavili k jejich ‚klubovně‘, kráčeli jsme s Nancy dolů po betonových schodech. Šli jsme kolem špinavých domů, ke kterým byly připevněny řetězem nádoby na odpadky. Všude se válely láhve od vodky a pobíhaly kočky se špinavou, hrubou srstí. Konečně se Nancy zastavila a zabouchala na jakési dveře. Dvakrát rychle, čtyřikrát pomalu.

Přišla nám otevřít dívka, která vypadala jako pravý chuligán. Zpočátku jsem myslel, že je to z legrace. Byla bosa, cigareta jí visela z úst a v ruce držela plechovku s pivem: rozcuchaná, v šatech, které jí padaly s ramen. Ale přece jsem se nemohl smát. Její obličej byl smutně vážný, přestože to bylo ještě dítě.

„Marie, můžeme dál?“ ptala se Nancy. „Chci vás seznámit s přítelem.“

Marie pokrčila jedno rameno -- to, které drželo její šaty a pootevřela trochu víc dveře. V místnosti byla tma a chvíli mi to trvalo, než jsem mohl rozeznat, že je plná dvojic. Chlapci a děvčata středoškolského věku seděli v této chladné a zapáchající místnosti a já rázem poznal, proč Marie byla vlastně na půl svlečená. Tommy měl pravdu: byl jsem balík.

Někdo rozsvítil bledou žárovku. Děti se pomalu rozmotaly a hleděly na mne stejně unuděnými očima, jaké jsem už viděl ve tvářích Rebelů.

Nancy mne stručně představila: „To je ten kazatel, kterého vykopli od Farmerova procesu“. Okamžitě jsem získal jejich pozornost. A co bylo důležitější, i jejich sympatie. To odpoledne jsem měl možnost kázat své první kázání newyorskému gangu. Vůbec jsem se nepokoušel o nějakou složitou promluvu: řekl jsem jim jen to, že je Někdo má rád -- takové, jací jsou, tedy, mezi lahvemi vodky a unuděné sexem. Bůh je zná a ví dobře, co vlastně v pití a v sexu hledají. Chce jim dát to, po čem touží: povzbuzení, radost a životní cíl. Ne v laciné láhvi a ve studeném podzemí činžáku. Bůh má pro ně mnohem lepší vyhlídky.

Ve chvílce pauzy jeden hoch řekl: „Jen dál! Jdeš na věc!“

Poprvé jsem slyšel tento výraz. Znamenalo to, že slovo se dotklo jejich srdcí a bylo to největší uznání, které mohli mému kázání dát.

Po půl hodině jsem mohl z tohoto suterénu s pocitem povzbuzení odejít, ale jedna věc tomu bránila. Tady, mezi GGI's jsem se poprvé setkal s omamnými drogami. Marie, která -- jak se ukázalo, byla předsedkyní dívčí odbočky gangu GGI's, mne přerušila, když jsem hovořil o tom, že jim Bůh může pomoci k novému životu.

„Mně už ne, Davide, mně ne!“

Položila svou plechovku a natáhla si šaty zpátky na ramena.

„Proč by ne, Marie?“

Místo odpovědi si vyhrnula rukáv a ukázala svou paži. Neporozuměl jsem.

„Nechápu, Marie.“

„Pojď sem!“ Šla pod žárovku a nastavila znovu paži. Viděl jsem drobné ranky, které vypadaly jako zhnisaná štípnutí komára. Některé byly staré a modré, jiné čerstvé, živé. Náhle jsem pochopil, co se mi tohle děvče snaží říci. Byla obětí omamných drog.

„Jsem ztracena, Davide. Mně už nemůže nikdo pomoci, ani Bůh ne!“

Rozhlédl jsem se po místnosti, jestli snad neuvidím ve tvářích ostatních známky toho, že Marie přehání. Nikdo se však nesmál. V tomto jediném, zběžném pohledu do tváří dětí jsem poznal to, co jsem později našel v policejních statistikách a nemocničních hlášeních: lékařská věda opravdu nemůže pomoci obětem omamných drog. Marie přesně vyjádřila mínění odborníků: skutečně není žádná naděje pro ty, kteří si do žil vstříkují heroin.

Marie byla ztracena.

4. Šlo jenom o náhodu?

Když jsem se vrátil. zpět k autu, dosud zaparkovanému na Broadwayi, byl Miles zjevně potěšen, že mne vidí.

„Už jsem se obával, že ses dostal do svého vlastního hrdelního procesu, a to jako mrtvola.“

Když jsem mu vyprávěl o svém setkání se dvěma gangy, které se mi podařilo uskutečnit během jediné hodiny pobytu v New Yorku, napadlo ho totéž, co mne předtím:

„Uvědomuješ si, že bys nikdy neměl příležitost se s nimi setkat, kdyby tě nevyhodili od soudu a neuveřejnili tvou fotografii?“

Jeli jsme do města a tentokrát jsme osobně zašli do kanceláře státního zástupce. Nedělali jsme si iluze o přijetí, ale cesta k sedmi hochům ve vězení vedla pouze tudy. Snažil jsem se je přesvědčit, že nemám žádný jiný důvod k návštěvě vězňů, než jejich dobro.

„Reverende, i kdyby každé vaše slovo pocházelo přímo z Bible, nemohli bychom vám návštěvu povolit. Jediná možnost, jak navštívit hochy bez svolení soudce Davidsona je souhlas, podepsaný jejich rodiči.“

Odpověď mne potěšila. Přece tedy bude ještě nějaká možnost!

„Můžete mi dát jejich jména a adresy?“

„Lituji, to není dovoleno.“

Na ulici jsme znovu rozevřeli stránku z Life, teď už značně pomačkanou. Stálo tam jméno vůdce gangu: Luis Alvarez. Zatímco Miles zůstal ve voze, zašel jsem do cukrárny a proměnil pětidolarovou bankovku -- byly to téměř naše poslední peníze -- za drobné. Potom jsem začal volat všechny Alvarez, uvedené v telefonním seznamu. Jen v samotném Manhattanu jich bylo přes dvě stě.

„Je to byt Luise Alvarez, toho, který je zúčastněn na Farmerově procesu?“ ptal jsem se.

Uražené ticho. Pak zlostná slova. Prásknutí sluchátkem.

Utratil jsem už čtyřicet mincí, ale pak mi bylo jasné, že tímto způsobem nic nezjistím. Vyšel jsem ven a přisedl k Milesovi do auta. Oba jsme byli zklamáni. Neměli jsme nejmenší ponětí, co dál. Tam ve voze pod mrakodrapy Manhattanu, tyčícími se nad námi, jsem sklonil hlavu k modlitbě: „Jestliže nás sem posíláš Ty, musíš nás také vést. Nevíme si už sami rady. Ukaž nám, prosím, cestu, neboť my ji neznáme.“

Vyjeli jsme bez cíle tím směrem, jak bylo auto postaveno, náhodou na sever. Dostali jsme se do obrovské dopravní tlačenice na Times Square. Když jsme se konečně vymotali, byli jsme ztraceni v Central-Parku. Jezdili jsme stále dokola, než jsme zjistili, že ulice tvoří vlastně kruh. Abychom se odtud dostali, použili jsme nejbližšího výjezdu. A tak jsme se octli na třídě, která vedla do nitra španělského Harlemu. Náhle jsem měl opět ten zvláštní pocit, že musím vystoupit.

„Poohlédni se po nějakém místě k parkování“, řekl jsem Milesovi.

Zajeli jsme na první prázdné místo, které jsme zahlédli. Vystoupil jsem a šel několik kroků. Potom jsem se nejistě zastavil, neboť jsem vlastně nevěděl, kam jít. Zhlédl jsem skupinku hochů, sedících na zábradlí, a zamířil jsem k nim.

„Nevíš, kde bydlí Luis Alvarez?“ zeptal jsem se jednoho z nich.

Chlapec na mne zachmuřeně zíral a neodpověděl. Bez cíle jsem tedy pokračoval dál. Náhle se však za mnou rozběhl mladý černoch.

„Vy hledáte Luise Alvaraze?“

„Ano.“

Udiveně se na mne podíval: „Toho, co je ve vězení kvůli tomu mrzákovi?“

„Ano, toho; znáš ho snad?“

Chlapec na mne nepřestával zvědavě zírat.

„A tohle je vaše auto?“ ptal se dál.

Jeho otázky mne už začínaly unavovat. „Ano, moje. Proč se ptáš?“

„Človče“, zvolal chlapec, „vždyť parkujete přímo před jeho domem!“

Vzrušilo mne to. Ukázal jsem na starý činžák, před kterým jsme stáli: „Tady že bydlí?“. vydechl jsem skoro šeptem.

Chlapec přikývl.

Jak často reptáme proti Bohu, když hned nevyslychá naše modlitby. Někdy však nechceme uvěřit prosbě vyslyšené! Prosili jsme Boha, aby nás vedl a On nás dovedl až na Alvarezův práh.

„Děkuji Ti, Pane!“ řekl jsem nahlas.

„Co jste to povídal?“

„Děkuji“, odpověděl jsem chlapci. „Opravdu, mockrát ti děkuji!“

Na poštovní schránce ve špinavém vestibulu bylo vskutku jméno Alvarez. Třetí patro. Šel jsem tedy nahoru. Chodba byla temná, páchla močí a špínou. Tmavohnědé stěny byly z plechu, do kterého byly vyryty různé ornamenty.

„Pan Alvarez?“ zavolal jsem, když jsem konečně našel dveře s jeho vizitkou. Z bytu se ozvala španělská odpověď, kterou jsem považoval za výzvu ke vstupu. Pootevřel jsem dveře a nahlédl dovnitř. Tam, na černé pohovce, seděl hubený muž temné pleti s růžencem v ruce. Když mne spatřil, jeho tvář se rozjasnila. „Vy jste David“, promluvil velmi pomalu. „Ten kazatel, co ho vyhodili policajti!“

„Ano“, odpověděl jsem. Vešel jsem dál a seňor Alvarez vstal.

„Modlil jsem se, abyste přišel“, řekl. „Chcete pomoci mému chlapci?“

„To chci, pane Alvarazi, ale oni mi tu návštěvu u Luise nechtějí povolit. Musím mít od vás a od ostatních rodičů písemný souhlas. . .“ „Dám ho.“ Seňor Alvarez vytahoval z kuchyňské zásuvky tužku a papír. Pomalu psal, že souhlasí s mou návštěvou u Luise Alvaraze. Pak papír přeložil a podal mi ho.

„Neznáte jména a adresy ostatních rodičů?“

„Ne“, řekl Luisův otec a zavrtěl hlavou. „Víte, je to těžké. Moc jsem toho o svém synovi vlastně nevěděl. Když vás Bůh přivedl sem, jistě vás dovede i k těm ostatním.“

Tak tedy jen několik minut po tom, co jsme náhodně zastavili na jedné ulici Harlemu, jsem měl první podepsané prohlášení. Vyšel jsem z Alvarezova bytu a divil jsem se, jak je to vůbec možné, že Bůh doslova řídil můj vůz na tuto adresu. Byla to snad odpověď na modlitby tohoto otce? Napadlo mne i to, že jsem snad tu adresu zahlédl v nějakých novinách a zůstala už v mém podvědomí.

Zatímco jsem sestupoval po temných, plechem lemovaných, schodech a takto uvažoval, přihodila se další věc, která se už nedala vysvětlit jen podvědomím. Zahýbal jsem za roh a náhle jsem se srazil s asi sedmnáctiletým hochem, který běžel po schodech nahoru.

„Pardon“, omluvil jsem se a šel dál.

Hoch se na mne letmo podíval, něco zamumlal a zase se rozběhl. Když jsem však šel kolem lampy, znovu se zastavil a díval se na mne.

„Kazateli!"

Otočil jsem se. Hoch si mne důkladně prohlížel.

„Nejsi ten chlapík, co ho vykopli od Luisova soudu?"

„Ano, jsem David Wilkerson."

Chlapec napřáhl ruku : „Já jsem Angelo Morales, kazateli. Jsem z Luisova gangu. Byl jsi nahoře u Alvarezů?"

„Ano". Řekl jsem Angelovi, že potřebuji jejich potvrzení, abych mohl Luise navštívit. A pak jsem v tom našem setkání náhle poznal vedení Boží.

„Angelo", zvolal jsem. „Musím mít souhlas všech rodičů těch chlapců. Pan Alvarez neví, kde ti ostatní bydlí. Ale ty to víš, vid'."

Angelo s námi projížděl celým španělským Harlemem a ukazoval bydliště ostatních obžalovaných. Za jízdy nám také pověděl něco o sobě: byla to náhoda, že ten večer, co chlapci ‚zřídili‘ Michaela Farmera, nebyl s nimi. Bolely ho totiž zuby a tak zůstal doma. Vyprávěl, že chlapci šli do parku jen proto, aby ubili čas. Kdyby tam nenašli Farmera, možná, že by někde ‚tancovali‘.

‚Tancem‘ se myslí, jak jsem zjistil později, boj mezi gangy. Poučili jsme se od Angela hodně a po- tvrdili si své domněnky. Zvláště v tomto gangu byli chlapci unudění, osamělí a zlí. Byli opravdu všichni takoví? Hledali vzrušení, kde se jen dalo. Toužili po společnosti a brali zavděk takovou, jakou mohli najít.

Angelo měl neobyčejnou schopnost vysvětlovat. Byl to veselý, přitažlivý chlapec a chtěl nám pomoci. Dohodli jsme se s Milesem, že ať se s našimi plány stane cokoli, zůstaneme s Angelem rozhodně ve spojení a ukážeme mu jinou cestu.

Během dvou hodin jsme měli pohromadě všechny podpisy.

Rozloučili jsme se s naším průvodcem, vzali si jeho adresu a slíbili mu, že se opět ozveme. Jeli jsme zpět do města. Naše srdce zpívalo. Ve skutečnosti jsme opravdu zpívali, když jsme znovu zápasili s dopravou na Broadwayi. Otevřeli jsme okna a zpívali z plných plic staré známé evangelizační písně, které jsme se naučili už jako děti. Nepopíratelné zázraky, které se staly v posledních hodinách, nám daly nové ujištění, že se nám dveře budou otevírat, spolehne-me-li se na Ježíšovo vedení.

Netušili jsme, když jsme jeli za stálého zpěvu do města, že za několik minut budou dveře znovu pevně zavřeny. Ani ty podpisy nám totiž neumožnily dostat se k chlapcům do vězení.

Státní zástupce byl velice překvapen, když nás zase tak brzo uviděl. Předložili jsme žádané podpisy. Hleděl na ně zpočátku nedůvěřivě. Pak zavolal do vězení a pravil, že jestliže nás chlapci budou chtít vidět, musí nám být přístup k nim povolen.

Avšak přímo ve věznici se objevila další nečekaná překážka. Nezpůsobili ji ani chlapci, ani úředníci, ale kolega duchovní. Vězeňský kaplan, kterému byli hoši svěřeni, prohlásil, že moje návštěva by byla rušivým zásahem do jejich duchovního života. Každý z hochů sice podepsal prohlášení: chci mluvit s kazatelem Dawidem Wilkersonem. Kaplan však změnil slovo ‚chci‘ na ‚nechci‘. Nic úředníky nepřesvědčilo, že prohlášení bylo falšováno.

Jeli jsme zpět přes Washingtonův most velice zmateni. Proč jsme dostali tak mocné povzbuzení, ba ujištění o správné cestě. když teď jsme opět ve slepé uličce!"

Vraceli jsme se pozdě v noci po dálnici Pennsylvania Turnpike. Měli jsme už za sebou asi polovinu cesty. Náhle mně v té tmě kolem nás přece jen zasvitl paprsek naděje.

„Ha", řekl jsem nahlas, což probudilo Milese z jeho klmbání.

„Co je?"

„Už vím, co udělám!"

„Tak to je dobře, jsem rád, že jsi na to už přišel, řekl rozespale Miles a znovu zavřel oči.

Tím paprskem naděje byl muž. Pozoruhodný muž. Otec mého otce. Doufal jsem, že ho budu moci navštívit a světit se mu se svými těžkostmi.

5. Jádro biblického poselství

„Víš, co si myslím?“ řekla mi Gwen, když jsme spolu seděli v kuchyni u šálku čaje. Chystal jsem se právě na cestu k dědečkovi.

„Potřebuješ se ujistit, že nejsi ve své práci sám, ale že navazuješ na velkou rodinnou tradici“, pokračovala. „Máš docela pravdu. Vrať se do minulosti tak daleko, jak jen můžeš, Davide. To je to, co teď potřebuješ.“

Zatelefonoval jsem dědečkovi, že bych ho rád navštívil.

„Přijed' hned, synu. Popovídáme si.“

Dědečkovi bylo 79 let, ale byl stále ještě plný elánu. Dříve býval znám v celém kraji. Byl anglo-walesko-holandského původu a sám byl synem, vnukem a asi i pravnukem kazatele. Tato pastorská tradice sahá až do časné doby protestantské reformace v západní Evropě a na britských ostrovech. Pokud vím, od té doby, co se začali kněží v křesťanské církvi ženit, tak rodina Wilkersonů byla vždycky kazatelská. A bývali to vždy kazatelé ohniví.

Dědeček trávil svůj odpočinek na farmě za Toledem, v Ohio. Z Philipsburgu to bylo daleko a tak jsem měl dost času během cesty dostat se ‚zpět do minulosti‘, jak řekla Gwen. Byla to celá řada vzpomínek, které zvlášť ožívaly tehdy, když se v nich objevil dědeček.

Narodil se v Clevelandu, v Tennessee. Ve svých dvaceti letech už kázal. A bylo dobře, že byl tak mladý, neboť práci měl těžkou. Velkou část své služby musel strávit v sedle, protože měl na starosti řadu stanic. Jezdil na své Nellie od jednoho dřevěného kostela ke druhému a obvykle byl kazatelem, dirigentem i kostelníkem v jedné osobě. Musel být v kostele vždycky první: rozdělal oheň, vymetl myši hnízda, vyvětral. Pak se sešlo shromáždění a on vedl jejich zpěv starých známých písní, jako je: Předivná milost, Ó jak věrný přítel Ježíš, atd. Potom teprve kázal.

Jeho kázání byla velice neortodoxní a některé dědečkovy názory jeho současníky šokovaly. Například, když byl ještě mladým kazatelem, bylo považováno za velký hřích nosit na oděvu stuhy a pera. Starší v některých sborech nosili proto do kostela nůžky, připevněné na provázku. Jestliže nějaká kajícnice přišla kupředu a měla na šatech stuhy, nůžky začaly pracovat spolu s přednáškou na téma „Jak chcete vejít do nebe se všemi těmi stuhami?“

Dědeček však byl jiného názoru. Po určitých zkušenostech se snažil naučit lidi sloužit způsobem, kterému říkal ‚škola beránčích řízků‘. „S lidmi je to stejné jako se psy“, říkával. „Vidíte psa, jak jde ulicí se starou kostí v tlamě. Nebudete mu přece tahat kost z tlamy a vykládat mu, že pro něj není dobrá. Vrčel by na vás. Je to jediná věc, kterou má. Když mu ale hodíte pěkný kousek skopového masa, pustí kost hned, sebere řízek a ještě přitom bude radostí vrtět ocasem. Navíc jste v něm získali přítele. U lidí je to podobné. Neberu jim jejich kosti, nestřihám pera a stuhy, ale dávám jim řízky z beránka. Dávám jim něco, v čem je skutečně maso a život. Říkám jim o novém životě.“

Dědeček kázával v kostelích i ve stanech. Dodnes slýchám vyprávět historiky o tom, jak starý Wilkerson uměl zaujmout shromáždění. Jednou, na příklad, kázal ve stanu v Jamaice, v Conney Island. Měl hodně posluchačů, neboť bylo 4. července, svátek Nezávislosti, přitom ještě víkend, takže venku bylo mnoho lidí.

Odpoledne před shromážděním navštívil dědeček svého přítele v železářství. Ten mu ukázal nějaký nový prášek, který, když se na něj šláplo, bouchal, jiskřil a kouřil. Očekával, že

o svátcích s tím udělá dobrý obchod. Dědečka to zaujalo a trochu prášku koupil. Dal si ho do papírového sáčku, strčil do kapsy a pak už na něj zapomněl.

Ve svých kázáních mluvil o novém životě v Kristu, ale také o pekle, a to často s velkou fantazií. Onoho červencového večera mluvil také na toto téma. Přitom náhodou sáhl do kapsy a nahmátl tu bouchací věc. Nenápadně vysypal hrst prášku za sebe na pódium. Pak s kamennou tváří, předstíraje, že nic nepozoruje, pokračoval v líčení pekla, zatímco za ním stoupal dým a pódium praskalo. Říkalo se, že když Wilkerson mluví o pekle, můžete téměř cítit kouř a vidět jiskry.

O mém otci si lidé zprvu mysleli, že bude právě tak svérázný, jako dědeček. Otec však byl docela jiný. Byl více farářem, než evangelistou. Vyrostl vedle dědečka, který měl 'toulavé boty' a postrádal proto pocit klidného domova. To se zobrazilo v celém jeho životě. Během služby prošel jen čtyřmi sbory, zatím co dědeček byl v novém sboru každý večer. Otec stavěl solidní, trvalé kostely, kde ho lidé měli rádi a vážili si ho.

Jednou, když jsem byl ještě v Pittsburghu, mi řekl: „Myslím, že církev potřebuje oba druhy kazatelů, ale přál bych si mít dědečkovu schopnost zatrást pýchou lidí. To v našem sboru postrádáme.“

Přišlo to však zanedlouho, když jel dědeček okolo (dědeček jel vždycky okolo). Kostel, ve kterém sloužil můj otec, byl na pěkném předměstí Pittsburghu, kde bydleli bankéři, právníci a doktoři. Pro letniční sbory bylo takové místo dost neobvyklé, protože bohoslužby se zdají často hlučné a málo důstojné. V tomto případě jsme z úcty k okolí svá shromáždění poněkud ztišili. Byl to právě dědeček, který nám musel ukázat, že děláme chybu. V době jeho návštěvy se členové sboru snažili vyrovnat svému okolí; žili velmi usedle a vznešeně.

„A mrtvě“, dodal dědeček. „Proč? Vždyť náboženství přece dává člověku život!“

Otec pokrčil rameny, ale musel souhlasit. A pak udělal tu chybu: požádal dědečka, aby příští neděli večer kázal místo něj.

Nikdy nezapomenu na výraz v otcově tváři, když první, co dědeček ve shromáždění udělal, bylo, že si zul své špinavé holínky a postavil je přímo před kazatelnu.

„Tak“, řekl dědeček a pozoroval vyděšené shromáždění. „Proč vás pobuřují špinavé boty před kazatelnu? Poskvřnil jsem váš krásný kostelík trochou špíny. Urazil jsem vaši pýchu! Vsadím se však, že kdybych se vás teď zeptal, řeknete mi, že žádnou pýchu nemáte!“

Otec plakal.

„Pojď sem a také trochu ožij! I ty to potřebuješ!“ řekl mu dědeček.

„Kde jsou všichni diakoni sboru?“

Diakoni zvedli ruce.

„Otevřte všechna okna. Budeme dělat rámus, aby všichni ti bankéři a advokáti, kteří sedí v neděli večer na svých verandách poznali, co to znamená mít radost v Bohu. Dnes večer budete kázat vy -svým sousedům!“

Pak dědeček všechny vyzval, aby vstali. Všichni jsme tedy povstali. Chtěl, abychom pochodovali okolo místnosti a přitom tleskali. A my jsme tedy pochodovali a tleskali. Nechal nás tleskat 15 minut a když jsme se už pokoušeli nechat toho, potřásl hlavou a my tleskali dál. Pak s námi začal zpívat. Tak jsme tedy pochodovali, tleskali a zpívali a pokaždé, když jsme trochu polevili, dědeček šel a otevřel okno ještě trochu víc.

Díval jsem se na tatínka a věděl jsem, že si myslí: „Tohle sice nebudeme moci nikdy odčinit, ale je to dobře, že se to děje.“ A pak začal zpívat hlasitěji než druzí.

To byla naše večerní bohoslužba.

Hned druhý den se u sousedů objevila první reakce. Otec šel cosi vyřídit do banky a tam -- nebylo o tom pochyby -- seděl za přepážkou jeden z našich sousedů. Otec se snažil rychle odejít, ale bankovní úředník na něj zavolal:

„Pane kazateli!“

Pozval ho k sobě za přepážku a říkal: „Včera večer byl ve vašem kostele nějaký zpěv. Všichni o tom mluví. Poznali jsme konečně, že vaši lidé umějí zpívat. Byla to ta nejlepší událost, která se tu kdy stala“

Po další tři roky byl v tomto sboru skutečný duch svobody a moci a mně se tak dostalo dobré lekce.

„Musíš kázat letnice!“ řekl dědeček otci, když s ním později hovořil o těch bohoslužbách ‚špinavých holínek‘. „Letnice jsou velice důležité pro moc a život v církvi. To je to, co přišlo na církev, když o letnicích sestoupil Duch svatý.“

Dědeček si udeřil pěstí do dlaně a pokračoval: „Když máš život a moc, staneš se silným; jestliže jsi silný, budeš pravděpodobně dělat trochu hluk a docela jistě si při tom také zašpiníš své boty.“

Pro dědečka ‚zašpiněné boty‘ neznamenal jen mít podrážky zamazané od bláta, ale i jejich svršky odřené od klečení.

Dědeček byl mužem modlitby a v tom s ním byla celá rodina zajedno. Vedl k modlitebnímu životu otce a otec to zase přenášel na mne.

„Davide“, zeptal se mne jednou dědeček, když ‚opět, jel kolem‘. „Neváháš se modlit o pomoc, když máš těžkosti?“

Tato otázka se mi zdála zprvu podivná, když však dědeček naléhal na odpověď, věděl jsem, že míří k něčemu důležitému. Samozřejmě, že jsem často děkoval Bohu za dobré věci, které jsem dostal -jako třeba za domov, za rodiče nebo za potravu či za možnost studia. Také jsem prosil Pána, aby si mne jednou vybral za svůj nástroj. Ale abych se modlil za něco určitého, to jsem dělal málokdy.

„Davide“, řekl mi dědeček a vážně se na mne podíval. „Ten den, kdy se naučíš modlit veřejně za konkrétní věci, objevíš moc.“

Nerozuměl jsem dobře tomu, co má na mysli -možná proto, že mi tenkrát bylo teprve 12 let a snad i proto, že jsem se toho instinktivně bál. „Být veřejně konkrétní“, řekl. To znamená říct i pro uši druhých: „Prosím za toto a za toto.“ Není to riskantní? Což když modlitba nebude vyslyšena?

Způsobilo to neštěstí, že jsem byl jednoho hrozného dne přinucen objevit, co vlastně dědeček myslel. Během mého dětství byl můj otec velmi nemocen. Měl dvanáctníkové vředy, které mu více než deset let působily kruté bolesti. Jednoho dne, když jsem šel ze školy domů, se kolem mne přehnal sanitka. Domů mi zbýval ještě celý blok, ale přesto jsem poznal kam spěchala. Na celou tuto vzdálenost jsem slyšel otcův nářek.

V obývacím pokoji sedělo několik starších sboru. Doktor mne k otci nechtěl pustit a tak za mnou matka přišla do haly.

„Umře, maminko?“

Podívala se mi do očí a rozhodla se říci mi pravdu: „Doktor myslí, že může žít ještě tak dvě hodiny.“

Hned na to otec zvlášť bolestně vykřikl; matka mne objala a rychle odešla k němu.

„Už jdu, Kenneth“, řekla a zavřela za sebou dveře. Než se ale zavřely docela, uviděl jsem, proč asi doktor nechce dovolit, abych šel k otci. Všude byla krev -- na posteli i na podlaze. V tomto okamžiku jsem si vzpomněl na dědečkova slova: „Ten den, kdy se naučíš modlit veřejně za konkrétní věci, objevíš moc.“

Nejdříve mne napadlo jít za staršími do obývacího pokoje a oznámit jim, že se chci modlit, aby byl můj otec uzdraven. Nemohl jsem. Ani v této krajní situaci jsem neměl odvahu žádat veřejně Boha o pomoc.

Dědečka jsem neposlechl a utekl jsem naopak se svým trápením co nejdále od lidí. Běžel jsem po schodech do sklepa, zavřel se mezi uhlí a tam se teprve začal modlit. Čím méně

jsem měl víry, tím hlasitěji jsem volal. Netušil jsem však, že se vlastně modlím do jakéhosi rozhlasového zařízení.

Náš dům byl vytápěn horkým vzduchem. Ve sklepě s uhlím byl kotel, ze kterého bylo vedeno potrubí do celého domu. A těmito trubkami se neslo mé vroucí volání, takže modlitbu slyšeli nejen muži v obývacím pokoji, ale i doktor nahoře a dokonce i otec, ležící na smrtelné posteli.

„Přived'te Davida", zašeptal.

Prošel jsem kolem udivených starších nahoru do otcova pokoje. Otec poprosil Dr. Browna, aby na okamžik počkal v hale. Pak matka na jeho žádost našla v Bibli Matoušovo evangelium, kapitolu 21, verš 22, a četla:

„Všecko, zač byste prosili na modlitbě, věřice, vezmete."

Byl jsem vzrušen. „Maminko, nemohli bychom se takto modlit za tatínka?"

A tak zatímco otec ležel ochablý ve své posteli, matka četla ten odstavec znovu a znovu. Přčetla jej alespoň desetkrát. Zatímco četla, vstal jsem ze židle, přistoupil k otcově posteli a položil mu ruce na čelo. „Ježíši", modlil jsem se. „Ježíši, věřím tomu, co jsi řekl. Uzdrav tatínka!"

Čekal mne však ještě jeden těžký krok. Šel jsem ke dveřím, otevřel a nahlas zavolał: „Prosím, pane doktore, pojd'te dál. Já jsem . . ." -- bylo to těžké --, já jsem se modlil s vírou, aby se tatínek uzdravil."

Dr. Brown se podíval dolů na mou dvanáctiletou vážnost a usmál se teple a soucitně, ale docela bez víry.

Jeho úsměv však přešel nejprve v rozpaky a pak v údiv, když se sklonil k otci, aby ho vyšetřil. „Něco se stalo", pravil. Jeho hlas byl tak tichý, že jsem ho jen ztěží slyšel. Třesoucími se prsty vzal Dr. Brown své nástroje a změřil otcí tlak.

„Kenneth", řekl, když znovu zvedl otcí víčko, vyšetřoval břicho a opět kontroloval krevní tlak. „Kenneth, jak ti je?"

„Jako kdyby do mne vstoupila nová síla."

„Kenneth, řekl doktor. „Právě jsem uviděl zázrak."

Otec mohl opustit lože hned v ten zázračný okamžik a tehdy jsem i já byl osvobozen ode všech pochybností o moci modlitby.

Když jsem teď, po tolika letech, jel na dědečkovu farmu, byla to jedna ze vzpomínek, které jsem si vezl s sebou.

S potěšením jsem viděl, že dědeček je čilý jako vždycky. Pohyboval se už trochu pomaleji, ale moudrost a sílu bystrého myšlení měl stále stejnou. Posadil se obkročmo na starou židli a pozorně naslouchal vyprávění o mých zvláštních zážitcích. Nechal mne mluvit celou hodinu a přerušil mne, jen když se chtěl zeptat na nějakou podrobnost. Svě vyprávění jsem ale já sám zakončil otázkou.

„Co si o tom, dědečku, myslíš? Máš za to, že jsem byl opravdu povolán, abych těm hochům u soudu pomohl?"

„Ne, to si nemyslím", odpověděl dědeček.

„Ale přece tolik věcí . . ." začal jsem.

„Myslím si", přerušil mne dědeček, „že ty dveře se zavřely tak pevně, jak se vždycky dveře zavírají, Davide. Mám za to, že ještě dlouho, moc dlouho ti Pán nedá spatřit ty hochy. A povím ti také proč. Kdyby ses s nimi mohl setkat teď, domníval by ses, že jsi svou povinnost mezi mladými v New Yorku vykonal. Já si ale myslím, že pro tebe je připravena daleko větší práce."

„Jak to myslíš?"

„Cítím, Davide, synu, že nebylo v plánu, abys navštívil jen těch sedm hochů, ale tisíce takových, jako jsou oni."

Dědeček se odmlčel a pak pokračoval:

„Myslím, že všichni ti osamělí, unudění a zlí chlapci by mohli navždy skončit se svými vraždami pro zábavu, kdybys jim pomohl. Cítím, Davide, že jediná věc, kterou teď potřebuješ, je rozšířit svůj obzor.“

Dědeček uměl úžasným způsobem povzbudit. Už jsem nechtěl o New Yorku nic slyšet, ale teď jsem zjistil, že chci rychle zpátky a dát se tam do práce. Nadšeně jsem se s tím dědečkovi svěřil, ale on se jen usmál:

„Snadno se o tom mluví, když sedíš se starým dědou v teplé kuchyni. Počkej ale, jak to ve skutečnosti bude s těmi hochy těžké. Budou plni nenávisti a hříchu, daleko horší, než si umíš představit. Jsou to sice ještě chlapci, ale už vědí, co je vražda, znásilnění a homosexualita. Budeš si s tím vším umět poradit?“

Nemohl jsem mu na to poctivě odpovědět.

„Dovol, Davide, abych si na svou otázku odpověděl sám. Místo rozebírání těchto věcí musíš zaostřit svůj zrak na samé jádro evangelia. A co myslíš, že to je?“

Podíval jsem se mu do očí.

„O tomhle jsem už dost často slyšel od svého vlastního dědečka, takže mu mohu dát odpověď z jeho kázání: jádrem evangelia je změna. Je to přetvoření. Znovuzrození k novému životu.“

„Odříkáváš to dobře, Davide. Počkej však, až uvidíš Pána, jak to dělá On. Pak teprve bude ve tvém hlase opravdové nadšení. Jádro Kristova poselství je prosté: setkat se s Bohem - a opravdové setkání znamená změnu.“

Podle toho, že se dědeček stával neklidným, jsem poznal, že náš rozhovor pomalu končí. Zvedl se pomalu ze židle a šel ke dveřím. Protože jsem znal dramatický způsob jeho jednání, věděl jsem, že to nejdůležitější teprve přijde.

„Davide“, řekl dědeček s rukou na klice, „bojím se o tebe, až se setkáš s drsným městským životem. Doposud jsi toho byl ušetřen. Když se ale setkáš se zlem v těle, může tě to zatvrdit.“

„Víš“ -- a teď dědeček začal vyprávět historku, která se mi zpočátku zdála bez souvislostí s tím vším -- „jednou jsem se procházel po horách a narazil jsem na ohromného hada. Byl opravdu veliký, Davide. Skoro deset centimetrů tlustý a půl druhého metru dlouhý. Ležel na slunci a vypadal divně. Dostal jsem z něj strach a dlouhou dobu jsem se nemohl hnout. Jak jsem se tak na něj díval, viděl jsem zázrak: znovuzrození. Starý had stáhl svou kůži a nechal ji ležet tam na slunci. Teď, když měl novou, byl vskutku krásné stvoření. Až začneš svou novou práci ve městě, nebuď, chlapče, takový, jako jsem byl já -- zkamenělý hrůzou nad prvním dojmem z těch hochů. Bůh není zkamenělý. On jen čeká, až se každý z nich dostane za staré slupky hříchu a nechá ji ležet za sebou. Čeká a touží, až vstane nový člověk. Nikdy na to nezapomeň, Davide, až se také setkáš s hady -- a ty se s nimi tam na ulicích New Yorku setkáš určitě.“

6. V branách pekla

Příště jsem jel do New Yorku s docela jiným posláním; nešlo mi už jen o pomoc pouhým sedmi chlapcům u soudu. Přesto jsem však o svém novém úkolu neměl docela jasnou představu. Tušil jsem jen, že to má být služba všem takovým hochům, jako je Luis a jeho kamarádi. Nechtěl jsem ovšem promeškat příležitost setkat se s Luisovým gangem. Rozsudek už byl vynesena: čtyři hoši, včetně Luise, byli odsouzeni do vězení, zbývající tři byli osvobozeni. Z těchto tří měl být jeden poslán na psychiatrické léčení. Druhého, jak jsem se později dověděl, vyhnali rodiče z domova a jen poslední z nich se mohl vrátit domů. Rozhodl jsem se, že ho vyhledám.

Když jsem přijel na 125. ulici, kde bydleli jeho rodiče, bylo na vizitce jiné jméno. Přesto jsem zaklepal a ani mne nepřekvapilo, že mi otevřela chlapcova matka. Ještě si mne pamatovala od mé minulé návštěvy. Když mne uviděla, zdálo se, že má radost.

„Jen pojd'te dál", zvala mne. „Vidíte, museli jsme si změnit jméno. Lidé nám nedali ani chvíli pokoj. Vyhrožovali nám. Dokonce nám napsali na zeď: „Pošlete kluka pryč, nebo ho odpravíme."

V obýváku jejich čtyřpokojového bytu byly všude kupy novin: na židlích, na pohovce, na stole. Ve všech byly nějaké zmínky o procesu.

„Nedovedete si ani představit, pane Wilkersoni, jaké to je, když každý den otvíráme noviny a vidíme v nich obrázek svého chlapce u soudu pro vraždu. Nejvíce těch novin sem přinesli sousedé. Manželovi zase dávají noviny v práci."

Šli jsme do kuchyně, kde krásně vonělo nějaké španělské smažené jídlo; tam jsme začali mluvit o plánech do budoucna.

„Chcete zůstat tady?" ptal jsem se.

„Nejraději bychom se odstěhovali, ale vzhledem k manželovu zaměstnání to těžko půjde."

„Váš syn je zde ale v nebezpečí!"

„Ano, to je "

„Nechtěli byste ho poslat se mnou do Pennsylvanie, aby žil nějaký čas u nás? Rádi ho mezi sebe přijmeme."

„To nejde", řekla ta ubohá paní a obracela jídlo na pánvi. „Až se vrátí z vězení, budeme ho muset odsud poslat, ale pravděpodobně k příbuzným. Tady ho už nikdo neuvidí. Jako kdyby nebyl na živu."

Když jsem po půl hodině odcházel, otočil jsem se u dveří, abych ji ještě jednou pozdravil a přitom jsem si všiml nápisu žlutou křídou na zdi. Byl to ten, o kterém se zmínila. Někdo se sice už pokoušel to smazat, ale přesto se ještě dal přečíst: . . . nebo ho odpravíme."

Tak jsem se tentokrát zase nemohl sejít ani s jedním z Luisových chlapců. Mám snad vidět v těchto stále zavřených dveřích nějaký záměr? Možná, že právě tady v těchto ulicích najdu to, čemu Quakeři říkají ‚ranec zodpovědnosti‘. Nezdálo se mi to moc pravděpodobné, nebyl jsem připraven a ani ochotný; přesto však, když jsem opouštěl 125. ulici a mířil zpět k autu, jsem se modlil:

„Pane, máš-li tady pro mne nějakou práci, ukaž mi ji."

To byl začátek čtyřměsíčního chození ulicemi New Yorku. Během března, dubna, května a června 1958 jsem jezdil do města pravidelně jednou za týden, vždy ve svém volném dnu. Vstal jsem časné ráno, po osmihodinové jízdě jsem se brzy odpoledne dostal do New Yorku. Potom jsem chodil pozdě do noci po ulicích a časné ráno jsem se zase vracel domů. Neměl jsem však pocit, že jsou tyto výpravy zbytečné. Byl jsem přesvědčen, že jsem veden vyšší mocí a ne svými vlastními nápady. Jak ale začít? Proto jsem se tedy vracel do města stále znovu a čekal na svůj úkol.

Vzpomínám si jasně na jeden z prvních večerů v New Yorku. Tenkrát mi Marie, když jsem odcházel z její vlhké sklepní místnosti, řekla, že jedním z nejhorších a nejbrutálnějších míst v celém New Yorku je část Brooklynu, Bedford-Stuyvesant.

„Kazateli", řekla mi, „jestli chceš vidět New York v tom nejhorším, přejed' prostě Brooklynský most a otevři oči."

Chtěl jsem opravdu vidět New York v tom nejhorším? Nebyl jsem si tak docela jist. Ale vždyť právě v této hrozné části města se narodilo těch sedm obžalovaných. Abych vůbec někdy mohl ‚pozvednout zrak‘, jak mi radil dědeček, budu ho asi muset nejprve hodně sklopit!

Jel jsem tedy do města přes Broadway, minul Times Square, jel kolem hotelu Martinique, kde jsme tenkrát s Milesem bydleli a dál na Brooklynský most. Na druhé straně mi policista musel ukázat cestu na Bedford-Stuyvesant. Poprvé jsem vjel do oblasti, o níž se

říká, že je v ní více vražd na čtverečný metr než kdekoliv jinde na světě. Když jsem projížděl těmito ulicemi, netušil jsem, že zde budu jednou právě tak doma. jako v milých uličkách našeho Philipsburgu.

Bedford-Stuyvesant bylo kdysi domovem rodin středních vrstev, které žily v pěkných třípatrových domech se zahrádkami. Dnes to však je černošské a portorikánské ghetto.

Když jsem se poprvé dostal do této části, byla velice chladná březnová noc. Musel jsem objet několik bloků, než jsem našel místo pro zaparkování auta; město tady čistilo ulice velmi pomalu a spousta aut uvízla v šedivých hromadách sněhu. Bylo nebezpečné jít pěšky -- v blátě po kotníky a přes kluzké haldy smetí. Přece jsem však bloumal sem a tam, docela sám, pozoroval, naslouchal a seznamoval se s životem, o kterém jsem v bezpečí svých hor neměl ani tušení.

Na zmrzlém chodníku ležel opilec. Když jsem se zastavil, abych mu pomohl vstát, proklel mne. Řekl jsem o něm strážníkovi, ale ten jen pokrčil rameny a pak řekl, že se po něm podívá. Když jsem se však o kus dále otočil, stál nečinně na rohu dál a točil svým obuškem.

Dvě dívky, které stály v osvětlených dveřích na mne pokřikovaly: „Hej, chlapče, hledáš společnost?“

Naproti přes ulici stála kolem cukrárny skupina mladíků. Měli na sobě kožené bundy se zvláštními znaky na zádech. Chtěl jsem je oslovit, ale váhal jsem. Naslouchali by mi vůbec? Nebo by se mi vysmáli a odehnali mne? Nakonec jsem tedy ulici nepřešel -- totiž toho večera ne. Šel jsem dál, kolem výčepů a přeplněných nádob s odpadky, kolem různých modliteben a policejních stanic a nakonec jsem přešel i kolem ohromného sídliště, které mělo rozbitá okna, světla i nápis ‚Nevstupujte na trávník‘ -- ten se teď válel v černém sněhu.

Na cestě zpátky k autu jsem zaslechl něco, co mi připadalo jako tři rychlé výstřely. Myslel jsem si však, že se mýlím, neboť nikoho to na této rušné ulici nevyvedlo z míry, ba ani to nevzbudilo zájem. Za minutu se však kolem přehnal policejní vůz s ječící sirénou a s červeným, blikajícím světlem; zamířil k chodníku. Jen šest lidí se zastavilo, aby se podívali, jak z jednoho penzionu vedli člověka s krvácející rukou, visící bezvládně podél těla. Zřejmě by se muselo stát něco daleko horšího, než jen prostřelené rameno. aby se v Bedford-Stuyvesantu seběhlo více lidí.

Vrátil jsem se do vozu, pověsil starou košili do okna na znamení ‚soukromí‘, potom jsem uleh, přikryl se dekou a nakonec usnul. Dnes bych to už jistě neudělal; jsem chytřejší. Nebezpečí nehrozí ze strany dospělých lupičů, ani mládeže. Je tu však ‚malý národ‘. Jsou to osmi-, devíti, až desetiletí, kteří se přidávají ke gangům mládeže. Tyto děti jsou doopravdy nebezpečné, protože pěstují zločinnost pro ni samu. Mají nože a revolvry jako jejich starší hrdinové a domnívají se, že získají mužnost tím, že jich budou užívat. Právě tohoto ‚malého národa‘ bych se dnes obával, kdybych musel spát ve voze na ulici.

Ráno jsem se však probudil v pořádku. Byl jsem snad zachován pro svoji naivitu? Nebo to byla slova z 91. žalmu. která jsem si stále opakoval, než jsem usnul?

„Poněvadž jsi Hospodina, kterýž útočiště mé jest a Nejvyššího za svůj příbytek položil, nepřihodí se tobě nic zlého, aniž se přiblíží ?jaká rána k stánku tvému.

Nebo andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých.

Na rukou ponesou tě, abys neurazil o kámen nohy své.

Po lvu a bazilišku choditi budeš a pošlapeš lvíce i draka."

Za ty čtyři měsíce jsem se pomalu naučil znát ulice. Hodně mi pomohli Marie a Angelo. (Po našem prvním setkání na schodech u Alvarezů jsem byl s Angelem neustále ve styku.)

„Angelo", zeptal jsem se ho jednou, když jsme šli spolu ulicemi Harlemu. „Nemohl bys mi říci, jaký je vlastně největší problém chlapců tady ve městě?"

„Osamělost", odpověděl bez váhání.

Byla to zvláštní odpověď: osamělost ve městě s osmi milióny obyvatel. Ale, jak řekl Angelo, tento pocit osamění je zde proto, že tady člověka nikdo nemá rád; proto hledá společnost alespoň v gangu. Čím více jsem New York poznával, tím více jsem viděl, že Angelo má pravdu.

Dokud jsem se o tyto chlapce nezačal zajímat, neměl jsem vůbec představu o tom, co vlastně pouliční gangy jsou. Když jsem vyrůstal v Pittsburghu, měli jsme tam také jakési ‚gangy‘. Děti byly zvyklé shromažďovat se po vyučování. Vystavěly si někde klubovnu a co se v takové klubovně dalo, záleželo na jejich věku a zájmu. Většinou však šlo o pouhé tlachání, povídání o děvčatech, autech, sportu i o rodičích. Mám za to, že kamarádit se a hrát si na dospělé je pro dětský věk docela přirozené.

I v New Yorku jsou takové gangy, prosté spolky, které z onoho rámce nikdy nevybočí. Ale jsou tu však i docela jiné gangy. Gangy bojující, tak zvané ‚taneční‘. Ty nemají nikdy daleko ke zločinu. Víím o případě, že se válka připravovala dva měsíce. Ale znám také jiný, kdy deset hochů stálo ve dvě hodiny odpoledne na rohu ulice a popíjeli pivo; ve čtyři hodiny téhož odpoledne byl jeden z nich mrtev a další dva v nemocnici. To byl výsledek krátké bitvy mezi dvěma rivalskými gangy.

Později jsem zjistil, že jsou zde i zcela zvláštní, specializované gangy; gangy homosexuální, lesbické i sadistické. Když jsem se pak osobně seznámil s více hochy, dozvěděl jsem se také o jejich divokých schůzkách, konaných po vyučování v prázdných bytech. Na některých se třeba shromažďují chlapci proto, aby trhali kočkám nohy. Některé jsou pouze sexuální.

Tento způsob života podporuje záplava pornografie. Mnoho chlapců mi ukázalo obrázky, které skrývali ve svých brašnách. Nejsou to však ‚Girlie Pictures‘, které se prodávají běžně na ulicích; jsou to kresby a fotografie nepřírozených aktů mezi chlapci a děvčaty nebo aktů se zvířaty. Děti mi řekly, že často stráví celé odpoledne v klubovně a používají těchto obrázků jako návodu. Krutost, právě tak jako boj nebo promiskuita a nepřírozenost, jsou u této mládeže běžné. Avšak jedna neřest je nade všechny ostatní: omamné drogy. Přímo v okolí škol jsem viděl pouliční prodavače marihuany. Byli drzí a vnucovali se. Ó svém obchodu mluvili zcela nepokrytě a řekli mi, že když se o to zajímám, měl bych to také zkusit, abych věděl, jaké to vlastně je. Jednou jsem takovému člověku ukázal fotografii v novinách, jak se mladý chlapec na nemocniční posteli svíjí v bolestech abstinčních příznaků. Vysmál se mi: „nebojte se, to byl heroin. Troška marihuany vám vůbec neublíží. Nijak se to neliší od obyčejné cigarety. Nechcete jednu?“

Marihuana skutečně sama o sobě návyk nezpůsobuje, ale rychle vede k užívání heroinu, který je jednou z nejkrutějších drog, jež člověk zná. Viděl jsem jednou na ulici, jak nastala ‚panika‘. Tak říkají narkomani době, kdy je ‚zboží‘ nedostatek, protože se třeba větší množství pašeráků ocitne ve vězení. Právě v takové době jsem se ocitl v okolí Bredford-Stuyvesantu. Jak jsem tak šel ulicí, zaslechl jsem pronikavý křik. Nikdo však tomu nevěnoval nejmenší pozornost. Nářek však neustával.

„Zdá se, jako by měl někdo bolesti“, řekl jsem jedné ženě, která se vykláněla z okna prvního patra domu, odkud křik vycházel. Zvedla hlavu, chvílku poslouchala a pak pokrčila rameny:

„Třetí patro“, řekla. „Je to hrozné. Je mu dvacet a je na heroinu. Teď nemůže sehnat svou dávku.“

„Znáte ho?“

„Od malička.“

„Nemohli bychom pro něj něco udělat?“

„Co například? Jen smrt by mu teď pomohla“.

„A co vzít ho do nemocnice?“

Žena se na mne jen podívala: „Pane“, řekla po chvílce, „vy jste tady nový, vidíte.“

„Ano, jsem“.

„Jen se pokuste dostat takového hochy do jedné z těch nemocnic a uvidíte, kam se dostanete.“

Často jsem si vzpomněl na tato slova v následujících měsících. V celém New Yorku je jen jediný veřejný ústav, kde narkomanovi mohou pomoci: Riverside-Hospital. Jiné ústavy jsou tak nákladné, že přijetí je téměř nebo vůbec nemožné. Jestliže se hoch nedostane do nemocnice Riverside, může si ještě podat žádost do jediné další veřejné nemocnice v celých Spojených státech, kam může být narkoman z New Yorku přijat. Je to odporně vyhlížející federální ústav, kde se tímto problémem také zabývají.

Boje, sex, narkotika -- to jsou dramatické projevy bída mládeže newyorských gangů. Jak však řekl Angelo, jsou to jen zevní symboly hluboké vnitřní nouze, osamělosti. Touha nějak se v životě uplatnit. Nejsmutnější však bylo, jaké tyto hoši měli nízké cíle. Jednou jsem poslouchal, když někteří z nich vykládali o svých ideálech. Ideály? Lze vůbec nazývat ideálem to, když jejich životním cílem je nový klobouk? Takový s úzkým okrajem. Klobouk je pro tyto hochy symbolem. Nejednou jsem viděl mladíka na ulici, jak se třese zimou, protože neměl kabát. Na hlavě mu však seděl ‚alpin‘ s okázalým perem za 25 dolarů.

Také by rádi chtěli jít na výlet -- třeba přes Brooklynský most do Manhattanu. To by byla věc! Někdy. Jednou. Snad je izolace těchto hochů k politování. Každý může žít jen na svém vlastním území. Setkal jsem se s mnoha brooklynskými mladíky, kteří za mostem nikdy nebyli ze strachu před nepřátelskými gangy v Manhattanu a Bronxu. Časem jsem si o tom všem vytvořil celkový obraz. Obraz bída, začínající osamělostí a pokračující bojem mezi gangy, sexuálními schůzkami, narkotiky a končící v předčasném a potupném hrobě. Abych si tyto vlastní dojmy ověřil, navštěvoval jsem policejní stanice, mluvil se sociálními pracovníky i vězeňskými úředníky a ztratil mnoho hodin ve veřejné knihovně. Výsledek mne tak omráčil, že jsem se téměř vzdal. Ale právě v tuto chvíli přišla pomoc od Ducha svatého. Tentokrát se tak nestalo žádným dramatickým způsobem. Dal mi nápad, vlastně mi připomněl něco, o čem jsem už dříve uvažoval.

Jel jsem zpět do Philipsburgu a pozoroval na tachometru, jak počítáč ujetých kilometrů drží krok s čísly při kraji dálnice. Náhle jsem si musel položit otázku: dejme tomu, že bych mohl těm chlapcům splnit nějaké přání. Co by pro ně bylo to nejlepší? A znal jsem svoji odpověď: aby mohli začít život docela znovu, s nevinnou osobností znovuzrozených dětí. A ještě víc: aby tentokrát při svém vzrůstu mohli být obklopeni láskou, místo nenávistí a strachem.

To ale bylo ovšem nemožné. Jak by mohli lidé, třeba jenom tí mezi deseti a dvaceti roky, vymazat všechno, co se už stalo? A kde by se pro ně vzalo nové prostředí?

„Je toto nějaké vidění, Pane, cos mi vložil na srdce, nebo jen tak sám pro sebe fantazíruji?“

Musí začít znovu a musí být obklopeni láskou.

Tato myšlenka byla tak jasná, jako byl první rozkaz k cestě do New Yorku. A spolu s tímto nápadem jsem si představil i dům, kam by mohly tyto nové děti přicházet. Skutečně pěkný dům, který by patřil jen jim, kde by byly vítány, vítány a milovány. Mohly by tam přijít, kdy se jim zachce. Dveře by byly stále otevřeny. Vždycky by tam bylo dost a dost postelí, šatů i velká kuchyně. „Ó, Pane“, řekl jsem si nahlas, „jaký je to krásný sen. Musel by se ale stát zázrak. Mnoho zázraků -takových, jaké jsem ještě nikdy neviděl.“

7. Dostal jsem od Gwen přes hlavu

Za týden jsem jel do New Yorku s podivnými pocity. Částečně jsem byl povzbuzen svou novou vidinou, ale zároveň jsem byl v hluboké depresi a zmatku. Čím více jsem se

dovídal o povaze nepřítele ve velkém městě, tím více vynikala moje vlastní neschopnost bojovat s ním. Tento nepřítel cíhal v sociálních podmínkách, které zrodily newyorské brlohy, hotov uchvátit osamělé a po lásce hladovějící chlapce. Sliboval jim bezpečí a svobodu, štěstí i odměnu. Názvy vypadaly docela nevinně: kluby (ne vražedné bandy), nádoby (ne narkotika), rybí skoky (ne sexuální dráždění) a tanec (ne divoký boj až na smrt.) Ze svých obětí učinil osobnosti, ke kterým bylo téměř nemožné se dostat. Postavil kolem těchto chlapců zeď z jejich vlastní tvrdosti, na kterou byli dokonce pyšní. Proti jeho síle jsem měl jen svou vlastní slabost. Neměl jsem žádnou z obvyklých zbraní: neměl jsem zkušenost, byl jsem bez peněz, nestála za mnou žádná organizace. Báł jsem se zápasu.

Náhle jsem si vzpomněl na podobnou situaci, kdy jsem také viděl přicházející boj a byl jsem plný strachu. Stalo se to před lety, když jsem byl chlapcem. Právě jsme se přistěhovali do Philipsburgu.

Nikdy jsem nevyhrál žádnou soutěž; vždycky jsem byl hodně slabý a ještě hubenější než teď -- je-li taková věc vůbec možná. Jen pouhá představa nějakého zápasu mne dokázala vyvést z míry. A během svých středoškolských let jsem ani bojovat nemusel, protože -- je to směšné -- mne předcházela pověst, že jsem velmi silný. Tato směšná situace nastala neobyčejně zvláštním způsobem; čím více na to myslím, tím víc se mi zdá, že snad pro mne měla mít svůj pravý význam až teprve teď.

Ve škole jsme měli chlapce, jmenoval se Chuck. Pravý tyran. Byl to první hoch, o kterém jsem uslyšel hned, když jsme se přistěhovali. Neměli jsme ještě ani vybalené kufry a už jsem věděl, že vždycky zmlátí nové děti a že má zvláště spadeno na děti kazatelů.

Chucka jsem se bál, než jsem ho vůbec spatřil. Co udělám, až se jednou doopravdy setkáme? Ptal jsem se takto Pána a On mi hned dal svou jasnou odpověď:

„Ne silou, ani mocí, ale Duchem mým.“

Věděl jsem, že je to verš z Bible -- Zachariáš 4,6. Znal jsem tento citát, ale přesto jsem si jej znovu vyhledal, abych si svou vzpomínku ověřil. A tato slova se stala mým heslem. Až se setkám s Chuckem, spolehnu se na Boží slib a On mi jistě dá odvahu i sílu.

Měl jsem brzy příležitost vyzkoušet si tuto teorii. Jednoho jarního odpoledne jsem šel sám ze školy domů. Pamatuji se, že jsem měl nové šaty, což byl pádný důvod pro to, abych se vyhnul jakékoliv potyčce. Nové šaty v naší rodině představovaly velkou položku, než aby byly zničeny v pouliční rvačce. Náhle jsem před sebou uviděl chlapce. Okamžitě jsem věděl, že je to Chuck. Nadutě kráčel na opačné straně ulice. Jakmile mne spatřil, přešel a valil se na mne jako těžký, supící, zlý býk. Chuck byl velký hoch. Jistě vážil o 25 kg víc než já. Vypínal se nade mnou, takže jsem musel zvrátit hlavu, abych mu viděl do očí.

Postavil se mi do cesty, nohy rozkročené, ruce v bok.

„Ty jsi kazatelů kluk, vid'!“

Nebyla to otázka, ale výzva a já měl za to, že v té chvíli byly zmařeny všechny mé naděje ve „svatou smělost“. Byl jsem celý vyděšený.

„Ne silou, ani mocí, ale Duchem mým. Ne silou, ani mocí, ale Duchem mým, praví Hospodin zástupů.“ Opakoval jsem si tuto větu stále dokola, zatím co Chuck začal vyjadřovat své mínění o mé osobě. Nejprve zdůraznil, že vypadám hloupě ve svých nových šatech. Pak dále rozvíjel tu samozřejmost, že jsem slaboch. Nakonec pronesl několik všeobecných slov o kazatelských dětech vůbec.

... ale Duchem mým, řekl Hospodin.“ Dosud jsem nepromluvil, ale rozhostil se ve mně úžasný klid. Cítil jsem, jak mne strach opouští a místo něj přichází pocit jistoty a radosti. Podíval jsem se s úsměvem na Chucka“.

Ten byl stále vzteklejší. Tvář mu zrudla, když mne konečně vyzval k boji. Stále jsem se usmíval.

Začal mne obcházet se zaťatými pěstmi a dělal proti mně všelijaké výpady. Přesto však byl v jeho tváři náznak poplachu. Viděl, že z nějakého jemu neznámého důvodu se ho tenhle malý skrček vůbec nebojí.

Jak mne obcházel, otáčel jsem se s ním a nepřestával se mu dívat do očí a usmívat se. Nakonec Chuck udeřil. Byla to však chabá, váhavá rána, která nebolela a přišla ve chvíli, kdy jsem měl dobrou rovnováhu, takže jsem neupadl. Tiše jsem se smál. Chuck přestal se svým obcházením, pak povolil pěstě. Obrátil se a odešel.

Druhý den jsem ve škole zaslechl, že jsem přemohl největšího rváče ve městě. A každému o tom vykládal Chuck sám. Říkal, že jsem ten nejhouževnatější chlapík, se kterým kdy bojoval. Očividně to přehnal; od té doby jsem měl respekt celé školy. Snad jsem měl kamarádům říct, jak to ve skutečnosti vypadalo, ale nikdy jsem to neudělal. Tato pověst mi byla určitou ochranou. Ve svém odporu k zápasům jsem ani neměl snahu tuto politiku změnit.

Teď po letech mne napadlo, zda se v této vzpomínce neskrývá něco důležitého. Nestojím snad před stejným problémem, kdy nepřítel je daleko větší a mnohem silnější než já? Snad je v tom mém nedostatku síly zvláštní paradox. Možná, že v této slabosti leží určitá moc, neboť naprosto jistě vím, že se nemohu spolehnout sám na sebe. Nemohu uvažovat o tom, co všechno by bylo vhodné, když nemám ani peníze, ani styk s vysokými místy, ani doktorát společenských věd. Možná, že právě pro toto mé špatné vystrojení k tomuto úkolu si Bůh vybral právě mne, aby práce od samého počátku závisela zcela na Něm. „Ne silou, ani mocí, ale Duchem mým, praví Hospodin zástupů.“

Rozhodl jsem se učinit první kroky k tomu, aby se tento nápad mohl uskutečnit. Nejprve jsem ale potřeboval vědět, zda mám vůbec právo takové nápady mít. Je opravdu možné, aby se členové gangů a narkomani změnili tak, jak jsem o tom snil?

Vzpomínám, jak dědeček vždycky zdůrazňoval, že ústředním bodem evangelia je přetvořující zkušenost. Znam z paměti oddíl Písma, který měl vždycky na mysli; Jan 3, 3--6:

„Ježíš řekl jemu: Amen, amen pravím tobě: Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže vidět království Božího. Řekl jemu Nikodém: Kterak může člověk narodit se, starý jsa? Zdali může po druhé v život matky své vjíti a narodit se? Odpověděl Ježíš: Amen, amen pravím tobě: Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vjíti do království Božího. Což se narodilo z těla, tělo jest a což se narodilo z Ducha, duch jest.“

Mají-li se tito mladí radikálně změnit, musí přijít proměna nejprve do jejich srdcí. Víím, že já sám jim to nikdy dát nemohu -- musí to být dílo Ducha svatého. Mohu snad ale působit jako cesta, kterou se k nim Duch svatý dostane. Způsob budu muset najít. Až dosud jsem jen chodil po městě a naslouchal mu. Teď bych už měl začít něco dělat. Měl bych ty hochy oslovit ve víře, že Duch svatý sám se jich dotkne tam, kde já nemohu.

Začal jsem se ptát, kde jsou ve městě ty nejhorší a nejsilnější gangy. Pokaždé se opakovala tatáž odpověď: Kaplani a Mau-Mau; oba žily v brooklynském Fort Greene.

Tyto gangy se soustřeďovaly v jednom z největších bytových objektů světa: Fort Greene Projects. V těchto věžovitých činžácích žije přes třicet tisíc lidí, většinou černoši a Portorikánci: mnozí z nich jsou živi z podpor. Bojové gangy, které vznikly v této oblasti, jsou rasově rozděleny: Kaplani jsou černoši, Mau-Mau Španělé. Tyto dva gangy mezi sebou nebojují, ale spojují se dohromady, aby chránily svá území proti gangům cizím. Právě teď vyhlásily válku policii. Chlapci měli zcela originální způsob útoku: čekali na střeše s pytlím písku, vybalancovaným na římse. Když šel ulicí pod nimi nějaký policista, pokusili se shodit ten čtyřicetikilogramový pytel na něj. Časování ještě měli nedokonalé a tak se dosud nestrefili; jejich zásahy však byly stále přesnější. V odvetě užívala policie při sebemenších provokacích obušků a zakázala shromažďování více než 2--3 hochů. Usoudil jsem, že není lepší příležitost pro vyzkoušení Ducha svatého, než je Fort, Greene. Jeden pátek, časně ráno, jsem vzal svého přítele -- trumpetistu, a jeli jsme přes Brooklynský most do hemžící se

džungle z cihel a skla, zvané Fort Greene Housing Projects. Zaparkovali jsme auto u školy na Edvardově třídě a začali s pokusem.

„Postav se tady u lampy a začni troubit. Jestliže se kolem shromáždí zástup, postavím se třeba tady na podstavec a promluví k nim.“

„Co chceš, abych zatroubil?“ zeptal se Jimmy Stahl.

„Třeba ‚Vzhůru bratři‘.“

A tak Jimmy spustil „Vzhůru bratři“ a troubil pořád dokola, a nahlas.

Okna v domech se otevírala a začali se v nich objevovat lidé. Z budov se vyrojily děti. Tucty malých dětí. Vylákala je hudba a nepřestávaly se ptát: „Přijde cirkus, pane? Bude nějaká přehlídka?“

Povzbudil jsem Jimmyho, aby jen troubil dál. Za chvíli začala přicházet mládež. Všichni vypadali jako v uniformě. Někteří z nich měli na sobě červené bundy s černými náplety a na zádech přišita dvě výrazná písmena „MM“. Jiní měli úzké kalhoty, široké košile a špičaté evropské boty s tenkou podrážkou. Tito hoši nosili hole. Skoro každý z nich měl klobouk, nápadného alpina s úzkým okrajem. Rovněž téměř všichni měli sluneční brýle.

„Pane“, řekl jsem si v duchu, „hledají tu něco zajímavého. Všichni by chtěli nějak vyniknout. Nikdo z nich nechce zůstat sám.“

Než Jimmy zahrál svůj kousek patnáctkrát nebo dvacetkrát dokola, byl už tady zástup asi sta hochů a děvčat; chodili kolem, křičeli přitom na sebe i na nás všelijaké oplzlosti a pískali. Vylezl jsem na podstavec lucerny a začal mluvit. Vřava vzrůstala. Nevěděl jsem, jak dál. Jimmy potřásl hlavou: „Nemohu tě slyšet,“ naznačoval mi.

V tu chvíli se však celá věc vymkla z mých rukou. V křiku mladých nastalo náhlé utišení. Přes jejich hlavy jsem uviděl, jak k chodníku přirazil policejní vůz. Strážníci vystoupili a začali si razit cestu zástupem, ohánějíce se rázně svými obuškami.

„Nechte toho a zmizte!“

Mladíci sice udělali policii průchod, ale hned se za nimi opět těsně sevřeli.

„Slezte z toho,“ řekl mi jeden ze strážníků. Když jsem se na něj podíval, pokračoval: „O co se tu pokoušíte? Začít nějaké nepokoje?“

„Kážu.“

„Dobře, ale nebudete kázat tady. Máme v tomto místě už dost těžkostí i bez takového srocování.“

Teď se však do toho vložili mladí. Vykřikovali, že mi policie nemůže zakazovat mluvit. Volali, že je to proti ústavě. Policie však nesouhlasila. Než jsme stačili pochopit, co se vlastně děje, protlačili nás zástupem a strčili nás oba do policejního vozu.

Na stanici jsem se chopil té myšlenky, s kterou přišli už ti mladí: „Dovolte mi otázku“, řekl jsem. „Nemám právo jakožto občan mluvit na veřejném místě?“

„Jistě máte,“ zněla odpověď policie, „pokud ovšem mluvíte pod americkou vlajkou.“

Za půl hodiny začal Jimmy troubit „Vzhůru bratři“ znovu. Tentokrát za námi vlál ohromný americký prapor, vypůjčený od sympatického ředitele školy. A místo z podstavce lucerny jsem tentokrát kázal ze stoličky od piana.

Jimmy troubil na sever, jih, východ i západ. Znovu se otevírala okna a malé děti se začaly rojit okolo nás. Po několika minutách jsme zase stáli proti hlučícímu a pískajícímu davu. Jediný rozdíl byl ten, že tentokrát jsme byli hrdinové, neboť nás uchopilo rameno spravedlnosti. Naše nová popularita však nenapravila způsoby posluchačů. Stál jsem na stoličce a znovu jsem se snažil překřičet vřavu kolem.

„Jsem venkovský kazatel, můj domov je pět set kilometrů odtud. Přišel jsem za vámi, abych vám vyřídil poselství.“

Nikdo však neposlouchal. Přimo přede mnou jeden chlapec a dívka tančili tanec, který byl provázen pískáním a potleskem přihlížejících. Ostatní se toho hned chopili, cigarety jim

visely v koutcích úst, těla se chvěla vzrušením. Tohle ztěžila byla příprava na kázání. Přesto jsem sklonil hlavu: „Pane,“ modlil jsem se, „nemohu získat ani jejich pozornost. Chceš-li zde začít pracovat, prosím Tě, probud' jejich zájem!“

Ještě jsem se modlil a změna už začala. Nejdříve se uklidnily ty nejmenší děti. Když jsem otevřel oči, viděl jsem, že chlapci, kteří se před tím opírali o školní plot a kouřili, stáli teď se smeknutými klobouky a sklopenými hlavami. .

Byl jsem nenadálým tichem tak překvapen, že jsem pozbyl slov. Když jsem konečně mohl začít mluvit, vybral jsem si za svůj text evangelium Jana 3, 16: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, ne- nezahynul, ale měl život věčný“. Řekl jsem jim, že je Bůh miluje takové, jací jsou; právě takové, On ví dobře, co v nich je. Zná jejich zlobu i nenávisť. Ví, že někteří z nich spáchali i vraždu. Bůh ale také vidí, co z nich jednou bude, nejen jací byli v minulosti.

To bylo všechno. Řekl jsem, co jsem říci musel a skončil jsem.

Nad ulicí viselo těžké, výmluvné ticho. Slyšel jsem pohyby praporu v lehkém vánku. Pak jsem těm mladým řekl, že budu prosit, aby se s nimi stalo něco zvláštního. Budu prosit za zázrak, aby se hned v příštím okamžiku jejich životy úplně změnily. Sklonil jsem hlavu a prosil, aby Duch svatý konal své dílo. Když jsem zase vzhlédl, nikdo se nehýbal. Zeptal jsem se, je-li tady někdo, kdo by chtěl přijít kupředu promluvit si s námi. Žádná odpověď.

Byl jsem v trapné situaci. Zdálo se mi, že pokus o vedení Duchem svatým ztroskotal. Pak jsem náhle uslyšel sám sebe, jak bez jakéhokoliv vlastního záměru říkám: „Prý tady ve Fort Greene máte pár opravdu silných gangů. Rád bych mluvil s vašimi vůdci a také s jejich zástupci. Jestliže jste tak velcí a silní, nebude vám jistě vadit přijít sem a potřást si rukou s hubeným kazatelem.“

Nevím, proč jsem to říkal, ale teď, když o tom uvažuji, myslím, že to bylo to nejlepší, co jsem tenkrát mohl říci. Chvilí se nikdo nepohnul. Pak někdo odkudsi zavolal: „Tak co, Buckboarde? Bojíš se?“

Veliký černošský chlapec pomalu opustil své místo vzadu arazil si cestu kupředu. Druhý hoch ho následoval. Ten nesl hůl; oba měli brýle proti slunci. Na své cestě zástupem přibrali ještě další dva hochy a všichni čtyři se shromáždili před mou stoličkou od piána. Ten veliký postoupil ještě trochu dopředu.

„Tak mě bouchni, kazateli! Jsem Buckboard, vůdce Kaplanů.“ Neměl jsem ještě dost zkušeností se slangovými výrazy New Yorku a když napřáhl ruku, chtěl jsem ji uchopit.

„Jen mě bouchni kazateli“ řekl Buckboard a napřáhl proti mně otevřenou dlaň. Chvilku stál a zvědavě si mne prohlížel. „Máš pravdu, kazateli. Dostal jsi mne!“

Pak mi představil svého zástupce, Stagecoache a dále své dva válečné poradce. Co dělat dál? S tlukoucím srdcem jsem pokynul Jimmymu a poodešli jsme s těmito čtyřmi trochu stranou. Stagecoach prohlásil, že naše poselství ‚šlo skrz‘.

„Víš, Davide“, řekl, „chodí tady kolem taková stará paní v černém čepci a s košíkem cukroví. Pořád chce, aby toho kluci nechali. Je docela prima, ale nikdy ‚nešla skrz‘.“

Vysvětlil jsem těm čtyřem, že jsem to nebyl já, kdo ‚šel skrz‘, ale Duch svatý. Řekl jsem jim, že On se snažil proniknout až k jejich pýše . . . „a také k vaší nadutosti“, dodal jsem, dívaje se jim při tom přímo do očí, „i k vaší samolibosti. To všechno je pouhá skořápka, která skrývá vaše vystrašené, osamělé ‚já‘. Duch svatý se chce do té skořápky dostat a pomoci vám začít znovu.“

„A co tedy máme podle tebe udělat?“

Podíval jsem se na Jimmyho, ale jeho výraz mi nepomohl. V kostele bych nejspíše hochy vyzval, aby přišli dopředu a poklekli. Jak ale můžete někoho vyzvat k něčemu takovému na veřejné ulici, přede všemi kamarády?

Možná však, že právě tento neobvyklý způsob byl nezbytný. Prosili jsme za to, aby se v jejich životě stala radikální změna a proto i její symbol by měl být drastický.

„Co máte dělat? Chtěl bych, abyste si teď hned, tady na ulici, klekli a prosili Ducha svatého, aby vstoupil do vašeho života a učinil z vás nové lidi. Bible tomu říká „nové stvoření v Kristu“; a právě to může Bůh učinit i s vámi.“

Dlouho bylo ticho. Poprvé jsem si uvědomil zástup, který čeká, co se bude dít. Konečně Stagecoach řekl neobvykle chraptivým hlasem:

„Buckboard, chceš? Jestli chceš ty, tak já taky.“

A před mými udivenými zraky tito dva vůdci jednoho z nejobávanějších bojových gangů z celého New Yorku pomalu klesali na kolena. Jejich váleční poradci je následovali. Uctivě před sebou drželi smeknuté klobouky. Dva z nich před tím kouřili; oba teď cigarety zahodili. Doutnaly ve strouze, zatímco já jsem se krátce modlil: „Pane Ježíši, tady jsou Tvoje čtyři děti a dělají něco, co je pro ně velmi, velmi těžké: klečí tady veřejně a prosí Tě, abys vstoupil do jejich srdcí a proměnil je v nové lidi, abys od nich vzal nenávist, touhu po boji i osamělost. Poprvé v životě chtějí vědět, že je někdo skutečně má rád. Prosí Tě o to, Pane, a Ty je nezklameš. Amen.“

Chlapci povstali, hlavy stále sklopené. Viděl jsem, že by rádi byli sami. Beze slova se otočili a razili si cestu davem. Někdo na ně zavolal: „Hej, Buckboard, jaké to je, dát se na víru?“ Buckboard zabručel, aby mu dali pokoj. Jeho víra ještě nebyla tak pevná, aby se uměl ovládat, když se jej něco nepříjemně dotklo.

Opouštěli jsme pak Fort Greene s hlavami v oblacích. Ve skutečnosti jsme nečekali, že nám Bůh odpoví tak slavným způsobem: Buckboard, Stagecoach a jejich dva váleční poradci. Ani jsme tomu nemohli uvěřit!

Na reakci vůdců Mau-Mau jsme už byli připraveni lépe. Byli také v tom zástupu a dívali se na obrácení Buckboarda a Stagecoache se směsí pohrdání i zájmu. Když vůdcové Kaplanů odešli, ozvaly se v davu výkřiky: „Izrael! Nicky! Jste na řadě. Černí se jich nebáli a vy chcete být zbabělí?“ Možná, že právě tato slova je pobídla kupředu.

Izrael, vůdce gangu, byl docela milý hoch. Podal mi ruku jako gentleman. Nicky však byl jiný. Ještě jsem ve tváři u žádného chlapce neviděl tak tvrdý výraz, jaký jsem spatřil u něho.

„Nazdar, Nicky“, řekl jsem.

Nechal mne stát s napřaženou rukou. Nervózně kouřil a ani se na mne nepodíval.

„Jdi k čertu, kazateli“, řekl mi po chvíli. Měl podivně přiškrcenou řeč a zajímavě vyslovoval některé hlásky.

„O mně se teď, Nicky, nestarej“, odpověděl jsem mu. „Já teď musím říct něco tobě! Chci ti říct, že tě mám rád, Nicky.“

Postoupil jsem k němu o krok blíž.

„Jestli uděláš ještě krok, kazateli, zabiju tě“, řekl temně.

„To bys jistě mohl udělat“, souhlasil jsem. „Ale i kdybys mne rozsekal na tisíc kousků a rozházel je tady na ulici, přece každý ten kousek by tě měl rád.“ Ale hned, jak jsem to řekl, pomyslel jsem si: stejně by to nebylo k ničemu, Nicky. Na zemi není taková láska, která by ti mohla pomoci.

Než jsme opustili Brooklyn, seznámili jsme Buckboarda a Stagecoache s místním kazatelem, aby jim mohl poradit v problémech jejich duchovního růstu. „Myslím si však“, řekl jsem Jimmymu, „že také my se na ně občas přijdeme podívat.“ Abych byl upřímný, oba jsme se nemohli zbavit podezření, že ti chlapci si z nás vlastně udělali legraci.

Když jsem se s tím však svěřil po svém návratu domů Gwen, hubovala mne: „Davide Wilkersone, což si neuvědomuješ, že jsi dostal to, zač jsi se modlil? Prosil jsi Ducha svatého o zázrak a teď, když se skutečně stal, snažíš se o tom polemizovat. Lidé, kteří nevěří v zázraky, by se za ně neměli modlit!“

8. Ve spárech heroinu

Zdalo se mi, že mám za sebou první kilometr na dlouhé cestě za svým vysněným cílem. Dokonce jsem začal doufat, že mi přece jen bude dovoleno setkat se alespoň s Luisem. Od Angela jsem slyšel, že má být převezen do vězení v Elmira, N.Y.

„Myslíš, že bych se s ním mohl přece jen setkat?“ zeptal jsem se ho.

„Nedělej si zbytečné naděje, Davide. Musel bys znovu projít všemi úředními cestami a jestliže přijdou na to, že jsi ty ten kazatel, vyhozený od soudu, nikdy tě k němu nepustí.“

Přesto jsem se ale o setkání pokusil. Když jsem měl jednou příležitost sloužit v okolí Elmiry, dotázal jsem se, jak to udělat, abych mohl chlapce navštívit. Odpověděli, abych si podal žádost a uvedl vztah k vězni a důvod své návštěvy. O žádosti se pak bude uvažovat. A je to zase tady: budu muset říci pravdu a nikdy mne k němu nepustí. Slyšel jsem však, že někteří z hochů mají být převezeni právě ten den do Elmiry. Šel jsem tedy na nádraží a čekal. Když přijel vlak, vystoupila skupinka asi dvaceti hochů. Zkoumal jsem každou tvář, ale Luis mezi nimi nebyl.

„Neznáš Luise Alvareze?“ zeptal jsem se jednoho chlapce, když šel kolem mne. Než nás stráž křikem rozehnala, stačil ještě říci „ne“.

„Dobrá“, řekl jsem si na zpáteční cestě do Philipsburgu. „Vypadá to, jako bych se nikdy s těmi chlapci neměl setkat. A možná, že se ani nikdy nesetkám. Pane, dej mně milost pokorně to přijmout, je-li to Tvá vůle.“

Ale jestliže mi Duch svatý tyto dveře stále zavíral, otevíral zato jiné. Jedné vlahé jarní noci 1958 jsem chodil po rušné ulici španělského Harlemu. Najednou jsem zaslechl zpěv. S překvapením jsem podle melodie rozeznal duchovní píseň, přestože slova byla španělská. Žádný kostel v blízkosti nebyl; zdálo se že zpěv vychází z oken jednoho vysokého činžáku, kolem něhož jsem právě šel.

„Kdo to tady zpívá?“ zeptal jsem se mladíka, který seděl na blatníku auta a kouřil.

Zvedl hlavu, aby lépe slyšel. Zpěv jakoby patřil k základnímu hluku velkoměsta, který už nevnímám.

„To je něco jako kostel“, řekl mi a ukázal palcem na dveře. „Tady nahoře, druhé patro.“

Tak jsem šel nahoru a zaklepal na dveře. Pomalu se otevřely. Když mou tvář ozářilo světlo, žena, která stála uvnitř, vykřikla. Ve svém vzrušení přede mnou zase zavřela, otočila se dovnitř a něco španělsky drmolila. Záhy byly dveře plné smějících se přátelských lidí. Uchopili mne za ruce a vtáhli dovnitř.

„Vždyť je to opravdu David“, řekl jeden muž. „Jste přece ten David, kazatel, co ho vyhodili od soudu?“

Ukázalo se, že je to kazatelská stanice španělské větve Božích sborů. Lidé na těchto stanicích se scházeli v soukromých bytech, než si mohli dovolit stavět. Velmi pečlivě sledovali přelíčení ve věci Michaela Farmera a viděli mou fotografii. „Modlili jsme se za vás, a teď jste tady“, řekl jeden bratr. Byl to Vincente Ortez, kazatel tohoto malého sboru. „Rádi bychom slyšeli, jak jste se k soudu vlastně dostal.“

Ten večer jsem měl tedy příležitost vyprávět lidem naší vlastní denominace o cestě, kterou mne Bůh vedl do ulic New Yorku. Vyprávěl jsem jim o problémech chlapců a děvčat s gangy, s alkoholem a drogami. Řekl jsem jim i o svém snu a o svém prvním ‚kilometru‘, který jsem už urazil.

„Myslím, že mi sám Bůh dal tuto myšlenku, že musí začít znovu, obklopeni láskou. Viděli jsme, jak se jich může Duch svatý dotknout přímo na ulici. Sám se domnívám, že toto je jen začátek. Kdo ví, možná, že jednou budou mít i svůj vlastní dům.“

Byla z toho nakonec vášnivá řeč. Ani jsem sám netušil, jak velice mne problémy mladých zaměstnávají. Zároveň jsem viděl, že ani mým posluchačům není lhostejné, jak žijí mladí a vidí nutnost pomoci jim.

Když jsem se konečně posadil, měli někteří z těchto mužů a žen krátký rozhovor. Několik minut horlivě debatovali a pak poslali kazatele Orteze jako svého mluvčího ke mně.

„Nemohl byste, bratře, přijít zítra znovu a ještě nám něco povědět? Pozvali bychom více kazatelů.“

Odpověděl jsem, že ano.

A tak se zrodila nová služba: prostě, v tichosti, bez fanfár. Jako to, co se zrodilo z Ducha svatého. Jistě nikdo z nás toho večera netušil, jaké důležité dílo právě vzniklo.

„Kde tady vlastně bydlíte?“ zeptal se mne kazatel Ortez. „Kam vám máme zavolat ohledně zítřejší schůzky?“

Musel jsem přiznat, že zde vlastně nebydlím. Neměl jsem peníze ani na laciný hotel. „Spím v autě“, vysvětloval jsem.

Ve tváři kazatele Orteze se objevilo znepokojení: „Ale to nesmíte dělat“, řekl mi, když ostatním přeložil, o čem jsme hovořili. Všichni horlivě souhlasili. „Je to nebezpečné. Daleko nebezpečnější, než si dovedete představit. Jen přijďte k nám, do našeho domu. Vyspíte se dnešní noc a vůbec každou noc, když budete v New Yorku, tady u nás.“

Přijal jsem vděčně tuto laskavost. Kazatel Ortez mne představil své ženě Delii a zavedli mne do prostého pokoje, kde byla jednoduchá postel. Oba mne ujistili, že jsem opravdu srdečně vítán. Nikdy jsem nespal tak dobře, jako tuto první noc mimo ulici. Jak jsem se později dozvěděl, manželé Ortezovi žili velice skromně; nechávali si jen to nezbytné pro existenci rodiny, vše ostatní dávali na práci pro Pána.

Příští jítro jsem strávil na modlitbě. Cítil jsem, že to bylo něco mnohem většího než pouhá náhoda, když jsem se dostal do tohoto malého ‚rodinného‘ sboru. Netušil jsem, co se bude dít dále, chtěl jsem však zůstat stále připraven dát se jakoukoliv cestou, kterou mi Duch svatý ukáže.

Zatímco jsem se modlil, byl asi kazatel Ortez i jeho žena nepřetržitě u telefonu. Když jsme totiž dorazili do kostela, v němž se měla schůzka konat, bylo tam už 65 zástupců ze španělských Sborů. Čekali na mou zprávu.

Ještě cestou na kazatelnu jsem nevěděl, co mám mluvit. Proč asi jsem dostal příležitost hovořit k těmto lidem? Zmínil jsem se tedy o událostech, které mne přivedly do města, pověděl o příhodě u soudu a o svém pocitu, že za těmito zdánlivými chybami může být nějaký záměr, který ovšem nemohu dobře rozeznat.

„Řeknu vám upřímně, že nevím, co dál. Zkušenost ve Fort Greene snad mohla být jednorázovým úspěchem. Nevím, zda by se mohla opakovat ve větším měřítku.“

Než schůze skončila, vypracovalo těch 65 lidí plán akce, která měla ověřit, zda to byla opravdu jen pouhá jednorázová zkušenost nebo ne. V aréně sv. Mikuláše, zápasnickém středisku New Yorku, uspořádají hromadná shromáždění pro mládež. Budu tam mít příležitost promluvit k více gangům najednou.

Váhal jsem. Nebyl jsem si jist, zda hromadné shromáždění je ten nejlepší způsob. „A pak, je tu ještě velice závažná otázka finanční,“ dodal jsem. „Pronajmout takovou arénu by stálo tisíce dolarů.“

Vzadu v sále bylo slyšet rozruch. Někjaký muž vyskočil a cosi křičel. Konečně jsem mu porozuměl: „Davide,“ volal, „neboj se, všechno bude v pořádku“.

Měl jsem za to, že je to nějaký fanatik, který nedával pozor. Ale po schůzi za mnou přišel a představil se. Byl to Beningo Delgado, advokát. Znovu mi opakoval, že všechno bude v pořádku. „Zajděte do arény, pronajměte ji a mluvejte k těm mladým. Uvidíte, že všechno dobře dopadne.“

Upřímně řečeno, měl jsem ho za jednoho z těch vznětlivých, i když jinak snad neškodných, visionářů, kterých se v každém sboru vždycky několik najde. Mr. Delgado však zahlédl můj kritický pohled a vytáhl z kapsy ten největší svazek bankovek, jaký jsem kdy viděl. „Jen k nim promluvte, Davide. Já zaplatím nájem.“

A to pak taky udělal.

Takto jsem se tedy doslova přes noc zapojil do mládežnické kampaně pro celé město. Plánovali jsme ji na druhý týden července 1958. Když jsem tuto zprávu přinesl do Philipsburgu, byl každý nadšen. Jenom Gwen byla zticha. „Uvědomuješ si“, řekla nakonec, „že je to právě v tu dobu, kdy má přijít na svět naše dítě?“

Neuvědomoval jsem si to. Jak ale může manžel říci své ženě něco takového. Zamumlal jsem cosi o tom, že dítě snad přijde později. Gwen se zasmála: „Přijde přesně v tu dobu a ty o tom vůbec nebudeš vědět, protože budeš mít hlavu kdesi v oblacích. Jednoho dne ti ukáží uzlík a ty se na něj s úžasem podíváš -- nebudeš vědět, že vůbec máš dítě, dokud k tobě nepřijde a neřekne ti ‚tatínku‘.“

Nepochybně měla pravdu.

Můj sbor v Philipsburgu byl neobyčejně štědrý - nejen ve finanční podpoře v příštích dvou měsících, kdy jsem jim věnoval tak malou pozornost, ale i ve svém nadšení. Každý chtěl slyšet něco o mých cestách do města a o všech těch problémech dvanáctiletých, třináctiletých či čtrnáctiletých chlapců a děvčat. Byli si dobře vědomi svého podílu na práci Páně v New Yorku.

Na dobu shromáždění připravovaných v New Yorku, jsem si vzal řádnou dovolenou. Nechtěl jsem být tak často vzdálen od svého sboru. Přesto však, jak se červenec blížil, přebýval jsem stále více u Ortezů než doma. Od španělských Sborů se nám dostalo skvělé pomoci. Jejich členové opatřili pouliční pracovníky, kteří po celém New Yorku rozdávali pozvánky. Školili celé štáby pomocníků, kteří by byli v šatnách arény k dispozici těm mladým, co by se rozhodli pro nový život. Opatřili hudbu i pořadatele a zařídili v aréně všechno potřebné.

Na mně bylo, abych opatřil posluchače. Když se o tom hovořilo poprvé, zdálo se vše velice jednoduché. Čím více jsme se ale blížili hodině „H“, tím více jsem pochyboval o vhodnosti takovéto rozsáhlé akce. Chodil jsem po ulicích, mluvil ke stovkám chlapců a děvčat, ale marně. Jejich zoufalství bylo nepochopitelné. Představa několikakilometrové cesty a návštěvy velké haly byla pro ně obrazem velmi nebezpečného podnikání. Měli především strach opustit vlastní území -- strach, že budou napadeni při přechodu přes území jiného gangu. Pak se báli většího množství lidí, jejich nenávisti a předsudků. Báli se, že se z pocitu ohrožení přestanou ovládat a dostanou se nakonec do krvavé války.

Nejvíce se však báli toho, že je něco v těch shromážděních přivede k slzám. Poznával jsem stále více, jaký strach mají před pláčem. „Co je na slzách, že z nich máte takovou hrůzu?“ ptal jsem se znovu a znovu. V tomto tvrdém světě, kde přežívá jen násilí, jsou pro ně slzy výrazem slabosti a dětinství.

Ze své práce v církvi jsem znal, že slzy hrají v životě člověka velice důležitou roli. Mohl bych to snad dokonce prohlásit za pravidlo: Boží dotek je vždycky provázen slzami. Když člověk konečně vpustí Ducha svatého do svého nejhlubšího nitra, je první reakcí pláč. Vídal jsem to stále: slzy z hloubi otřesené duše, když je rozbita poslední hráz a člověk se vzdává moci k novému životu. Když se stane toto, je tu nová osobnost. Proto je od Kristových dob tento zážitek nazýván zrozením. „Musíte se znovu zroditi“, řekl Ježíš. V srdci nově zrozeného člověka je pak radost. Radost, která se zrodila v slzách.

Jakým instinktem na to vlastně přišli, že by při styku s Bohem mohli plakat? Navštěvoval jsem všechny ty gangy, s nimiž jsem se sešel už dříve a všude jsem viděl tentýž strach z neznámého, s odporem k jakékoliv změně. Měli samozřejmě vlastní způsob vyjadřování: „Nebudeš mne trápit, kazateli! Nemysli si, že mne donutíš řvát!“

Jeden večer jsem se vrátil z návštěvy sklepního doupěte GGI's, kde jsem je byl zván na naše shromáždění. Krátce nato zaklepal někdo u Ortezů na dveře. Paní Ortezová se podívala na manžela a pak potřásla hlavou: ne, nikoho nečeká. Odložila nůž, kterým připravovala maso a šla otevřít.

Ve dveřích stála Marie. Okamžitě jsem poznal, že má v sobě vysokou dávku heroinu; oči jí zářily nepřirozeným leskem, ruce se jí třáslly, vlasy rozčuchané přes obličej.

Vstal jsem, abych ji přivítal: „Pojď dál, Marie!”

Přišla doprostřed pokoje a hrubým, výbojným hlasem se mne ptala, proč se pokouším rozbít její starý gang.

„Jak to myslíš?” ptala se Delia Ortezová.

„Pokoušíte se dostat nás na bohoslužby. Vím to. Chcete nás rozbít.” Pak nás začala všechny dokola proklínat. Vincent Ortez chtěl vstát a protestovat, pak si to ale rozmyslel a znovu si sedl, jakoby chtěl říci: „Jen pokračuj. Raději, když to řekneš tady než venku na ulici.”

Jedno z Ortezových dětí mezitím vešlo do pokoje a Delia se instinktivně postavila vedle něj. V tom okamžiku se Marie vrhla ke stolu, kde zůstal ležet řeznický nůž. Jediný prudký pohyb a měla ho v ruce; jeho dlouhé ostří se výhruzně blýskalo. Delia se bleskurychle postavila mezi Marii a dítě. Vincent vyskočil a rozběhl se přes pokoj.

„Stát!” vřískla Marie. Vincent se zastavil, protože děvče zvedlo nůž k vlastnímu krku.

„Podříznu si krk, zapáchnu se jako prase a vy se na to budete dívat!”

Všichni jsme věděli dost o hrozném účinku omamných drog a bylo nám proto jasné, že to není jen nějaká dramatická nebo podivínská póza. Delia začala rychle hovořit o dlouhém a krásném životě, který má Marie před sebou. „Bůh tě potřebuje, Marie”, opakovala stále znovu.

Trvalo to snad celých pět minut, co k ní Delia mluvila. Nůž v dívčině ruce klesal stále níže, až jí konečně visel z ruky podél těla. Během své řeči se Delia přibližovala velmi pomalu k Marii, až jí nakonec vyrazila rychlým pohybem nůž z ruky. Dopadl s hlasitým bouchnutím na zem a pomalu se točil dokola. Dítě začalo plakat. Marie se už nepokusila dostat se znovu k noži; jako hromádka neštěstí stála uprostřed místnosti a pak začala naříkat: „Pro mne už není žádné východisko. Jsem ‚chycená’ a už se z toho nedostanu.”

„Proč nedat příležitost Bohu a zkusit to s ním?” zeptal jsem se jí.

„Ne, to pro mne není!”

„Dobře, tak alespoň nebraň ostatním. Mysli na to, že oni své východisko ještě najít mohou, dokud není příliš pozdě.”

Zdalo se, že Marie získává zase svou rozšafnost. Pokrčila rameny: „To bude záležet na tom, co vlastně předvedete”, řekla a s těmito slovy vyšla z bytu houpavým krokem a s hlavou vzhůru.

9. Náhlé vyslyšení modliteb

Červenec tu byl velmi záhy. Nikdy jsem netušil, kolik obyčejné fyzické práce je třeba k uspořádání takové „show” jakou jsme chystali v Mikulášské aréně. Zřídili jsme zvláštní autobusové linky k dopravě mladých přes nepřátelská území: každý gang nastoupil doma a bez zastávky se vezl až k aréně. Pracovníci ze 65 sborů hlídkovali na ulicích a řídili transporty podle připravených plánů.

Sám jsem se rozjel ještě jednou domů, navštívit naposledy Gwen.

„Davide”, řekla mi, „nechci předstírat, že bych tě neměla ráda doma u sebe, když se má narodit naše dítě”.

„Vím.” Byl to předmět, jehož jsme se ve svých rozmluvách příliš často nedotýkali. Zvláště se na mne dopálila tchyně, že si musím zrovna v tuto dobu odjet pryč. Řekla mi, že

my muži jsme všichni stejní, že pravé křesťanství začíná doma a že si svou ženu vůbec nezasluhuji, když k ní neumím projevit dost úcty. Její poznámky bodaly o to víc, že v nich byl nesporně kousek pravdy.

Gwen však pokračovala: „Ale Davide, dříve se děti rodily také bez asistence otců. Doktor by ti stejně nedovolil držet mne za ruku -- a to je vlastně to, co bych tak ráda. Postrádala bych tě tedy stejně, i kdybys byl jen vedle v pokoji. A ty cítíš, že musíš jet, vid'!"

„Ano.“

„Pak tedy jed' šťastně. A Bůh s tebou, Davide!"

Gwen stála na dvoře a mávala mi na rozloučenou, byla už hodně silná. Až se sejdem příští, bude tady zázrak nového narození. Jsem zvědav, zda i já jí přinesu zprávu o nových zrozeních.

Po prvních čtyřech dnech našich shromáždění jsem o tom pochyboval. Přípravy nás stály tolik námahy, že neúspěch byl o to bolestnější.

Shromáždění mladých? Tato slova vnucují představu houfů nadšených lidí. Nic tomu ale nemohlo být vzdálenější.

Čtvrtý den se v aréně objevilo sto lidí. Je tam místo pro sedm tisíc. Vzpomínám si, jak jsem stál u malého okna na balkóně, odkud jsem mohl vidět, jak ti mladí přicházejí. Každý večer jsem doufal v prolomení hrází. Každý večer však z autobusů vystoupila jen malá hrstka lidí.

Odešel jsem do zákulisí. Poradci a pracovníci mládeže z různých sborů tam stáli, přešlapovali a hledali pro mne slova povzbuzení.

„Však víš, Davide, že to, co se hodnotí nejsou čísla. Je to kvalita, ne kvantita.“

Všichni jsme ale dobře věděli, že nemáme ani kvantitu, ani kvalitu. Mladí, kteří tu byli, přišli jen tak „na podívanou“. Bylo těžké hovořit k prázdnému sálu, k mladíkům, kteří mi vyfukovali prstýnky kouře do tváře a dělali necudné posunky.

Nejhorší ze všeho však bylo to, čemu moji posluchači říkali „break-up“. Kdykoliv něčemu nerozuměli nebo o něčem pochybovali, začali se hromadně smát.

Nakonec jsem se ze strachu před smíchem vůbec bál vyjít na pódium.

Čtvrtý večer byl ze všech nejhorší. Udělal jsem všechno, co bylo v mých silách, aby shromáždění mělo určitou vážnost; pak se ale náhle jeden z vůdců hlasitě zachechtal. Další se toho chytli a než jsem se na něco zmohl, smáli se všichni. Krátce jsem shromáždění ukončil a šel domů se zlomeným srdcem, ochoten se vzdát. „Pane“, řekl jsem s opravdovým hněvem, „vůbec se nám nedaří nějak se k nim přiblížit. Co mám dělat“?

A jako vždycky, když jsem se doopravdy tázal, dostal jsem i teď odpověď.

S Malým Jo-Jo jsem se setkal v Brooklynu druhý den. Vylíčili mi ho jako vůdce Draků v Coney Islandu, jednoho z největších gangů města. Chlapec, který mi ho z dálky ukázal, mne ani nechtěl osobně představit. „Malý Jo-Jo by to neviděl rád, Davide.“ Tak jsem k němu šel sám tedy.

Malý Jo-Jo mne nejprve pořádně udeřil přes ruku, kterou jsem mu podával. Pak se naklonil a plivl mi na boty. V gangu je tohle znamením největšího pohrdání. Nato trochu poodešel stranou a sedl si na lavičku, zády ke mně.

Šel jsem tedy za ním a přisedl si.

„Kde bydlíš, Jo-Jo?“

„Kazateli, vezmi na vědomí, že s tebou nechci vůbec mluvit.“

„Nechci mít s tebou nic společného!“

„Ale já chci mluvit s tebou“, řekl jsem mu. „Zůstanu tady, dokud mi neřekneš, kde bydlíš.“

„Sedíš právě v mém salóně.“

„Dobrá, kam tedy jdeš, když prší?“

„Odstěhuji se do své rezidence v podzemní dráze.“

Jo-Jo měl na sobě staré plátěné boty; na pravé noze mu lezly prsty ven. Na sobě měl špinavou černou košili a kalhoty nadměrné velikosti. Podíval se mi teď na nohy. Moje boty byly zbrusu nové. V tu chvíli jsem si vzpomněl na dědečkovy holínky a nadával si bláznů.

Jo-Jo se ozval: „Koukej, bohatý muži, je to od tebe pěkné, že jsi přišel sem do New Yorku a vykládáš veliké věci o tom, jak Bůh mění životy. Máš nové boty a máš šaty, které ti padnou. Podívej se na mne! Já jsem vandrák. V rodině je nás deset dětí, žijeme z podpory. Vykopli mne na ulici, protože se pro všechny nedostávalo dost jídla.

Měl pravdu. Okamžitě jsem se tam na veřejné cestě v parku zul a řekl mu, aby si ty moje nové boty zkusil.

„Co je to za nesmysl? Co to na mně chceš zkoušet -- že máš srdce, či co? Nemíním si tvé křápy obouvat.“

„Naříkal sis na boty. Přezuj se tedy!“

Jo-Jo odpověděl: „Nikdy jsem na sobě nové boty neměl.“

„Obuj si je!“

Nabručeně a mrzutě si Jo-Jo nové boty obul. Pak jsem vstal a odešel. Kráčel jsem ulicí k autu v punčochách -- bylo to asi tak dva bloky. Vyvolalo to velikou pozornost: lidé se zastavovali a smáli. Právě když jsem došel k autu, dorazil Malý Jo-Jo za mnou.

„Jsou tvé“, odpověděl jsem mu a nasedl do vozu.

„Kazateli“, řekl Jo-Jo a naklonil se okénkem dovnitř, „chci ti potřást rukou!“

Tak jsme si tedy potřásli. Nakonec jsem mu řekl: „Podívej se, ty nemáš kde bydlet. Já tady mám jenom vypůjčenou postel, ale je tam v obýváku gauč. Snad ti lidé, kteří přijali mne, vezmou k sobě i tebe. Pojď, zeptáme se.“

„O. K.“, řekl Jo-Jo.

Nastoupil a jeli jsme do bytu.

„Paní Ortezová“, řekl jsem s trochou nejistoty, „tohle je vůdce Draků z Coney-Island. Jo-Jo, seznam se s paní, která mne u sebe na čas uložila, protože si nemohu dovolit někde bydlet, zrovna jako ty“.

Zeptal jsem se paní Ortezové, zda by Jo-Jo nemohl zůstat několik dní se mnou v jejím domově. Podívala se na své dvě malé děti, podívala se na dýku, která vykukovala Jo-Jovi z kapsy a pak k němu velmi laskavě přistoupila, objala ho a řekla mu: „Můžeš spát na pohovce, Jo-Jo.“

Každý, kdo pracoval s těmito mladými potenciálními zločinci ví, že toto byl opravdu chrabý čin. Vzal jsem pak hocha stranou:

„Šaty ti hrozně páchnou. Jsme teď v normálním domově, a proto s tím budeme muset něco udělat. Mám osm dolarů. Půjďme do vojenského skladu a pořídím ti nějakou košili a kalhoty.“

Obul jsem si své staré boty a vzal ho do nejbližší armádní prodejny. Šel se dozadu převléknout a své šaty nechal ležet prostě tam, kde z něj spadly. Na zpáteční cestě se pozoroval v každé výkladní skříni: „Není to špatné, není to špatné . . .“ opakoval pořád dokola.

Neudělal jsem však pro něj zatím víc, než co by udělala jakákoliv sociální práce. Bylo jistě dobré, že chlapec měl alespoň pár bot, košili a že tu noc nemusel spát v podzemní dráze. V srdci byl ale Jo-Jo pořád týž.

Muselo se změnit něco ve mně, aby se mohl změnit Jo-Jo. A tato změna ovlivnila pak životy nás obou navždy.

Ten večer byl v aréně právě tak špatný, jako všechny předcházející. Byly obvyklé „pauzy“ a smích. Byly i pěstní zápasy a jiné nepříjemnosti. Tytéž významné gestikulace hochů na dívky a tytéž jejich necudné odpovědi.

Jo-Jo tam byl se mnou. Přišel ze zvědavosti a chtěl mi ukázat, že to všechno považuje za nesmysl.

Na zpáteční cestě k Ortezovým jsem byl zticha. Byl jsem vskutku rozmrzelý, zraněný nedostatkem odezvy.

„Příliš moc se snažíš, kazateli!"

Ozalo se to bez varování od chlapce bez domova, který se zdál být i bez srdce.

Dopad jeho slov byl nesmírný. Projela mnou, jakoby vyslovena samým Bohem. Otočil jsem se a zíral na chlapce tak, že mimoděk zvedl ruce k obraně. Ovšem! JÁ jsem se snažil měnit životy! Nepřinášel jsem gangům Ducha svatého, ale Davida Wilkersona. I tehdá, když jsem dával Jo-Jovi své nové boty, byl jsem v popředí JÁ. Teď jsem si uvědomil, že JÁ nebudu nikdy schopn Jo-Jovi pomoci. Nikdy nemohu pomoci gangům. Jediné, co mohu udělat, je připravit úvod a pak jít stranou.

„Příliš se snažíš!"

Vyvolalo to ve mně nakonec výbuch smíchu, se kterým však nebyl Jo-Jo spokojen:

„Nech toho, kazateli!"

Směji se, Jo-Jo, protože jsi mi pomohl. Od této chvíle se už tolik snažit nebudu.

Ustoupím stranou a nechám působit Ducha svatého."

Jo-Jo byl chvíli zticha; pak zvedl hlavu:

„Necítím nic", řekl. „Vůbec nic. Ani nečekám, že bych mohl něco cítit."

Do bytu Ortezových jsme dojeli mlčky. Pak náhle, svým přímým způsobem mi Malý Jo-Jo udělal nabídku:

„Vy čekáte dítě, vid', Davide."

Rekl jsem mu už dříve, že se Gwen chystá do nemocnice. Dítě se teď může narodit každou chvíli.

„A říkáš, že je Bůh a že mne miluje, ano?"

„Jistě, to je pravda", odpověděl jsem mu.

„Dobrá; je-li tedy Bůh a modlím-li se k Němu, slyší mé modlitby?"

„Zcela určitě!"

„O. K. Co tedy chceš: kluka nebo holku?"

Viděl jsem, že přichází léčka, ale nevěděl jsem dobře, jak dál.

„Podívej, Jo-Jo, modlitba není automat, do kterého hodíš minci a vypadne ti cukroví!"

„Jinými slovy, nejsi si tedy tak docela jist celou tou věcí kolem Boha, že?"

„To jsem vůbec neřek."

„Tak co chceš -- kluka nebo holku?"

Připustil jsem, že doufáme, že to bude kluk; dvě děvčata už máme. Malý Jo-Jo poslouchal. Pak udělal něco, co pro něj bylo právě tak těžké, jako pro Mojžíše udeřit do skály a čekat vodu. Malý Jo-Jo se modlil: „Bože, jsi-li tam nahoře a máš-li mne rád, dej tomuhle kazateli kluka!"

To byla Jo-Jova modlitba. Byla opravdová a když skončil, hodně mrkal. Byl jsem ohromen. Běžel jsem do své malé, prázdné ložnice a začal se modlit tak, jak jsem se od svého příchodu do New Yorku ještě nemodlil.

Ortezovi i Jo-Jo už spali, když zazvonil telefon; bylo půl třetí ráno. Já jsem se ještě modlil. Vstal jsem a šel ho zvednout. Byla to tchyně. „Davide", volala „nemohu čekat s telefonováním až do rána. Musím ti prostě hned teď říci, že jsi otcem!"

Nezmohl jsem se na žádnou otázku.

„Davide! Davide, jsi tam?"

„Ano, jsem."

„Nechceš ani vědět, jestli je to holka nebo kluk?"

„Mnohem víc, než si kdo umí představit!"

„Davide, máš velikého, macatého, pětikilového syna!"

Samozřejmě, že skeptici by poukázali na statistickou pravděpodobnost 50:50, že se Jo-Jova modlitba vyplní. Této noci se však dělo něco jiného, daleko hlubšího, než je statistika. Když jsem přišel k Jo-Jovi a probudil ho, poškrábal se na hlavě:

„Co ty víš“, řekl. „Co ty o tom víš! Co ty víš . . .“

Než uběhla noc, byl Jo-Jo proměněný chlapec. Začalo to slzami. Jo-Jo vyplakal svou hořkost i nenávisť, své pochybnosti i svůj strach. Když měl tohle za sebou, našlo se v něm místo pro lásku. Pro tu Lásku, kterou znají všichni křesťané. Lásku, která není odvislá od rodičů nebo kazatelů, ba ani od modliteb, vyslyšených podle našich představ. Od tohoto dne měl v sobě Jo-Jo Lásku, která mu zůstala už navždy a mne naučil lekci, která byla rovněž provždy mou.

My lidé můžeme pro sebe navzájem udělat mnoho -- a měli bychom, ba musíme. Ale Bůh je to, který uzdravuje.

Jenom On.

10. Evangelium zasahuje

Byl skoro čas začít. Sál se v tento závěrečný večer našich shromáždění dost plnil. Přišlo daleko více mladých, než kterýkoliv večer před tím. Viděl jsem některé z Kaplanů, Draky i GGI's. Byla mezi nimi i Marie. Nikde jsem však neviděl Mau-Mau, přestože jsem se pečlivě rozhlížel po červené bundě s velkým MM. Vzpomínal jsem stále na přátelské způsoby a roztoženou tvář Izraele, jejich vůdce. Pozval jsem jeho gang do našich shromáždění jako své osobní hosty a řekl jsem jim o zvláštním autobusu, který jsme pro ně najali. Oznámil jsem jim, že pro ně budu vpředu rezervovat nějaká místa. Izrael slíbil, že přijde a že přivede i ostatní.

Byl tu už ale poslední večer a oni nikde. Myslím, že vím proč: Nicky. Když jsem rozmlouval s Izraelem, stál mlčky opodál a sršela z něj nenávisť ke mně a ke všemu, co jsem představoval.

Poodešel jsem k oknu, abych se rozhlédl po ulici. Právě přijel jeden z autobusů. Že jsou v něm Mau-Mau jsem poznal ještě dříve, než jsem je uviděl. Autobus se totiž přičítal k chodníku, jako by se řidič už nemohl dočkat, až se zbaví svých pasažérů. Dveře se otevřely vpředu i vzadu a vysypaly skoro padesát křičících a strkajících se teen-agerů. Nebyl na nich vidět žádný vážný záměr. Jeden hoch odhodil prázdnou láhev od vína. Na té kratičké vzdálenosti mezi zastávkou autobusu a vchodem do haly stačili sebrat pár děvčat, která tam stála.

„Pane“, zvolal jsem nahlas, „co mne to asi čeká“?

Požádal jsem pořadatele, aby rezervovali v aréně první tři řady; neřekl jsem jim ale tenkrát, pro koho ta místa mají být. Teď za mnou jeden přiběhl, celý rozrušený: „Nevím, co dělat“. Vytáhl mne na balkón a ukázal dolů do arény, kde si Izrael a Nicky za stálého hvízdání a vtipkování razili cestu svými holemi kupředu.

„Jsou to Mau-Mauové“, řekl mi pořadatel. „Myslím, že se mi nepodaří dostat je z těch rezervovaných míst.“

„To je v pořádku“, odpověděl jsem mu. „To jsou ti, pro které jsou ta místa připravena. Jsou to moji přátelé.“

Znělo to trochu důvěryhodněji, než jsem to sám skutečně cítil. Opustil jsem zírajícího pořadatele a spěchal dolů k šatnám. Tam byla velmi napjatá atmosféra.

„Moc se mi to nelíbí“, řekl mi ředitel arény. „Jsou tu pohromadě rivalské gangy a může se stát, že tu bude rachot všeho druhu!“

Jeden z kazatelů, který gangy rovněž dobře znal, se mne zeptal:

„Nemyslíte, že bychom měli zavolat policejní posilu -- tak, pro případ?“

Podíval jsem se znovu do sálu. Jedna naše mladá sestra, hezká jako filmová hvězda, vešla právě na pódium. „Uvidíme, jak Marie pořídí“, řekl jsem jim. „Snad ani nebudeme muset volat posilu. Možná, že utišíme divokou zvěř písní.“

Jakmile však Marie Arguinzoniová začala zpívat, křik a pískot se zdvojnásobil.

„Haló, děťátko, buď na sebe opatrná!“

„Měla bys po programu čas pro starého, ubohého hřištníka?“

„Jak se jmenuješ, miláčku?“

Chlapci stáli na sedadlech, dělali ryby a dívky se ve svých příliš krátkých-krátkých kalhotkách svíjely v rytmu duchovní písně, kterou Marie zpívala. Podívala se na mne a očima se ptala, co dál. Přes výkřiky slávy, potlesku a volání po předavku jsem ji pokynul, aby skončila.

„Nechceš toho nechat, Davide?“

„Ne, ještě ne. Počkejme ještě chvíli. Pokusím se k nim promluvit. Když uvidíte, že něco není v pořádku, jednejte jak rozumíte.“

Vyšel jsem na pódium. Byla to do středu jeviště dlouhá cesta. Samozřejmě, že se Izrael hned musel ozvat, abych věděl, že tam je:

„Hej, Davide, tady jsem! Řekl jsem ti přece, že přijdu a přivedu své chlapce!“

Otočil jsem se, abych se na něj usmál a střetl jsem se s pohledem Nickyho, tvrdým jako skála. Pak jsem dostal nápad:

„Dnes večer to uděláme trochu jinak“, oznámil jsem do mikrofonu. „Poprosíme členy gangů, aby mezi sebou sami vykonali sbírku.“ Díval jsem se přímo na Nickyho a pokračoval jsem: „Mohu mít šest dobrovolníků?“

Nicky byl na nohou jako blesk, ve tváři mu zápasila nedůvěra se skrytým triumfem. Ukázal na pět MM a všech šest jich přišlo kupředu a seřadili se před pódium. Jeden dobrý výsledek mého nápadu byl už teď jasný: celá aréna zpozorněla. Stovky mladých přestaly dovádět a všichni se v bezdechém očekávání nakláněli dopředu.

Z rukou udivených pořadatelů jsem vzal staré krabice. Podal jsem je čekajícím chlapcům a řekl jim: „Až projdete uličkami, vraťte se okolo té záclony sem na pódium!“

Ukázal jsem v ta místa a pozoroval Nickyho tvář. Za tou záclonou, právě tak jako za schody na jeviště, byly dveře na ulici. Oznamoval to veliký nápis ‚Východ‘.

Nicky tiše přijal krabice, v očích jsem mu však viděl výsměch a opovržení. Zatímco varhany hrály, konal se svými chlapci sbírku. Počínal si dobře. Měl na svém kontu šestnáctero pobodání nožem a byl znám jako nebezpečný bojovník touto zbraní nejen mládeži Brooklynu, ale i gangům v Manhattanu a Bronxu. Byl rovněž proslulý svou baseballovou taktikou. Noviny ho nazvaly ‚bojovník odpadkových nádob‘, protože, když došlo k bitvě, posadil si takovou nádobu na hlavu a svou baseballovou pálkou mlátil slepě okolo. Když teď stál na konci řady se svou krabicí, sahali mladí hlouběji do kapsy. Teprve když byl spokojen, že má dost, pokynul ostatním chlapcům a ponořili se za záclonu. Já jsem stál na pódium a čekal.

Sálem se přehnal vlna smíchu. Uběhla minuta. Dívky si tleskaly rukama na ústa.

Dvě minuty.

Vlna smíchu se proměnila v ohlušující lavinu a můj nápad se před zraky všech vypařil jako naprosté šilenství. Mládež byla na nohou -- dupali a hlučeli posměchem.

Pak náhle celý sál zmrzl. Nicky a ti druzí s ním šli přes pódium ke mně, v rukou plné krabice. Nicky se na mne podíval divokým, téměř vylekaným pohledem, jako by sám nerozuměl tomu, co dělá.

„Tady máš, kazateli, ty své peníze“ řekl ne zvlášť půvabně, spíše zlostně a neochotně, jako by slova z něho tahal.

„Děkuji ti, Nicky“, řekl jsem hlasem, o kterém jsem doufal, že vyzní úplně samozřejmě. Šel jsem ke kazatelně, jako bych za sebou právě neměl nejtěžší dvě minuty svého života. Hoši se vraceli pomalu na svá místa a v sále nebylo ani hlásku.

Začal jsem mluvit a srdce mi tlouklo velkou nadějí. Jestli jsem se však domníval, že jsem získal jejich srdce pro své poselství, hluboce jsem se mýlil. Nechápal jsem, co je na mém kázání chybného. Udělal jsem všechno, aby bylo dobré. Přípravou jsem strávil hodiny a modlil jsem se za každou jeho řádku. Dokonce jsem se i postil v naději, že to posílí mou schopnost přesvědčit je. Mohl jsem však právě tak dobře stát a číst burzovní zprávy. Nic se nezdálo být dost příhodné, nic k těm mladým neproniklo.

Kázal jsem asi čtvrt hodiny a jedině, co jsem cítil, byl zase vzrůstající neklid. Došel jsem zrovna k místu, kde jsem citoval Ježíšovo přikázání milovat jeden druhého. Kdosi ve druhé řadě vyskočil na židli a křičel:

„Nech toho, kazateli, nech toho! Ty chceš, abych miloval tyhle Draky? Jeden z nich mne pořežal břitvou. Já je budu milovat, ano, ale s olověnou rourou v ruce!"

Vyskočil druhý hoch -- ten zase patřil k Pekelníkům -- a vyhrnul si košili: „Tady mám střelnou ránu, kazateli. Udělal mi to jeden z těch černohubejch. A ty říkáš, že je mám mít rád? Člověče, ty jsi spad' z měsíce!"

Skutečně, toto přikázání lásky neznělo vůbec reálně v místnosti naplněné nenávistí. Neznělo to lidsky možně.

„Nemůžeme toho dosáhnout svou vlastní snahou", připustil jsem.

„To, o čem teď mluvím, je Boží láska. Nemůžeme si ji sami vydobýt. Musíme Boha prosit, aby nám ji dal."

Když jsem tuto myšlenku vyslovil, poznal jsem, že vlastně byla určena pro mne. Vzpomněl jsem si na lekci, kterou mi dal Jo-Jo. My lidé můžeme udělat pro sebe i pro druhé jen moc málo. Jen těžko svá srdce a svou mysl přinést Bohu, ale pak je u Něj musíme zanechat.

Sklonil jsem hlavu právě tak, jako tenkrát na ulici. Chtěl jsem shromáždění ukončit. „Pane Ježíši, nemohu už udělat víc. Pozval jsem ty mladé a teď chci ustoupit. Přijď, Duchu svatý! Jen Ty sám se můžeš dostat do srdce některého z hochů nebo děvčat. Jen Ty sám znáš cestu."

Tři minuty někdy mohou být neuvěřitelně dlouhá doba. Stál jsem před svými posluchači se skloněnou hlavou právě tři minuty. Neřekl jsem jedině slovo, nepohnul jsem se. Jen jsem se modlil, tiše a pokorně. Už mne netrápilo, že se někteří z mých posluchačů smáli. A ani mne nepřekvapilo, když se teď aréna začala pomalu uklidňovat. Začalo to v prvních třech řadách: zaslechl jsem Izraelův hlas: „Dobrá, kluci, nechte toho!"

Uklidnění se šířilo dozadu a na balkóny. Než uplynuly tři minuty mé modlitby, byla celá hala v naprostém tichu.

Pak jsem zaslechl, jak někdo pláče. Otevřel jsem oči; v první řadě škubal z kapsy kalhot kapesník Izrael. Když ho vytáhl, velmi hlasitě se vysmrkal; pak mrkal a potahoval.

Pokračoval jsem v modlitbě: „Pane, dotkni se jich všech!"

V tu chvíli vytáhl kapesník Nicky. Nemohl jsem uvěřit svým očím a podíval jsem se znovu. Opíral se o hůl, potahoval, pomrkal a byl vzteklý sám na sebe, že pláče. Jeden z chlapců mu dal ruku na rameno. Nicky ho však setřásl.

Poznal jsem, že bych teď měl něco říci.

„Ano, cítili jste Ho. Je v této místnosti, přišel sem kvůli vám. Chcete-li, aby se váš život změnil, teď je čas. Vstaňte a pojd'te kupředu!"

Izrael neváhal. Vstal a rozhlédl se po svém gangu. „Hoši", zvolal, „tři roky jsem byl vaším vůdcem. Když řeknu ‚jděte', tak jdete. Souhlasí?"

„Souhlasí", odpověděli Mau-Mau.

„Dobrá. Já jdu teď dopředu a vy se mnou. Jdeme!"

Vyskočili jako jeden muž a následovali Izraele. Vlastně oni ho nenásledovali, oni s ním závodili; strkali se, kdo bude první. Díval jsem se, bude-li mezi nimi Nicky. Byl.

Bylo to nakažlivé. Více než třicet chlapců z různých gangů pak mířilo do šaten, kde už čekali pracovníci ze sborů. Byli jsme náhle zaplaveni. Chodil jsem od jedné místnosti ke druhé abych pomohl, kde se dalo. Musel jsem si uvědomit zvláštní věc: kupředu přišly pro nový život tucty chlapců, ale jenom tři dívky. A teď jsem zaslechl z haly hvizd a vstrčil hlavu do dveří právě včas, abych zahlédl, jak si jedna z dívek rozepjala blůzu a volala na chlapce: „Nechte tamto a pojd'te sem!

Ostatní dívky se toho chytly a než jsme stačili něco udělat, odtáhly několik hochů pryč. Byla to záhada. Zdá se mi, že dívky pocítily docela obyčejnou žárlivost, když nás slyšely mluvit o lásce. Nechtěly se o lásku s nikým dělit a tím jediným způsobem, který znaly, bojovaly o ty ubohé a chatrné drobtý „lásky“, které měly.

Obrácení Nickyho pro mne bylo nejméně očekávanou věcí. Stál tam, úšklebek ve tváři a říkal svým zastřeným, koktavým hlasem: „Odevzdávám své srdce Bohu, Davide.“

Nemohl jsem mu uvěřit. Změna byla příliš náhlá. Tahal ze své věčné cigarety, kouř vypouštěl koutkem úst a přitom mi vyprávěl, že se v jeho srdci stalo něco nového. A co omamné drogy? Krádeže a loupežná přepadení? Opilství a sadismus?

Nicky musel číst mé myšlenky, protože se začal bránit -- jediným způsobem, který znal, zaklením: „Zatraceně, Davide, dal jsem opravdu své srdce Bohu!“

„Dobrá, Nicky, dobrá!“

Chtěl jsem je nějak povzbudit a tak jsem požádal Izraele i jeho, aby šli se mnou. Jim i každému z Mau-Mau, kteří přišli kupředu, jsem dal po výtisku Bible. Měli jsme dva druhy: malé kapesní vydání a pak jedno mnohem větší. Ty malé hoši nechtěli. „Dej nám ty velké, Davide, ať lidé dobře vidí, co to máme.“

S těmito slovy si vzali své nové Bible pod paže, mnozí z nich si zapálili cigaretu a odešli.

Druhý den časně ráno zazvonil telefon. Paní Ortezová nahlédla do mého pokoje: „Davide, volá policie!“

Policie!

Srdce se mi zastavilo. A slova, která jsem uslyšel, když jsem doklopýtal k telefonu, mne nijak nepovzbudila. Nějaký poručík se mne tázal, zda znám gang Mau-Mau. Když jsem přisvědčil, požádal mne, abych k němu hned přišel.

Na okrsku Edwardovy třídy už bylo dobrého půl tuctu chlapců z gangu. Rychle jsem kolem nich přešel a představil se u přepážky. Dozorčí zavolal poručíka a poručík shromáždil celou posádku. Pak mi nabídl ruku: „Reverende, chci vám potřást pravicí.“

Přijal jsem jeho nabídku a on mi ji dlouho tiskl.

„Jak jste to dokázal“ zeptal se. „Před několika měsíci nám chlapci vyhlásili válku. Léta jsme s nimi měli jenom trápení. Dnes ráno tady všichni nastoupili -- a víte, co chtěli? Chtěli, abychom se jim podepsali do jejich Biblí!“

Podíval jsem se na Nickyho, na Izraele, na hochy, kteří tu byli s nimi. Všichni se na mne přátelsky šklebili.

„Dejte nám vědět, kdykoliv byste potřeboval naši pomoc -- třeba při uspořádání pouličního shromáždění“, řekl mi ještě poručík. Když jsme se pak všichni vraceli do ulic Brooklynu, zahlédl jsem dozorčího seržanta, jak v údivu potřásá hlavou.

Později jsem se dozvěděl, že chlapci četli ve svých Biblích skoro celou noc. Zvláště je uchvátily starozákonní příběhy.

„Davide“, volal Izrael, „já jsem v Bibli! Podívej, mé jméno je na mnoha místech!“

Když jsem toho večera volal Gwen do nemocnice, byl jsem tak plný našich shromáždění, že jsem těžko mohl mluvit o něčem jiném.

„Včera jsi tu měla být!“ řekl jsem jí.

„Měla jsem teď trochu rušno, víš, Davide“, odpověděla, „připomeň mi, abych ti o tom někdy vyprávěla -- až zase jednou sestoupíš zpátky na Zem.“

11. Bývalý gangster svědčí o kristu

Z dusných ulic New Yorku jsem projel do chladných hor Pennsylvanie bez zastávky. Mohl jsem se radovat z pozorování přírodních kontrastů. Každý kilometr cesty jsem však myslel na Buckboarda a Stagecoache, na Nickyho a Izraele, na Marii, Jo-Jo i Angela. Na všechny ty chlapce a dívky, jejichž životy byly teď tak těsně spojeny s mým.

Doma v Philipsburgu to bylo totéž. Seděl jsem ve stínu stromů na dvoře, cucal oranžádu, kterou mi Gwen připravila a hlídal syna, spícího v koši. V duchu jsem však byl zase kdesi v New Yorku, u té mládeže, bojující za právo sedět v jednom špinavém koutě veřejného parku.

„Tvoje fara je v Philipsburgu“, připomněla mi jemně Gwen jednou večer, když jsem se půl hodiny hlasitě strachoval o Angela. Rozhodl se stát kazatelem, neměl však peníze na studia. „Nesmíš zanedbávat vlastní sbor!“

Gwen měla samozřejmě pravdu. Snažil jsem se proto příštích šest měsíců vložit všechny své síly do služby doma.

Byla to uspokojující práce, měl jsem ji rád, ale to druhé místo se mi nikdy z mysli neztratilo. Jednou mi kdosi z mých farníků řekl: „Všiml jsem si, že věci tady kolem nás vás nikdy tolik neuchvátily jako ta mládež ve městě.“

Polkl jsem. Nenapadlo mne, že by to na mně mohlo být vidět. Ať už to však bylo vidět nebo ne, usídlila se ve mně myšlenka, která mne dost poplašila: seberu rodinu a přestěhujeme se do New Yorku. Budu tam sloužit mládeži v plném úvazku. Možná, že jim nikdy nebudu moci opatřit jejich vlastní dům, proč bych však s nimi nemohl pracovat na ulicích?

Obíral jsem se touto představou celý podzim a zimu, zvláště při svých pastoračních cestách po venkově. Míval jsem kázání na téma ‚Poznání Boží vůle‘ a doufal jsem, že se sám něco naučím o Božím vedení. Nejvíce jsem o tom ale přemýšlel na jednom kopci. Už jako malý hoch jsem si bral své problémy na hory. Zvláště jedna znala má dětská trápení: Stará Baldy, pěkný, nevelký kopec blízko našeho domova v Barnesboro, Pennsylvania. Ze Staré Baldy jsem viděl náš dům, tatínka, maminku i ostatní děti, jak běhají kolem a snaží se mne najít. Někdy jsem tam nahoře strávil větší část dne a přemýšlel o všelijakých problémech, které obvykle mladí chlapci mívají. Vždycky po svém návratu jsem pak utrpěl porážku; otcova rákoska mne však nikdy neodvrátila od další cesty. Tam nahoře jsem nacházel samotu, po které jsem tolik toužil.

Takovou samotu jsem potřeboval i teď. Nedaleko našeho kostela byl starý, opuštěný důl. Vybral jsem si ho pro dospělou variantu své Staré Baldy. S jeho haldy byl vidět kostel a když jsem zaparkoval auto na určitém místě, mohla ho Gwen také vidět a být klidná.

Tam, na tom kopci jsem o všem uvažoval. Přichází tato myšlenka opravdu od Boha? Mám skutečně opustit faru a přestěhovat Gwen se třemi dětmi do špinavého města se všemi jeho životními problémy?

Jednoznačná odpověď nepřišla hned. I toto vedení bylo pomalé, krok za krokem.

Tím prvním krokem byla moje další návštěva New Yorku.

„Víš, že už je to rok, co jsem byl vyhozen od soudu?“ zeptal jsem se Gwen jednoho únorového rána. „Hmmm, ehm.“

„Co tím chceš říci?“

„Chystáš se na cestu do města, vid'!“

Musel jsem se zasmát. „Pomyslím na kratičkou návštěvu. Jen tak přes noc.“

„Hmmm.“

Radostně jsem jel znovu přes Washingtonův a Brooklynský most. Bylo to pěkné -- procházet znovu ulicemi, přeskakovat kupy sněhu, jako jsem to dělal tenkrát. Překvapilo mne, že se tu cítím vlastně doma. Chtěl jsem se poohlédnout po starých přátelích. Toužil jsem

znovu uvidět ta místa kde se v srdcích hochů staly zázraky. Jedním takovým místem byl Fort Greene Housing Project. Šel jsem ulicí a oživoval si v myslí scénu, v níž tenkrát účinkoval Jimmy Stahl, když jsem náhle uslyšel zavolat své jméno.

„Davide! Kazateli!“

Otočil jsem se a uviděl dva pěkné černošské vojáky, jak běží za mnou. Měli čisté, čerstvě nažehlené uniformy; jejich boty zářily, až to bilo do očí.

Nemohl jsem tomu uvěřit: Buckboard, Stagecoach! Jen ztěží jsem je poznal. Každý přibral alespoň 10 kg.

„Ano, pane!“ řekli jednohlasně a postavili se do pozoru. „Vypadá to dobře, Davide?“

Dát se na vojnu bývá často jediným východiskem chlapců z ‚projektů‘. Požadavky na základní vzdělání a zdravotní stav jsou dost přísné. Uniforma sama je pak pro okolí dostatečným vysvědčením zachovalosti.

Bylo to veliké shledání. Řekli mi, že doopravdy dělají dobrotu. Po našem pouličním shromáždění opustili gang a už se k němu nikdy nevrátili. „Gang Kaplanů se vlastně úplně rozpadl“, řekl mi Stagecoach. „Nikdo už netoužil bojovat.“

Rozloučil jsem se s nimi nerad. Samotného mne překvapilo, jak mi vlastně přirostli k srdci.

Veliké překvapení mne však teprve čekalo. Dal jsem se Edwardovou ulicí, minul lampu, u níž jsme s Jimem kázali a začal hledat Nickyho a Izraele. Zahlédl jsem jakéhosi španělského chlapce, který mi připadl trochu povědomý; zeptal jsem se, zda neví něco o Izraelovi a Nickym z Mau-Mau. Podíval se na mne:

„Myslíte ty grázly, ze kterých se stali svatí?“

Řekl to s pohrdáním, moje srdce však poskočilo radostí. Sláva Bohu! Drží se!

Další novinka však se mnou pohnula mnohem víc. Nejen že se drží, ale Nicky je rozhodnut jít do služby.

„Nicky, ha-ha,“ řekl ten chlapec posměšně, „Nicky se zbláznil. Bude jedním z těch praštných farářů!“

Stál jsem na ulici s otevřenými ústy. „Rozuměl jsem ti dobře? Nicky se chce stát kazatelem?“

„Říká to “

Chtěl jsem vědět, kde ho najdu. Kdy mluvil naposledy o kazatelství? Komu to říkal? Už začal?

Chlapec mi však na tu hromadu otázek odpovědět neuměl. Rozloučil jsem se s ním a hledal Nickyho sám. Našel jsem ho za chvíli. Seděl na schodech činžáku a hovořil s jiným hochem.

„Nicky!“ zavolal jsem na něj.

Otočil se a já se díval do tváře, kterou jsem neznal. Tam, kde byl dříve tvrdý, zarputilý výraz, byla nyní oduševnělost a upřímnost. Oči se mu rozzářily opravdovou radostí.

„Kazateli!“ Vyskočil a běžel ke mně, „Davide!“

Nato se otočil k chlapci, co byl s ním: „Podívej, to je ten kazatel, o kterém jsem ti povídal. To je on, co mě chytil!“

Bylo to radostné shledání. Po zdvořilých úvodních větách jsem se ho zeptal, zda je to skutečně pravda, že chce jít do služby. Nicky se podíval kolem sebe a pak odpověděl: „Nikdy jsem po ničem tolik netoužil, Davide.“

„To je ale ohromná novina! Pověz, už jsi nějak začal?“

„Nevím, jak na to.“

Oplýval jsem nápady. Nabídl jsem mu, že napíše nějakému biblickému ústavu. Sám bych ho třeba i podporoval. Chtěl jsem, aby pro svůj vážnoucí hlas navštívil nějakou nemocnici. Myslel jsem i na sbírku nejnětějších peněz pro to všechno.

V té době jsem byl zrovna pozván do Elmiry, abych tam v jednom sboru mluvil o problémech mladých ve městech. Byla v tom trocha ironie vzhledem k tomu, že právě tam byl vězněn Luis Alvarez. Chlapci však nezůstávají v Elmiře dlouho; i Luis byl převezen jinam a nevím, kde je teď.

„Nicky, nejel bys se mnou do Elmiry? povíš tam těm lidem svůj příběh. Možná, že ti mohou nějak pomoci.“

Hned, jak jsem však svůj návrh vyslovil, jsem začal pochybovat o jeho moudrosti. Nickyho historie, jak se ke mně časem po troškách dostávala, byla hrozná. Ta všechna brutalita a zvláštní neskutečnost může být v městě Elmira, N. Y. úplně nepochopitelná. Sám jsem už byl zvyklý na drsný život new-yorských ulic, ale i pro mne zůstávaly jeho příběhy šokující.

Na druhé straně -- polemizoval jsem sám se sebou -- ten sbor v Elmiře chce slyšet něco o životě gangů. Bude to tedy rychlá instruktáž. Já sám budu mít příležitost slyšet Nickyho vyprávění od začátku do konce, což se mi dosud nepodařilo. Navíc uslyším jistě o příhodě z arény sv. Mikuláše z druhé strany.

Za několik týdnů stál Nicky za kazatelnu v Elmira, N. Y. a vyprávěl o svém životě. Několika slovy jsem ho uvedl a zdůraznil bídu a opuštěnost chlapců, jako je on. Nechtěl jsem, aby ho posluchači odsuzovali příliš tvrdě, dokud neuslyší jeho vyprávění celé. Moje opatrnost však byla zbytečná. Od okamžiku, kdy začal mluvit, byly sympatie všech přítomných na jeho straně. Prostá slova, stísněnost jeho zkušeností, kouskovaná řeč chlapce, který se nenaučil přikrašlovat nebo přehánět -- to vše řeklo o jeho světě víc než svazky sociologických knih.

„Žil jsem převážně na ulici,“ začal. Za mými rodiči přicházeli zákazníci ve dne i v noci; pak jsme my děti musely vždycky ven. Naši byli spiritisté. Inzerovali ve španělských novinách, že rozmlouvají s mrtvými, léčí nemocné a udílejí rady v problémech finančních i rodinných. Protože jsme měli doma jen jednu místnost, musely jsme my děti na ulici. Nejdříve mne tam druhé děti tloukly a já žil dlouho v neustálém strachu. Pak jsem se naučil bojovat; druzí se mne začali bát a nechali mě být. Po čase se mi to začalo na ulici líbit více než doma. V rodině jsem byl nejmladší, neznamenal jsem docela nic. Na ulici však dobře věděli, kdo já jsem.

Naši se dost často stěhovali, většinou kvůli mně. Kdykoliv přišla policie něco vyšetřovat, přikázal velitel, abychom se přestěhovali. Rodiče nechtěli mít s policií žádná nedorozumění. Tohle se děje vždycky, když přijde policie vyšetřovat portorikánského chlapce. Nezáleží na tom, jestli opravdu něco udělal; prostě v tu chvíli, kdy policie přijde, musí celá rodina přesídlit.

Nevím, proč jsem byl takový. Sedělo ve mně cosi hrozného, nemohl jsem s tím skoncovat. Vždycky, když jsem uviděl nějakého mrzáka, vjel do mne pocit, že ho musím zabít. Zrovna takové to bylo i se slepými nebo s maličkými dětmi. S každým, kdo byl starý nebo nějak postižený. Prostě jsem ho nenáviděl.

Jednou jsem o tom všem řekl otci. Nikdy jsme spolu mnoho nehovořili; tato věc mě však tolik strašila, že jsem s tím musel ven. Odpověděl mi, že mám v sobě ďábla. Pokusil se ho ze mne vyhnat, ale on neodešel. Bylo to se mnou naopak stále horší. Když šel někdo o berlích, kopl jsem mu do nich. Když měl nějaký stařec vousy, snažil jsem se mu je vytrhnout. Nesnášel jsem malé děti. Byl jsem z toho všeho celý vyděšený, chtělo se mi plakat, ta věc ve mně se však smála a smála.

Dalším problémem byla pro mne krev. V okamžiku, kdy jsem zahlédl krev, dostal jsem záchvat smíchu, který jsem nemohl zastavit.

Když jsme se přestěhovali do Fort Greene Projects, seznámil jsem se s gangem Mau-Mau. Chtěli mě za vůdce. V boji musí vůdce „řídít dopravu“, já však chtěl aktivně bojovat. Tak mě udělali zástupcem. Byl jsem také náčelníkem zbrojnice. Měl jsem na starost arzenál. Byly tam vojenské řemeny, bodáky, dýky i pistole. Rád jsem tam chodil a jen tak se na ty věci

díval. K výrobě takové bouchačky ukradnete anténu z auta. Kliky od dveří použijete jako úderníku a střílí to malorážní náboje. Sám jsem měl do boje nejraději baseballovou pálku. Do nádoby na odpadky jsem udělal díru pro oči, posadil si ji na hlavu a mlátil pálkou kolem. Maumauové nebojovali nikdy těsně vedle mne, protože když mě to posedlo, tloukl jsem prostě kohokoliv.

Naučil jsem se také bodat nožem a při tom nezabít. Pobodal jsem šestnáct lidí; dvanáctkrát jsem byl ve vězení. Několikrát byla moje fotografie v novinách. Proto, když jsem šel po ulici, mě každý poznával a matky honem schovávaly své maličky.

Znaly mne ale i gangy. Když jsem jednou čekal na podzemní dráhu, přišlo za mnou pět chlapíků. Hodili mi kolem krku řemen a kroutili. Neumřel jsem, přál jsem si však, aby se to bylo stalo, protože od toho dne jsem už nikdy dobře nemluvil. Byla to zvláštní situace: nenáviděl jsem každého, komu něco scházelo a teď jsem sám patřil mezi ně. Od té doby jsem musel být ještě tvrdší, abych si udržel autoritu.

Náš gang ovládal území až po Coney Island a Ralph-Avenue. Měli jsme červené bundy s velkým MM na zádech a nosili jsme evropské boty s vysokým podpatkem, které jsou tak dobrou zbraní v boji. Jednou jsme se dostali do cukrářského krámku na Flatbush-Avenue. Bylo nás šest, pili jsme sodovku. Vtom přišlo dovnitř sedm Biskupů -- byli s námi tenkrát ve válečném stavu. Jeden z nich šel za pult jako by tam byl doma. Moji hoši na mě dávali pozor. Přišel jsem k němu a trochu ho strčil. On mi to vrátil a pak už bojoval každý. Majitelova žena začala křičet; ostatní zákazníci utekli. Na pultě ležel velký řeznický nůž. Jeden z našich ho sebral a bodl nepřátelského hocha pětkrát do hlavy. Uviděl jsem krev a začal jsem se smát. Věděl jsem, že chlapec je mrtev a byl jsem z toho vyjevený, ale nemohl jsem si pomoci. Žena majitele krámku volala policii. Jiný z mých hochů sebral ten nůž a vbodl jí ho do břicha. Pak jsme utekli.

Sám jsem se vražedného nože nikdy nedotkl a tak jsem do vězení nešel. Rodiče však museli k soudu; mám za to, že tenkrát se na mě poprvé v životě pořádně podívali. Zmocnila se jich panika, když viděli, co jsem zač. Rozhodli se opustit New York a vrátit se do Puerto Rika. S bratrem jsme se s nimi šli rozloučit na letišti. Na zpáteční cestě mi dal bratr v autě pistoli a řekl mi: „Ode dneška stojíš na vlastních nohách.“

Nejdřív jsem si musel najít nějaké místo ke spaní. Pistolí jsem zadržel jakéhosi člověka a získal tak deset dolarů. Najal jsem si místnost na Myrtle Avenue -- bylo mi tenkrát šestnáct let. Takto jsem pak žil dál: zadržoval pistolí lidi, abych získal peníze nebo nějaké předměty pro zastavárnu. Přes den to šlo. Ale v noci, když jsem musel jít do své místnosti, to bylo hrozné. Stále jsem musel myslet na ty dva mrtvé v cukrárně. Tloukl jsem hlavou o zem, abych na to zapomněl. Začal jsem chodit -- uprostřed noci -- sem a tam a volal po matce. Nikdy jsme spolu žádné rozmluvy nevedli, ale teď jsem měl touhu, aby tu byla a starala se o mne.

V červenci 1958 mi bylo osmnáct. Draci z Red Hood Project zabili tenkrát jednoho našeho chlapce. Šli jsme na stanici podzemní dráhy, abychom jeli za nimi a zabili jednoho z nich. Takový je zákon gangu: zemře-li jeden Mau-Mau, musí zemřít jeden Drak. Šli jsme tedy Edwardovou třídou na stanici a zahlédli jsme, jak zastavil u velké tlupy Kaplanů policejní vůz. To je černošský gang ve Fort Greene. Měli jsme s nimi pakt o neútočení a spolupráci v případě boje s jiným gangem.

Vypadalo to jako ‚akce‘ a tak jsme se přidali. Kaplani stáli kolem dvou chlapíků, které jsem nikdy předtím neviděl. Jeden byl kost a kůže, druhý měl trubku. Pak někdo přinesl americký prapor a policejní vůz odjel. Zdálo se, že ti dva chtějí držet pouliční shromáždění. Ten hubený vylezl na židli, otevřel knihu a četl: ‚Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.‘

Pak mluvil: „Chci vám říct něco o slově KAŽDÝ. Každý, to znamená černocho, portorikánc, a zvláště to znamená člen gangu. Když ukřížovali Ježíše, ukřížovali s ním i členy gangu; každého z jedné strany . . .“

Měl jsem toho dost. „Pojďte, máme práci“, řekl jsem ke svým. Ani jeden se nepohnul. Bylo to poprvé, co mě neposlechli. To mě poplašilo. Začal jsem toho kazatele jmenovat všemi nadávkami, které jsem znal. Nevěnoval tomu pozornost a klidně pokračoval. Pak se stala další věc: vůdce Kaplanů padl na kolena, přímo tam na Edwardově třídě a začal plakat. Jeho zástupce a dva váleční poradci klečeli vedle něj a brečeli také. Pláč nesnáším. Byl jsem rád, že Kaplani konečně odešli. Myslel jsem, že půjdeme také, ale kazatel vyhmátl teď Izraele, vůdce Mau-Mau a začal si s ním potřásat rukou. Vůbec se mi to nelíbilo a tak jsem tam šel a kazatele trochu strčil. Izrael na mě zíral, jako by mě nikdy před tím neviděl.

Kazatel se obrátil ke mně a řekl mi: „Nicky, mám tě rád.“

Tohle mi ještě nikdo v životě neřekl. Nevěděl jsem, co dělat.

„Přijď ještě kousek blíž a zabiju tě!“ odpověděl jsem mu a myslel jsem to doopravdy.

Ještě chvíli hovořil Izrael s kazatelem a když se rozešli, myslel jsem, že tím všechno skončilo. Za Draky jsme už nikdy nešli.

Po čase se však kazatel k nám vrátil. Zval nás na velká shromáždění, která připravovali v Manhattanu pro všechny gangy.

„Přišli bychom rádi, kazateli, jak se ale dostat přes nepřátelský Chink?“

„Pošlu pro vás autobus“, řekl nám kazatel a Izrael tedy souhlasil a slíbil, že přijdeme.

„Dobrá, ale beze mě“, řekl jsem na to. „Raději umřu, než bych šel na takové shromáždění.“ Ale když pak gang skutečně šel, byl jsem s nimi. Báł jsem se zůstat sám, bez gangu. Představoval jsem si, že mu tam předvedu naše ‚modlitební shromáždění‘.

Když jsme přišli do arény, byly pro nás vpředu rezervovány tři řady sedadel. To mě trochu překvapilo. Kazatel sice řekl, že nám bude držet místa, ale nikdy mě nenapadlo, že by to opravdu udělal.

Nějaká paní hrála na varhany a já povzbuzoval kamarády, aby křičeli a dupali. Pak vyšla na pódium dívka a začala zpívat. Hvízdal jsem na ni a každý se začal smát. Všechno šlo tak, jak jsem si sám přál a proto jsem se cítil docela dobře.

Konečně přišel kazatel. Oznámil, že ještě před kázáním uspořádáme sbírku. Zdálo se mi, že jsem ho prohlédl. Už dříve jsem uvažoval o tom, co celou tou akcí může sledovat a teď mi bylo jasné, že jde právě tak po penězích jako každý jiný.

„Požádáme členy gangů, aby sami mezi sebou provedli sbírku. Vybrané peníze pak přinesou tady kolem záclony na pódium.“

Měl jsem za to, že není dobře při smyslech. Každý přece věděl, že jsou tam dveře ven.

„Mohu mít šest dobrovolníků?“ zeptal se.

Lidi, byl jsem na nohou ve zlomku vteřiny. Ukázal jsem na pět svých hochů a honem jsme pospíchali k němu. Teď jsem měl konečně příležitost veřejně ho zesměšnit. Dal nám lepenkové krabice. Chtěl jsem hned začít, nechal nás ale stát a drnčel dlouhé pozhánání. Snažil jsem se, abych se při tom nesmál.

Prošli jsme pak celou arénou. Když se mi nějaký příspěvek nelíbil, zůstal jsem prostě stát, dokud nepřidali. Všichni věděli, kdo je to Nicky. Nakonec jsme se sešli za oponou. Byly tam dveře a byly otevřeny dokořán. Viděl jsem světla pouličních lamp a slyšel, jak kropící vůz splachuje ulici. Z arény se ozýval smích. Všem bylo jasné, o co jde. Moji hoši se na mě dívali a čekali na pokyn, aby mohli zmizet.

A já jsem tam prostě stál. Nevěděl jsem, co se děje. Teprve za chvíli jsem pochopil, co to je: ten kazatel mi věří. To se mi před tím ještě nikdy v životě nestalo. Stál jsem dál a chlapani se na mne pořád dívali. Bylo slyšet, jak mu tam uvnitř připravují těžké chvíle: křičí, skáčou -- a on tam stojí před nimi a důvěřuje mi.

„Dobrá, chlapani, jde se na jeviště!“

Podívali se na mě, jako kdybych se pomátl, ale neodporovali. Byl jsem z těch, kterým ostatní hoši nikdy neodporují. Vystoupil jsem po schodech; ještě nikdy jsem neslyšel takové utišení. Odevzdali jsme krabice. „Tady máš své peníze, kazateli“, řekl jsem mu.

Vzal je docela klidně, nepřekvapený, jako by celou tu dobu věděl, že je přineseme. Šel jsem si znovu sednout-a byl jsem ještě zatvrzelejší.

Kazatel začal mluvit; všechno to bylo o Duchu svatém. Řekl, že Duch svatý může vstoupit do lidí a očistit je. Povídal, že nevdá, co ti lidé dělali předtím. Duch svatý je obnoví, budou jako děti.

Náhle jsem po tom začal hrozně toužit. Bylo mi, jako bych poprvé viděl sám sebe. Všechna ta špína, nenávisť a ohavnost byly před mými zraky jako film.

„Můžeš být jiný“, řekl. „Tvůj život se může změnit.“

Chtěl jsem to, potřeboval jsem to, ale bylo mi jasné, že tohle pro mne nemůže platit. Kazatel nás pozval dopředu, chceme-li prý být změněni, já však věděl, že pro mě to nemá význam.

Pak nás ale Izrael vyzval, abychom šli všichni. „Já jsem vůdce“, řekl. „Půjdeme tam celý gang!“

Byl jsem vpředu první. Padl jsem na kolena a říkal první modlitbu svého života: „Milý Bože, jsem nejšpinavější hříšník z celého New Yorku. Nemyslím, že bys o mě stál. Jestli mě ale chceš, můžeš mne mít. Tak, jak jsem byl špatný předtím, chci být teď dobrý pro Ježíše.“

Když byl konec, dal mi kazatel Bibli a já šel domů zvědavý, zda je Duch svatý opravdu ve mně a jak se to vlastně pozná. Když jsem za sebou zavřel dveře, zjistil jsem, že se najednou už vůbec necítím vyděšený. Zdálo se mi, že mám v místnosti společnost; ne snad Boha nebo něco takového, ale jako kdyby se vrátila moje maminka. V kapse jsem nahmátl čtyři cigarety marihuany. Roztrhal jsem je a vyhodil oknem.

Příští den na mě každý třeštil zrak, protože šla kolem fáma, že Nicky se dal na víru. Ještě jiná věc mi však tuto skutečnost připomněla: dříve malé děti vždycky prechaly, jak jen mě zahlédly. Ten den ale na mě dva malí hošiči chvilku koukali a pak šli rovnou ke mně. Chtěli, abych je změřil a pověděl jim, který z nich je větší. Tedy nic důležitého. A já jsem je musel obejmout kolem ramen, neboť jsem viděl, že jsem opravdu jiný, když to poznaly tyhle děti.

Po několika týdnech za mnou přišel jeden z Draků a ptal se: „Je to pravda, že už u sebe nenosíš žádnou zbraň?“ Řekl jsem, že ano. Nato vytáhl třiceticentimetrový nůž a chtěl mě bodnout do hrudníku. Napřáhl jsem ruku a nůž do ní chytil. Nevím proč, ale hoch utekl a já tam stál sám a díval se, jak mi krvácí ruka. Vzpomněl jsem si na to, jak mě krev vždycky pobláznila, tentokrát však nic takového. Jen mi přišla na mysl slova, která jsem četl v Bibli: „Krev Krista Ježíše očistí uje nás od všelikého hříchu“. Utrhl jsem kus košile, ruku zavázal a od té doby mne krev netrápí.

Když Nicky mluvil, padlo na celou místnost hluboké ticho -- ticho zatajeného dechu, které vždycky provází prožitý zázrak. Toho večera v Elmiře jsme byli opravdu jako posluchači svědky zázraku. Teď, když skončil, nesl se sálem hlasitý vzdech.

Nickyho hlas, namáhavý a koktavý, kterým své vyprávění začal, se během jeho řeči úplně změnil. Postupně se slova stávala srozumitelnějšími, zvuk jasnější a nakonec mluvil tak zřetelně a bez námahy jako kdokoliv jiný. Teprve teď si toho sám Nicky všiml. Stál tam na pódiu, neschopen pokračovat, třásl se a slzy mu tekly po tvářích.

Nevím, čím byla jeho vada řeči vlastně způsobena. Mohlo to být fyzické poranění ze škrčení, nebo snad to, čemu lékaři říkají ‚hysterická afekce‘. Nicky nikdy pro tuto věc o návštěvě lékaře neuvažoval. Jisté však je, že toho večera byl jeho hlas uzdraven.

K tomu ještě byla v Elmiře uspořádána sbírka, která Nickymu umožnila začít jeho další pozoruhodnou pouť.

12. Podivuhodná vidění

Seděl jsem ve svém hnědém, koženém křesle doma v pracovně a s uspokojením vzpomínal na poslední uplynulé měsíce. Byl pozdní večer, moje obvyklá ‚televizní doba‘. Měl jsem mnoho důvodů k vděčnosti za své tehdejší rozhodnutí změnit její náplň. Napsal jsem latinskoamerickému biblickému ústavu v La Puente v Kalifornii o Nickyho snu stát se kazatelem. Netajil jsem se jeho minulostí a upřímně jsem je informoval o tom, že svůj nový život nežije natolik dlouho, aby už mohl vyzkoušet sám sebe. Prosil jsem, aby ho přijali za studenta alespoň na zkoušku.

Odpověděli, že ano. Navíc, historie proměny chlapce z ulice je tak zaujala, že zanedlouho pozvali do školy i Angelo Moralese.

Ne, o tom nelze pochybovat: Buckboard a Stagecoach si vedou dobře. Nicky a Angelo jsou na nejlepší cestě stát se kazateli -- všechno ukazuje na radostné splnění úkolu, k němuž jsem byl povolán.

V této mylné představě jsem však neměl setrvávat dlouho. V létě 1959 přišly zprávy, které mne znovu postavily na cestu, o které jsem si myslel, že už skončila. Izrael byl ve vězení.

Ne pro maličkost: pro vraždu!

Jel jsem hned do New Yorku navštívit Izraelovu matku.

„Ten můj chlapec, on být tak hodný -- na chvíli“, vyprávěla mi se zármutkem sklíčená paní. „Usadit se a když škola, dát se do studia. Pak to ale začalo s gangem znovu. Víte, pane Wilkersono co znamenat ‚verbovat‘?“

To jsem znal dobře. Když se někde zakládal nový gang nebo když řady z nějakého důvodu prořídly, kterýkoliv hoch z okolí se mohl stát obětí jednoho z nejzlomyslnějších výmyslů bojových gangů. Byl prostě naverbován. Zastavili ho na ulici a jednoduše mu sdělili, že je od této chvíle členem gangu. Zúčastní se všech jeho bojových akcí a bude poslouchat jeho zákony.

Kdyby odmítl?

Nejprve ho prostě zbijí. Odmítá-li dále, zlámou mu palce nebo ruku. Když neposlechne znovu, je bezprostředně ohrožen jeho život. Kdo gangy zná, nebere tuto výzvu na lehkou váhu; mnoho hochů se podřídí. Izraele chytili skutečně mnohokrát, než nakonec s návratem souhlasil.

„Můj hoch, on být tak vyděšený“, pokračovala Izraelova matka. „On jít tam zpátky. Jednu noc veliký boj. Jednoho z těch druhých zabili. Nikdo ani nenaznačit, že by to snad Izrael, kdo ho zastřelit. Ale on s těmi vrahy pohromadě a tak do vězení.“

Ukázala mi dopis od něj, teď už hodně ohmataný a potřísněný slzami. Píše v něm, že toho všeho moc lituje, zvláště kvůli ní. Nezdálo se, že by zahořkl. Zmiňoval se o své naději na propuštění. Mluvil dokonce i o mně -- „je smutný kvůli tomu kazateli, až ten se to dozví. Pověz Davidovi, že bych o něm rád slyšel.“

Co jsme mohli dělat? Z vězení ho nedostaneme. Bylo by snad pomohlo, kdybych mu byl tenkrát blíže -- radou i přátelstvím? Bylo by snad pomohlo vzít ho pryč z tohoto prostředí, -pryč od gangu a pryč od života, který ho otrávil?

Ptal jsem se takto Izraelovy matky, ona však jen s hořkým zasténáním potřásla hlavou: „Snad, nevím. Chvíli byl hodný. Chtěl být hodný. Pomozte mu, pane Wilkersono!“

Slíbil jsem jí, že podniknu všechno, co je v mých silách. Pro začátek mu rozhodně mohu alespoň napsat pár řádek do vězení.

Myslel jsem na něj ve dne i v noci. Vyprávěl jsem o něm Gwen. Ptal jsem se i lidí ve sboru, co si o tom myslí oni a v čem jsem já chybil. Psal jsem mu, ale on nemohl odpovídat.

Směl psát jen nejbližším příbuzným a všechny jeho zprávy procházely rukama vězeňského kaplana.

Toho léta, když se naše pennsylvánská pole zelenala, jsem na něj musel myslet víc, než kdykoliv předtím. V každou volnou chvíli jsem chodil na svou horu modlit se za něj. Co píši tyto řádky, je Izrael stále ještě ve vězení -- Izrael, můj největší favorit ze všech hochů, které jsem poznal; ten, kterého jsem si oblíbil na první pohled. Cítím se bezmocný a prostě jen čekám. To je vše.

Při každé příležitosti jsem o tomto případu všude vyprávěl a ptal se, v čem se stala chyba. Pokaždé jsem slyšel tutéž odpověď: Sledovat! Chybou bylo přivést hochy k obrácení a pak je opustit. Sledovat -- to ale znamená být neustále u nich.

Připadalo mi to, jako bych stál blízko křížovatyky svého života. A pak se stalo, že jsem pochopil.

Byl horký srpnový večer, půl druhého roku od mé první cesty do New Yorku. Měli jsme pravidelnou středeční modlitební hodinu. Stál jsem na kazatelně a náhle se mi začaly třást ruce. Venku ukazoval teploměr 30 stupňů, já jsem se však třásl jako kdybych měl zimnici.

Vůbec jsem se ale necítil nemocný, naopak naplnil mne pocit jako by tu byl velmi blízko Duch Boží. Dodnes nevím, jak jsem celé to večerní shromáždění prožil. Dříve, než jsem si to mohl uvědomit, bylo u konce. V půl jedenácté jsem zavřel kostel a zadními dveřmi odešel. Pak se mi stala příhoda, která byla vlastně docela prostá. Patří však k těm vrcholným okamžikům duchovního života, na které po celý život nezapomenu.

Vyšel jsem na dvůr za kostelem. Měsíc svítil neobyčejně jasně, spící město bylo zalito jeho studeným, tajuplným světlem. Jedno místo však bylo ozářeno zvláště intenzivně. Za kostelem bylo velké pole. Pšenice na něm byla asi půl metru vysoká. Nevím proč, ale rozběhl jsem se až do samého středu pole, vlnícího se v nočním vánku. Tu mi náhle přišla na mysl slova biblického podobenství:

„Pozdvihněte oči svých a patřte na krajiny, že se již bělejí ke žni. Kdož pak žne, odplatu běře a shromažďuje užitek k životu věčnému, aby i ten, kdož rozsívá, radoval se spolu, i kdo žne. Nebo v tom pravé jest slovo, že jiný jest, kdo rozsívá a jiný, kterýž žne. Já jsem vás poslal žnouti, o čemž jste vy nepracovali. Jiní pracovali a vy jste v jejich práci vešli.“*

V duchu jsem v každém stéble pšenice viděl mladíka města, hladovějícího po novém životě. Pak jsem se otočil, podíval se na kostel s farou. Tam byla Gwen a naše tři děti, bezpeční, šťastní a jisti svými životy ve venkovském domě. Když jsem se na to všechno díval, promluvil ke mně tichý, vnitřní hlas tak jasně, jako kdyby stál vedle mne přítel:

„Kostel už není tvůj. Odejdeš.“

Podíval jsem se na faru a tentýž vnitřní hlas řekl:

„Není už tvá. Musíš odejít.“

A já jsem na to tichým, klidným hlasem odpověděl: „Ano, Pane. Půjdu.“

Doma mne už čekala Gwen. Když jsem se na ni podíval, poznal jsem, že i jí se něco přihodilo.

„Copak, Gwen?“

„Jak to myslíš?“

„Něco se s tebou děje!“

„Davide“, řekla mi, „nemusíš nic vykládat. Už vím sama. Odejdeš ze sboru, že. Musíš odejít, vid’.“

Dlouho jsem se na ni díval, než jsem odpověděl. V měsíčním světle, které zaplavovalo ložnici, se v koutku jejího oka zaleskla slza.

*/ Jan 4.35--38 (Bible kral.)

Objal jsem ji: „Ano, drahá, půjdeme.“

„Slyšela jsem to také, Davide. Tak půjdeme.“

Příští neděle bylo pětileté výročí našeho působení v Philipsburgu. Stál jsem toho rána za kazatelnu a díval se do tváří lidí, které jsem tak dobře znal.

„Moji milí přátelé“, oslovil jsem je, „čekáte asi ode mne slavnostní kázání. Těch pět let tady bylo moc šťastných a krásných pro mne i pro mou ženu a děti. Dvě z nich se tady v Philipsburgu narodily. Budeme na ta léta stále vzpomínat jako na dobu krásného obecenství. Minulou středu večer se však stala neobyčejná věc, pro kterou je jen jediné vysvětlení.“

Vyprávěl jsem celému shromáždění o své příhodě na pšeničném poli a o tom, co prožila manželka současně doma na faře. Řekl jsem jim, že to považujeme za volání Pána, kterého chceme poslechnout. Nemohu odpovědět na otázku, kam že vlastně máme jít. Bude to asi New York, ale jistě to nevím. Zatím mám jistotu jen v tom, že musíme opustit Philipsburg, a to hned, bez odkladu.

Je to úžasné žít život z Ducha! Ještě hned to odpoledne u nás začal vyzvánět telefon. Jeden hovor byl z Floridy, od pastora, který mi prý hned teď musí zavolat a pozvat mě na seriál zvláštních shromáždění. Pak přišel druhý hovor, na to další a než den skončil, měl jsem obsazených dvanáct týdnů přednáškami po celé zemi. Do měsíce jsme uskladnili nábytek a přestěhovali se do čtyř pokojů v domě rodičů Gwen.

Pak jsem tedy na zbytek léta a ještě na část zimy odejel. Měl jsem shromáždění v nejrůznějších koutech země. Musel jsem se smát: vzdálenosti jsem neměřil od místa, kde jsem právě byl, ale od New Yorku. Tam mne to táhlo jako magnet. S radostí jsem přijímal pozvání, která mne přivedla blíže tomuto ohromnému, přelidněnému městu, které jsem měl takovým zvláštním způsobem rád.

Na sklonku zimy 1960 mne jedno takové pozvání přivedlo do Irvingtonu, New Jersey. Hostitelem mi byl pastor Reginald Yake. Jako všude jinde, i jemu jsem vyprávěl něco ze svých newyorských zkušeností. Pan Yake seděl na opěradle pohovky a přes hodinu soustředěně naslouchal, pak se ještě na leccos zeptal. „Davide“, řekl mi nakonec, „mám za to, že církev by mezi gangy v New Yorku potřebovala pracovníka, a to na plný úvazek. Když dovolíš, zavolám několika přátelům.“

Jedním z nich byl Stanley Berg, spolupastor v Glad Tidings Tabernacle na 33. západní ulici. Domluvili jsme, že se v jeho kostele sejdou se všemi ostatními duchovními, kteří by o tuto věc měli zájem.

Byla to docela obyčejná schůze. Někdo přečetl dopis od policejního komisaře Kennedyho, který nabádal církev k aktivnějšímu zájmu o problémy mládeže. Pak vstal pan Berg a pověděl něco o práci, kterou už konám. Nato jsem mluvil já o tom, jak by podle mého názoru měla práce mezi mladými pokračovat. Než jsme skončili, zrodila se nová služba. Jejím hlavním cílem bylo proniknout k mladým chlapcům a dívkám s poselstvím o Boží lásce a proto jsme ji nazvali „Teen-Age Evangelism“.

Protože jsem už tuto práci dělal, zvolili mne v této nové organizaci ředitelem. Policejní kapitán Paul DiLena, člen sboru pastora Berga, byl zvolen pokladníkem. Chudák Paul! Nebyl na schůzce přítomen, takže se nemohl bránit.

Přišla na řadu i otázka peněz -- a byla vyřízena velmi jednoduše. Odhadli jsme, že k úhradě kanceláře, mezd, tisku atd. bude nutná částka asi 20 000 dolarů. Sestavili jsme tedy rozpočet na 20 000 dolarů. Hotovost v pokladně byla ovšem nulová, jak za okamžik zjistil nově zvolený pokladník, když ho Stanley Berg telefonicky informoval o jeho vítězství ve volbách. Řekl mu:

„Pavle, mám pro tebe dobrou novinu. Byl jsi právě zvolen pokladníkem Evangelizace mladých. David Wilkerson je v tomto zápase o mládež ředitelem. Jistě tě potěší, že pro první rok disponuješ rozpočtem 20 000 dolarů!“

Kapitán DiLena odpověděl: „Kdo je David Wilkerson, kdo má knihy, kde jsou peníze?”

„Nemáme žádné knihy, ani peníze, Pavle“, odpověděl mu pastor Berg. „David Wilkerson je kazatel z hor Pennsylvanie, který se domnívá, že patří vlastně do New Yorku.“

Paul se zasmál: „Zní to trochu naivně!”

„Jsme naivní, Pavle. Právě tak naivní jako byl David, když se postavil před Goliáše s pouhým prakem, oblázky a s vědomím, že stojí na Boží straně.“

13. Zázraky na naší cestě

Bylo nevlídné únorové ráno, skoro přesně dva roky po tom, co jsem prodal televizor. Stál jsem na lodi Staten Island Ferry a nemohl jsem pořád uvěřit tomu, jak jsme právě pokročili v uskutečňování mého snu. Pěna vystříkla z neklidného moře na palubu. Vpravo se tyčila socha Svobody a mně se zdálo velmi symbolické, že budu jezdit každé ráno kolem ní. Jel jsem totiž na Staten Island s velmi nadějným úkolem: najmout tam kanceláře pro náš nový program, který usiluje o svobodu pro mladé. I adresa, kterou jsem měl v kapse, byla výstižná: 1865, Vítězná třída. Tam mělo být sídlo našeho hlavního stanu. Když jsem však k tomuto „sídlu“ dorazil, musel jsem se smát. Tvořily ho tři malé místnosti, k tomu ještě v okolí, více než nepříhodném. Byly to vlastně dvě kanceláře a skladiště. „Pane“, modlil jsem se, „jsem opravdu vděčný, že to tu není pěkné. Nevím, jak bych si v pěkném místě mohl počínat.“

V těchto třech místnostech tedy začala Evangelizace mladých. Měli jsme jednoho placeného zaměstnance: mne. Ten plat byl takový, že jsem si z něj nemohl dovolit ani tu nejlevnější místnost v laciné noclehárně. Postavil jsem tedy ke svému stolu v prostřední místnosti gauč. Jedl jsem, co jsem si uvařil na vařiči, občas i u různých přátel v New Yorku, kteří se při pohledu na mou kostru se mnou dělili o pokrm.

Nejtěžší však bylo rozdělení naší rodiny. Gwen zůstala u rodičů v Pittsburghu a toužila přijít za mnou co nejdříve. Při jedné telefonické rozmluvě mi řekla. „Vím, Davide, že to, co děláš, je správné. Ale cítím se opuštěná. Gary vyrůstá a ani neví, jak vypadá jeho tatínek.“

Domluvili jsme se, že přestěhujeme celou rodinu do New Yorku, jen co Bonnie a Debbie dokončí školní rok -- i kdyby to mělo znamenat spát třeba v parku na lavičce.

Moje samotářská existence měla však i své výhody. Malá komůrka byla ideální pro modlitby. Nebylo tu nic, co by vedlo k rozržitosti. V místnosti 3 x 4 metry byl jen stůl, tvrdá židle a můj gauč. Bylo radostné modlit se v takovémto prostředí askeze a na svůj obvyklý „televizní čas“ od 12 do 2 ráno jsem se těšil jako na chvíle obnovy. Ráno jsem pak vždycky vstával osvěžený, povzbuzený a plný nových nadějí. Španělsky i anglicky mluvící Boží sbory mi do začátku naší práce poskytly 1 000 dolarů. Téměř všechny jsem je použil na dva pokusy. První jsme nazvali ‚Operace nasycení‘. Byl to literární program; chtěli jsme touto cestou oslovit každého středoškoláka v těchto ohrožených čtvrtích města.

V našem tisku jsme probírali problémy jako omamné drogy, opilství, promiskuita, zločinnost gangů a nabízeli jsme pomoc z Bible. Této službě jsme se opravdu hodně věnovali. Do rozšiřování tiskovin jsme zapojili stovky mladých lidí z našich Sborů. Výsledek však byl dost ubohý; po třech měsících tu byla jen hrstka těch, kteří se v důsledku naší práce opravdu změnili.

Obrátili jsme se tedy k pokusu č. 2, k televizi. Sebral jsem asi stovku mladých lidí, kteří byli kdysi sami v těžkostech, ale našli z nich cestu ven. Vytvořili jsme smíšený pěvecký sbor a týden co týden, celé tři měsíce jsme dělali televizní program. Měl jednoduchou, živou formu. Mládež zpívala a pak vždycky někdo z nich vyprávěl svůj příběh.

Povzbudil nás ohlas, který naše pořady vyvolaly. Byli jsme u mladých diváků velmi populární. Mělo to ale svůj velký problém: televize je drahá. Mladí z celého města posílali

sice své halěře na podporu našich relací, přesto však jsme koncem třináctého týdne měli dluh 4 500 dolarů.

„Vypadá to tak, že budeme muset se svým seriálem skončit dříve, než se dostaví nějaké výsledky“, řekl jsem našemu výboru na zvláštní schůzi, která měla vyřešit tuto krizi.

Všichni byli stejného názoru; rádi bychom pokračovali ještě dalších třináct týdnů, ale nebude to už možné.

Náhle vstal v zadní lavici nějaký člověk; nikdy předtím jsem ho neviděl. Měl kolárek a tak jsem se nejprve domníval, že je to episkopální kněz. „Rád bych něco navrhl“, řekl tento pán a představil se. Byl to reverend Harald Bredesen, kazatel Holandské reformované církve z Mount Vernon, N.Y. „Viděl jsem vaše pořady; byly velmi živé, líbily se mi. Než se definitivně rozhodnete zrušit je, nechtěli byste si promluvit s jedním mým přítelem?“

S pokrčením ramen jsem souhlasil. Nevěděl jsem, jaký by to mohlo mít smysl, ale znal jsem už dost zvláštní cesty Ducha svatého; byl jsem proto zvědav, zda pro nás nemá něco i nyní.

Druhý den jsme šli s Haraldem navštívit Chase Waltera, vydavatele časopisu v Manhattanu. Pozorně vyslechl vyprávění o naší práci.

Když jsme však skončili, byl v rozpacích: „Co tedy ode mne vlastně chcete?“ zeptal se.

„Řeknu ti to rovnou“, odpověděl Harald. „Potřebujeme 10 000 dolarů.“

Pan Walter zbledl. Já také.

Pak se začal smát: „Rozhodně oceňuji vaši poklonu. Ale 10 000 dolarů nemám. A organizovat nějakou sbírku není můj způsob. Jak jste si vlastně na mne s tímto vzpomněli?“

„Na tuto otázku ti mohu opravdu těžko odpovědět“, řekl Harald. „Od té chvíle však, co jsem se dozvěděl, že tato práce bude muset být zrušena, jsem měl docela určitý pocit, že klíč je kdesi tady u tebe. Pokaždé, když jsem na to myslel, přicházel mi současně na mysl Chase Walter. Tedy nic určitějšího než tohle.“

S nadějným očekáváním se odmlčel. Pan Walter rovněž neříkal nic.

„Dobrá“, dodal pak Harald smutně, „mýlil jsem se. Přesto ale vím, že podobná tušení, když přijdou tak silná, obvykle něco znamenají.“

Pan Walter vstal, aby rozhovor uzavřel. „Dám vám vědět, dostanu-li nějaký nápad. Děkuji vám, že jste se se mnou podělili o svou starost.“

Byli jsme už vlastně za dveřmi, když nás náhle zavolal zpět.

„Haralde, Davide, počkejte okamžik!“

Vrátili jsme se tedy zpátky.

„Něco zajímavého mne právě napadlo. Dostal jsem dnes telegram, kterému vůbec nerozumím.“ Chvilí se přehraboval v papírech na stole a pak s ním přišel. Poslal mu ho pan W. Clement Stone, prezident pojišťovny v Chicagu, jeho přítel. Zněl takto: „Odvolávám předchozí telegram. Budu v hotelu Savoy-Hilton ve středu.“

„To je dnes“, dodal pan Walter. „Žádný jiný telegram jsem však od něj nikdy předtím nedostal. Proč by mi také dával vědět, že přijede, když nemáme žádné společné plány? Snad zaměnila jeho sekretářka něčí jméno za moje . . .“

Walter se díval chvíli na Haralda, pak vzal pero a načrtl stručnou zprávu. „Jděte do Savoye“, řekl nám a podával dopis v nezalepené obálce. „Ptejte se na pana Clementa Stone. Bude-li tam, použijte tohoto doporučení a pak prostě uvidíte, co se bude dít. Chcete-li, přečtěte si to.“

Přečetli jsme si jeho dopis, když jsme čekali venku na chodbě na výtah. Stálo tam: . . . představuji ti Davida Wilkersona, který koná pozoruhodnou práci s mládeží města. Potřebuje však ke své práci 10 000 dolarů. Vyslechni jeho příběh a bude-li tě zajímat, pomoz mu. Chase.“

„Nikdy jsem nic pošetilejšího neslyšel“, řekl jsem Haraldovi. „Myslíš, že máme opravdu jít navštívit toho člověka?“

„Samozřejmě“, odpověděl Harald. Neměl o tom nejmenší pochybnosti.

Za půl hodiny jsme klepali na dveře jednoho pokoje v hotelu Savoy. Bylo půl šesté večer. Otevřít přišel pán, který si vázal ohromného motýla. Očividně se oblékal k večeři.

„Pan Stone?“

Muž přikývl.

„Promiňte, prosím. Máme pro vás pár řádek od Chase Waltera.“

Pan Stone si přečetl lístek mezi dveřmi a pak nás pozval dál. Zdálo se, že je celou situací právě tak vyveden z míry jako my. Privil, že za chvíli musí být dole, ale chceme-li povídat během toho, co se bude oblékat, bude s radostí naslouchat.

Za čtvrt hodiny byl s oblékáním hotov a já se ve svém vyprávění dostal sotva k Evangelizaci mladých.

„Musím už jít“, řekl pan Stone laskavě, „jestliže vás však doporučuje Chase Walter, úplně mi to stačí. Líbí se mi vaše práce. Pošlete mi své účty. Proplatím je do výše 10 000 dolarů.“

Byli jsme s Haraldem úplně omráčeni.

„Teď mne ale, prosím vás, omluvte“, řekl pan Stone a otočil se ke dveřím. „Co kdybyste dokončili své vyprávění na magnetofonové pásce a poslali mi ji? Příště, až budu zase v New Yorku, navštívím vás . . . propracujeme detaily . . .“ a zmizel.

Jeho 10 000 dolarů uhradilo naše dluhy a předplatilo dalších třináct televizních týdnů. Stačilo i na film ‚Upír na mých žilách‘, který vypráví o mládeži New Yorku, ztotočené omamnými drogami.

Tyto peníze nám však neumožnily jen natočit film a uhradit náklady televizního vysílání. Přinesly nám i novou důvěru v naši práci. Stále zřetelněji jsme viděli, že Pán sám stojí při našem díle. A podél naší cesty byly Jeho zázraky, z nichž jsme se nepřestávali radovat.

14. Život ve službě evangelizace

Přes všechny radostné úspěchy, které náš televizní program přinesl, jsem se svou prací nebyl spokojen. Po půlročním experimentování mi bylo jasné, že postrádáme jednu životně důležitou složku: osobní kontakt. Ještě než byl druhý televizní seriál u konce, začal jsem chodit po ulicích a hovořit s chlapci a děvčaty tváří v tvář. Hned zpočátku jsem poznal, že toto je ten nejužitečnější klíč k práci s lidmi. Vždyť Ježíš také neměl ani televizi, ani tištěné slovo. Byl služebníkem tváří v tvář. Vždycky bylo do práce zapojeno teplo osobnosti. Viděl jsem, že tento způsob je i pro mne nejvhodnější. Každé jitro jsem zamkl svůj hlavní stan na třídě Vítězství, šel na převoz a pak na podzemní dráhu. Když jsem dorazil do Brooklynu, začal jsem prostě mluvit s chlapci, které jsem potkal. Znovu a znovu reagovali na moje oslovení kladně. Přímo před mými zraky se odehrávaly proměny -- právě tak, jak jsem to viděl v aréně sv. Mikuláše.

Se vzrůstající praxí mi však bylo stále jasnější, že musíme něco udělat pro další sledování obrácených. Mnohé z nich jsem mohl svěřit některému z dobrých místních sborů a byl jsem tomu rád. Mnozí z chlapců však byli bez domova nebo ve vážných těžkostech. U nich bylo další sledování v tom pravém slova smyslu nezbytné.

Jednoho rána jsem vystoupil z lodi a sestupoval po schodech stanice podzemní dráhy, abych jel dál do Brooklynu. V tomto místě má dráha velkou zatáčku a kola vlaků v ní ostře skřípou. Právě toto místo zůstane navždy zachováno v mých vzpomínkách. Tady totiž, v rámsu podzemky, se mi v mysli objevila skutečná podoba mého starého snu. Viděl jsem všechno v duchu už docela hotové: dům, o němž jsem tak dlouho snil, bude v nejhorší části

města. Mohli bychom ho nazvat ‚Středisko mladých‘. Bude v něm pracovat tucet nebo snad i víc pracovníků na plný úvazek; budou se mnou sdílet naději v mládež kolem nás, jejich tragickou opuštěnost i nádherné možnosti. Každý pracovník bude odborníkem: jeden pro práci s chlapci z gangů, jiný s těmi, co propadli drogám. Další by pracovali s rodiči, jiní s malými dětmi. Budeme mít i spolupracovnice – ženy: některé jako odbornice pro dívčí gangy, jiné pro dívky se sexuálními problémy nebo pro práci s omamnými drogami. Vytvoříme tam ve středisku prostředí plné obnovující lásky. Už při pouhém vstupu musí být vidět, že je tam cosi mimořádného.

Pozveme tam hochy a děvčata, kteří potřebují zvláštní péči. Žili by tam v prostředí kázně a pozornosti. Účastnili by se našich bohoslužeb. Uvidí křesťany žijící pospolu a sami se aktivně zapojí do práce. Bude to přípravné středisko pro život z Ducha svatého.

V létě 1960, když jsem už ve městě pracoval skoro celý rok, jsem začal o svém snu mluvit nahlas. Hovořil jsem o této potřebě na svých cestách, které jsem konal pro získání finanční podpory. I ve sborech v New Yorku jsem maloval svůj vysněný obraz. Vždycky jsem však narazil na odpověď: „Davide, tvůj sen má jedinou vadu. Chce to peníze!”

Samozřejmě, že to byla pravda. Nikdy jsme neměli pohromadě víc než 100 dolarů. Manželka mne mnohokrát hubovala, že se bojím pokračovat v práci pro pouhé finanční potíže.

Gwen přijela do New Yorku hned, jak v Philipsburgu skončila škola. Našel jsem malý byt v Staten Island, nedaleko kanceláře. „Není to zrovna hotel Hilton, ale budeme alespoň pohromadě”, řekl jsem jí v telefonické rozmluvě. „Sbalte se, přijedu pro vás!”

Žena mi na to odpověděla: „Drahý, nestarej se, i kdybychom museli bydlet třeba na ulici. Hlavně, že tam budeme žít pospolu.”

Tak tedy se dostala Gwen na východ. Všechn nábytek jsme zase vtěsnali do čtyř místností, byli jsme však neskonale šťastni. Gwen se zajímala o všechny podrobnosti nové služby. Zvláště ji zaujal můj sen o středisku.

„Měl by ses stydět, Davide!” řekla mi jednou večer, když jsem si opět stěžoval na nedostatek finančních prostředků. „Jdeš na to obráceně. Nejdříve se snažíš sehnat peníze a pak koupit dům. Děláš-li všechno ve víře, měl bys nejprve se Střediskem začít a pak teprve shánět prostředky!”

Nejdříve se zdálo, že je to pravá ženská logika. Když jsem o tom ale přemýšlel, musel jsem si vzpomenout na různé biblické příběhy. Je to opravdu tak, že než Bůh uskuteční své mocné zázraky, musí lidé vždycky sami začít – a často i zdánlivě bláznivým způsobem. Mojžíš musel nejprve vztáhnout ruku nad mořem, než se rozdělilo. Jozue musel troubit, než zdi Jericha spadly. Musím se snad opravdu dát do služby Střediska dříve, než se může dostavit zázrak.

Sešel jsem se se svým ‚úzkým výborem‘. Je to jen honosné jméno pro skupinku šesti kazatelů a třech laiků, kteří byli tak zaujati problémy mladých, že jim darovali všechn svůj čas. Řekl jsem jim o naléhavé potřebě takového domova, kde by se členové gangů nebo oběti omamných drog setkávali s křesťanskými pracovníky. Zmínil jsem se i o přesvědčení své ženy, že bychom se měli nejprve dát do práce a pak se teprve starat o peníze.

Výbor s touto myšlenkou souhlasil. Arthur Grewes, jeden z kazatelů v naší službě, prohlásil: „Musíme to považovat za pokus víry.”

Po tomto rozhodnutí pak události rychle pokračovaly. 15. prosince 1960 jsem byl ještě ve 2 hodiny ráno ponořen do modlitby a tu se mi v mysli objevila jedna brooklynská ulice, kam bychom se měli jít zeptat. Už před tím nám bylo jasné, že náš dům musí být v samém středu nejmíce ohrožené oblasti v Bedford – Stuyvesant. Dotazovali jsme se proto už ve Fultons Street. Teď mi však přišla na mysl Clinton Avenue.

Vytáhl jsem rychle mapu a začal ji hledat. Byla tam, prostá černá čára na papíře. Nakreslil jsem kolem ní kruh, jako by to už byla příští adresa našeho Střediska mládeže.

Druhý den jsem zavolał několika členům výboru a dohodli jsme se, že se na Clinton Avenue půjdeme podívat, je-li tam vůbec nějaký dům k dostání. Než jsem se vydal na cestu, zavolał jsem ještě pokladníkovi, abych se informoval o stavu pokladny.

„Proč?“ zeptal se Paul DiLena.

„Hmm, mysleli jsme, že bychom se mohli podívat na nějaký dům na Clinton Avenue.“

„Ohromný nápad“ odpověděl Pavel. „Máme v pokladně 125 dolarů a 73 centy.“

„Hmmm“.

„Nermoutí tě to?“

„Jestli náš pokus funguje, tak ne. Dáme ti vědět.“

Zdálo se, že hned první dům, který jsme viděli, nám může vyhovovat. Byla to starší stavba s tabulkou ‚na prodej‘ – i když to nebylo zvlášť povzbuzující – cena 17 000 dolarů se zdála konec konců rozumná. Někaký starý pán nás tam provedl. Když jsme se dostali až na finanční otázku, byli jsme docela spokojeni s podmínkami, které jsme s ním dohodli. Divili jsme se, jak to všechno snadno a rychle šlo. Když jsme ale přišli druhý den znovu, začal dělat starý pán potíže. Pokračovalo to několik dní, až jsme se nakonec rozhodli poohlédnout se někde jinde.

Šli jsme se tedy podívat na další dům na Clinton Avenue, který měl rovněž oznámení ‚na prodej‘. Prozkoumal jsem hotovost. Měli jsme teď v pokladně méně než 100 dolarů. A tentokrát, místo domu za 17 000, jsme viděli realitu v hodnotě 34 000. Bývalo to kdysi soukromé sanatorium; stavba byla z mnoha hledisek pro naše Středisko ideální, kompletně zařízená lůžky, kanceláři i byty pro personál. I zde šel majitel s cenou dolů. Byl jsem už hotov podepsat, přes těch pouhých 100 dolarů v pokladně a i přes zatuchlou ústavní atmosféru, kterou toto místo mělo.

Ozval se však Dick Simmon, mladý presbyterní kazatel a člen našeho výboru: „Mám ještě klíče od jednoho domu – tamhle přes ulici. Než se rozhodneme, měli bychom se jít podívat ještě tam.“

„Kolik má stát?“ zeptal jsem se.

Dick zaváhal: „Stojí – hmmm – 65 000.“

„Báječné“, řekl jsem. „Pokaždé, když vidíme další dům, jde cena nahoru a naše hotovost dolů. Na dům za 17 000 jsme pomýšleli, když jsme měli 125 dolarů. Pak to byl dům za 34 000 a hotovost činila 100. Teď to má být něco za 65 000; zdá se, že jsme museli mezitím proplatit nějaký větší účet!“

Dům za 65 000 byl zámek. Musím přiznat, že srdce ve mně poskočilo, když jsem ho uviděl. Byla to impozantní stavba z počátku tohoto století, celá z červených cihel. Vyhlížela právě tak jako Monticello.

Jaký nás však očekával šok, když jsme vešli dovnitř! Nikdy jsem ještě neviděl takovou spoušť. Poslední dva roky byl dům neobydlen. Několik let předtím ho studenti nedaleké koleje užívali jako kombinace tajné noclehárny a veřejného místa. Teď tady žil na černo starý samotář. Byl to jeden z těch starců, kteří hledají své bezpečí ve sběru všelijakého braku. Naplnil kařdičkou místnost tohoto domu novinami, rozbitými láhvemi, kostrami deštníků, dětských kočárků i hadry. Každé ráno vyrazil s vozíkem do okolí a dal se do sběru. Odpadky a haraburdí pak v domě pečlivě ukládal. Mám za to, že z technického hlediska to byl vlastně hlídač, ale majitelé jistě už dávno od něho přestali cokoliv očekávat.

Většina vodovodních trubek byla prasklá, omítka padala ze stropu i zdí, kolem kterých se povalovalo zábradlí. Dveře byly vytrhány ze závěsů. Přesto však bylo jasně vidět, že to bylo kdysi opravdu královské sídlo. Byl tu výtah do 2. patra. Celé podkroví bylo zařízeno jako byty pro služebnictvo. Sklepy byly suché a zdravé, právě tak jako zdivo.

Chodili jsme tiše kolem smutných trosek, když tu se náhle ozval Harald Bresden, náš holandský .reformovaný pastor z Mount Vernon. Nahlas, skoro prorocky, řekl: „Toto je to místo. Toto je to místo, které pro nás Bůh připravil.“

Jistota jeho hlasu mi zněla v uších několik příštích dní a mám za to, že jeho výrok měl jistě něco společného s kvalitou pokusu víry, pro který jsme se rozhodli.

Když Dick Simmons vracel klíče a hovořil s majiteli, řekl jim otevřeně, že cena 65 000 dolarů by odpovídala, kdyby dům byl v bezvadném stavu. Viděl ho však někdo z nich vůbec v poslední době? Majitelé šli tedy s cenou dolů. Dick mluvil dál a tak slevili ještě něco. Než přišli k okamžiku, kdy rezolutně prohlásili, že tohle byl už opravdu poslední dolar slevy, přivedl Dick původní částku na 42 000 dolarů.

„Opravdu?“ zeptal jsem se ho. „Tak to je vsutku báječný obchod! Máme v pokladně stále svých 100 dolarů.“

Mám za to, že jsem se koupě tohoto domu měl snad bát víc. Čekalo tam tolik práce, že to bude trvat týdny, než budeme moci dům vůbec začít užívat. Místo tvůrčí práce Střediska budeme trávit čas opravováním staré budovy.

Na druhé straně však, je-li toto místo pro nás přichystáno, kdo jsem já, abych namítal? Rozhodl jsem se tedy, že předložím celý tento problém před Pána, abych měl jistotu, že jednáme podle Jeho vůle.

„V minulosti jsi mi, Pane, pomáhal nalézt Svou vůli tak, že jsi mi dával znamení“, modlil jsem se ve svůj obvyklý čas. Vzpomínal jsem, jak mi Pán pomohl v rozhodování o přijetí fary v Philipsburgu nebo o prodeji televizoru. „Rád bych Tě požádal o dovolení, abych směl zase jednou před Tebou rozprostít své rouno.“

Druhý den jsem šel do Glad Tidings a dlouho hovořil s paní Marií Brownovou, spolufarářkou Stanleey Berga, v jeho pěkném, starém kostele. Znovu jsem s ní probral naše potřeby, důvody pro zřízení Střediska a popsal jsem dům, který jsme našli.

Paní Brownová mi odpověděla: „Davide, má to všechna ‚pro‘. Kdybyste ten dům koupili, kdy budete potřebovat peníze na zálohu?“

„Do týdne“.

„Co kdybyste přišel sem k nám v neděli odpoledne, něco pověděl a pokusil se získat zájem našich lidí? Víím, že doba není příhodná: odpoledne a k tomu ještě před vánocemi. Zkusit byste to však mohl.“

Byla to ohromná příležitost, kterou jsem s radostí přijal. Přesto jsem však prosil Boha o zázrak. Chtěl jsem si být naprosto jist, že On stojí za mými plány. Věděl jsem, že se jednou v Glad Tidings sebralo pro domácí misii na jedinou výzvu 2 000 dolarů. My však potřebujeme víc než dvojnásobek. Sama desetiprocentní záloha činí 4 200 dolarů.

„Pane“, modlil jsem se toho večera, „jestliže Ty sám pro nás chystáš ten dům, můžeš nás o tom ujistit tak, že dovolíš, abychom tuto částku vybrali za jediné odpoledne.“

Těžké to bylo dost, pokračoval jsem však přesto dál, jako Gedeon, abych to ještě ztížil:

„Dej také, Pane, ať tu částku vybereme, aniž bychom se o potřebné výši předem zmínili.“ Odmlčel jsem se. „A také ať ji vybereme bez jakéhokoliv naléhání. Necht' je to něco, co lidé udělají sami z popudu svého srdce!“

Když jsem všechna ta rouna předložil před Pána, připadal jsem si trochu pošetile. Bylo jasné, že se mi do toho domu, plného práce, vůbec nechce.

Přišla předvánoční neděle 1960. Měl jsem odpoledne kázání. Snažil jsem se podat věc co nejstručněji. Popsal jsem náš problém i naše naděje a vyprávěl příhody několika chlapců, které jsme získali. Nakonec jsem pak dodal:

„Přátelé, nemíním útočit na vaše city. Má-li to všechno vůbec být, chci, aby to bylo z Ducha svatého. On sám ví, kolik potřebujeme. Sejdu teď dolů do suterénu. Kdybyste snad chtěli přispět nějakou částkou na tuto práci, rád vás uvidím.“

Vyklouzl jsem ze sálu a sešel dolů. Sedl jsem si tam za starou kazatelnu a čekal. Nikdy nezapomenu na tíseň těch několika minut. Vyrázil na mně studený pot. Dost mne to

překvapilo: až do této chvíle jsem totiž nevěděl, že vlastně o ten dům na 416. Clinton Avenue opravdu stojím.

Přešla minuta, na schodech ticho. Dvě minuty. Pět. Deset minut uběhlo, a já jsem se vzdal. Byl jsem vlastně rád, že už je celý problém za mnou. Alespoň vím, že moje rouno ‚nepracovalo‘.

Pak se jemně otevřely dveře. Vstoupila nějaká velmi stará dáma. Prošla místností se slzami v očích.

„Pane kazateli, patnáct let se modlím, aby taková práce tady začala. Zde je deset dolarů. Je to vše, co mohu dát – vdovin groš. Víím ale, že se rozmnoží a přinese veliký užitek.“

Než odešla, otevřely se dveře znovu a někdo je zajistil židlí. Pak vešel dovnitř celý dlouhý proud. Jedna asi padesátiletá paní mi řekla: „Reverende Wilkersone, dostala jsem nějaké peníze od sociálního pojištění. Chci je věnovat vašim chlapcům.“

Byl jsem úplně ochromen. Nikdy jsem neviděl něco takového. Další muž daroval 200 dolarů. Jiný 300. Přišel mladý chlapec, který litoval, že může dát jen 14 centů. „Bůh je ale v nich. Dostáváte všechno, co mám“, řekl.

Vypadalo to, jako by každý musel přispět docela přesně vymezenou částkou.

Přišel učitel Pat Rungi a řekl: „Davide, moc nevydělám, ale pracuji s mladými tak, jako vy. Víím dobře, o co vám jde. Rád bych daroval šek na 25 dolarů.“

Trvalo to asi čtvrt hodiny, než se na každého ve frontě dostalo, aby mohl položit na stůl svůj peněžní dárek. Každý přinášel víc než pouhé peníze: přinášel povzbuzení a především opravdovou radost z toho, že dává. Mohl jsem tu radost sdílet s nimi.

Když odešel konečně poslední, vzal jsem tu hromadu bankovek a šeků nahoru do kanceláře paní Brownové. Tam jsme to spočítali. Výsledek byl 4 400 dolarů. Teprve potom jsem jí pověděl o svém rounu, které jsem rozprostřel před Pána. Viděla v tom veliký zázrak a řekla mi, že její sbor něco takového ještě nezažil. Víc, než kdykoliv před tím, byla přesvědčena, že za naším plánem stojí opravdu sám Bůh. Vůbec se jí ale nelíbilo, že jsem byl zaražen nad dvěma sty dolary, které jsme vybrali navíc. Žádali jsme o 4 200 a dostali jsme 4 400. Snad to ode mne bylo dětinství očekávat, že zázrak bude fungovat tak přesně. Nedalo mi to ale pokoj: k čemu těch 200 dolarů navíc? Měl to být obraz Boží hojnosti nebo snad nebeský přebytek bohatství? Došlo snad k chybě při sčítání, podepsal snad někdo nekrytý šek?

Nic takového. Když jsme všechno znovu podrobně prozkoumali, nebylo pochyby o tom, že jsme prostě vybrali o 200 dolarů víc, než jsme prosili.

Po několika dnech jsem seděl ve své kanceláři a hovořil s naším notářem o zaplacení potřebné zálohy 4 200 dolarů. Julius Fried se mne ptal: „Máš ten šek na těch dvačtyřicet stovek, Davide?“

Podal jsem mu ho s vděčnou modlitbou.

Julius se rozpačitě pohnul na židli, jako by chtěl přijít s něčím nepříjemným.

„Víš dobře, že já sám za své služby neúčtuji Středisku nic . . .“

Byla to zvláštní řeč. Julius byl členem našeho výboru a nikdy mne nenapadlo, že by jeho čas nebyl darem naší službě.

. . . ostatním právníkům se ale musí zaplatit. Pak je tu ještě . . .“

„Kam míříš?“

„Budeme potřebovat ještě nějaké peníze navíc a budeme je muset mít hned, současně s placením depozita.“

„Kolik?“

„Dvě stě dolarů.“

Dvanáct tisíc dolarů, které jsme podle dohody museli zaplatit jako další částku, přišlo stejně zvláštním způsobem. Příští neděli jsme předložili svou výzvu v jednom shromáždění v Bethpage, Long Island. Odpovědí bylo 3 000 dolarů. Týden na to mi zavolaal Arthur Graves a

pověděl. mi o rozhodnutí svého sboru. „Zmocnili mne navštívit shromáždění s prázdným šekem. Můžeš ho vyplnit částkou, která bude potřeba k uzávěru položky.“

Tak nás Bůh obdařil právě takovým množstvím peněz, které jsme potřebovali k založení Střediska. Bylo to přesně na halě. Když jsme přebírali klíče od překrásné georgiánské stavby na Clinton Avenue, řekl jsem své ženě: „Měla jsi pravdu, Gwen. Musela jsi to být ty, kdo nám ukázal, jak na to. Uvědomuješ si, že během jediného měsíce od té chvíle, cos mne vyzvala začít vírou, jsme sebrali 12 200 dolarů?“

Gwen se radovala stejně tak, jako já.

„Kdy přijde na řadu další placení?“

„Až příští podzim.“

Znělo to tak vzdáleně!

Neměl jsem ani tušení, jaký úžasný rok leží před námi. Rok, který nás tolik zaměstná, že jeho podzim s povinností zaplatit 15 000 dolarů druhé splátky tu bude s neuvěřitelnou rychlostí.

15. Vidiny se stávají skutečností

Je nepochopitelné, jakou spoustu krámů může jeden takový starý člověk nashromáždit. Objevili jsme místnosti, o nichž jsme dosud vůbec nevěděli, že existují. Jejich dveře byly totiž zavaleny haldami trosek, sahajícími až do stropu.

„Jak to všechno odtamtud dostat?“ zeptala se Gwen jednou ráno, když si to tam přišla prohlédnout. Sama si hned odpověděla: „Což takhle dát dohromady brigádu mládeže?“

A tak jsme to také udělali. Jednoho zataženého sobotního jitra koncem ledna vysypala tři auta patnáct rozevlátých chlapců a děvčat, hlaholících a pokřikujících. Prohlašovali, že udělají krátký proces s jakoukoliv špínou, kterou jim ukážeme. Nadšení jim však vydrželo jen tak dlouho, dokud se na své pracoviště dívali zvenku. Když vešli dovnitř a ukázali jsme jim dům od půdy ke sklepu, rychle se vytratilo. Při každém kroku museli vysoko zvedat nohy, aby se mohli dostat dál. Klouzali po haldách novin a skla a nakonec lapali po dechu – a to jenom proto, aby vůbec získali přehled o tom, co je čeká.

Nakonec však odvedli kus nádherné práce. Začali před domem a upravili si nejprve přístup. Pak pokračovali soustavně místnost po místnosti, patro za patrem, dokud nevynesli poslední kousek smetí na dvůr.

Tam už nastoupil Paul DiLena. Předem varoval úklidovou službu, jaká práce je čeká: „Mám za to, že budete muset mít alespoň čtyři nákladáky!“

Později mi Pavel vyprávěl o malém dramatu s předákem jejich posádky. Řeklo mu to prý o duchu našich plánů víc než všechna dosavadní znamení: Úklidová služba odmítla spropitné!

Vyprávěl, jak objednaná auta přijela na Clinton Avenue včas, muži však nezačali nakládat. Na chodníku i v ulici se hromadilo stále více smetí a posádka jenom stála a přihlížela. Když Pavel viděl, co se děje, ihned pochopil:

„Ovšem. Kolik chcete?“

„Třicet dolarů“, přišla rychlá odpověď.

Pavel pokrčil rameny. Byl zvyklý na to, jak to v New Yorku chodí, a souhlasil. Až bude práce hotova, zaplatí raději toto nezbytné spropitné z vlastní kapsy, než aby byl náš plán nějak ohrožen.

Po několika hodinách byl naložen poslední vůz. Šest nákladáků rachotilo a sténalo ulicí. Vedoucí posádek přišel za Pavlem a ptal se, zda jsme spokojeni.

„Bylo to výborné“, odpověděl Pavel. „Udělali jste kus práce. A teď chcete ty své peníze, že!“

„Jaké peníze?“ podivil se předák. Pak se zasmál; byl to ale dost nucený smích, který měl spíše zakrýt pohnutí.

Podívejte se, pane, ti vaši mládenci mi řekli, co to tu vlastně děláte. Já mám doma taky jednoho takového kluka. Myslíte, že bychom mohli vzít peníze za tohle?”

S těmi slovy pak odešel ke svému vozu, spustil motor a vyrazil jako někdo, kdo byl opravdu hodně dotčen.

Za tři týdny jsme mohli začít s prací na vlastním domě. Přišli instalatéři. Musely se rozbít stěny, neboť se objevovaly stále nové zamrzlé a popraskané trubky. Přišli malíři z různých sborů a místnost po místnosti zakrývala postupně „umělecká díla“, která na stěnách vytvořili studenti z nedaleké kolejie. To všechno stálo peníze – musel jsem je sebrat tak, že jsem jezdil po celé zemi a obracel se všude o pomoc. Skutečná rána však přišla, když nám městská správa odmítla kolaudaci, dokud v domě nebude instalováno protipožární zařízení. Cena? 5 000 dolarů. Musel jsem tedy zase vyjet a vzdálit se od práce, kterou jsem měl tak rád. Sám bych však na získání podpory nestačil. Každý člen výboru pomáhal, jak mohl. Kazatel Grady Finnin cestoval rovněž po Státech a vyprávěl o našich potřebách. Jiný náš člen, Martin Karl pro nás pracoval jako náš zpívající vyslanec. Byl to úspěšný profesionální zpěvák, který účinkoval s Mariners' Quartet v programu Arthura Godfreye. Jistě si dovedete představit, co pro naši finanční situaci udělal! Vzal naši výzvu doslova napříč zemí a všude vyprávěl o Středisku, které se otevírá v New Yorku.

Konečně opustil náš dům poslední instalatér i poslední malíř. Mohli jsme se teď trochu porozhlédnout po tom, co se všechno událo. S méně než sto dolary v naší pokladně vybudoval Bůh tento domov. Teď bylo na nás, abychom ho uvedli do provozu. Chtěli jsme ho naplnit Jeho dětmi. Než s tím ale můžeme začít, musíme mít kam ty Jeho děti uvést. Máme sice krásný dům, ale nic v něm.

Právě v této situaci jsem si musel uvědomit, jak Pánu záleží na tom, aby se na naši práci zúčastnili lidé všeho druhu. Začínali jsme původně jako program Božích sborů a než jsme se nadáli, měli jsme za členy výboru lidi z nejrůznějších denominací: episkopální i presbyterní, od baptistů i z Holandské reformované církve. Získali jsme zájem i několika opravdu vlivných obchodníků.

Jedním z nich byl pan Walter Hoving, prezident společnosti Bonwit Teller a Tiffany v New Yorku. On a jeho paní nás představovali lidem, s kterými bychom se bez jejich pomoci nikdy nemohli setkat. Jednou dávala paní Hovingová oběd v exkluzivním River-klubu, na který pozvala „jen pár lidí, kteří by o vás měli vědět“. Ukázalo se jich tam asi padesát. Jeden z obrácených narkomanů prostým způsobem vyprávěl, jak se jeho život změnil. V jídelně nebylo ani jednoho člověka, který by nebyl hluboce pohnut.

Walter Hoving se stal předsedou našeho sboru poradců. Pavel DiLena mu jednou řekl: „Jste teď jedním z nás a proto bychom vám rádi vrátili poklonu vašeho štědrého pohostění v River-klubu. Máte rádi ‚lasagna‘?”

Paní Hovingová odpověděla, že lasagna má opravdu velice ráda, ale těžko dostat ty pravé. Tak se stalo, že Hovingovi byli pozváni k Pavlovi na domácí italskou specialitu. Když jsme tam tak seděli všichni u stolu, nemohl jsem než děkovat Bohu za to, že ke Svému dílu přivádí lidi z nejrůznějších míst.

Jiným přítelem Střediska z obchodních kruhů byl pan Grant Simmons, který byl prezidentem Simmnovy společnosti pro výrobu postelí. Uvedli nás k němu rovněž Hovingovi a šli jsme za ním se zvláštní prosbou. Potřebovali jsme 20 postelí. Seděli jsme v kanceláři na Park Ave skoro hodinu a vyprávěli mu o tom, jakým zvláštním způsobem pracuje teď Bůh ve městě. Pan Simmons byl štědrý nejen co se týče času, ale i svými prostředky. Od onoho dne mnohý z chlapců, který byl zvyklý nocovat na lavičkách podzemní dráhy, spí ve Středisku na matracích od pana Simmonse. Mám za to, že jednou z hlavních součástí naší služby je získání zájmu takových lidí, jako je Walter Hoving, Clement Stone nebo Simmons. Vždycky si budu

pamatovat tuhle poznámku – řekl ji jeden z episkopálních členů našeho výboru, když se zúčastnil bohoslužeb v naší kapli: „Musím se přiznat, že jsem byl trochu šokován, když jsem poprvé slyšel vaše lidi chválit Pána a viděl, jak při modlitbě zvedají ruce. Musím ale rovněž přiznat, že se v našich srdcích opravdu něco dělo. My episkopální mluvíme o skutečné přítomnosti Krista. A On je skutečně tady, v tomto domě.“

Byla to největší poklona, jaké se kdy naší práci dostalo. Jedině tato skutečná přítomnost umožňuje blahodárnou práci Střediska. Pocit přítomnosti Páně byl stále silnější a vrcholu dosáhl, když se naše sny začaly měnit ve skutečnost.

Vlastní práci domova jsme plánovali takto:

Ve Středisku bude dvacet pracovníků. Když ráno tito mladí muži a ženy vstanou a posnídají, stráví dopoledne modlitbami a studiem. Toto bude podstatná část naší práce. Už dávno jsem totiž přišel na to, že mnoho shonu, bez podkladu tiché meditace, přináší jen malý užitek.

Po obědě začne náš život na ulici. Skupinky dvou či tří pracovníků vyjdou po předem stanovené trase a budou si všímat okolí. Budou vycvičeni v rozeznávání účinků omamných drog; budou se dívat po mladých alkoholicích a prostitutkách. Budou hovořit se členy gangů a zvláště těch bojových. Budou nejen působit k obrácení mladých, ale budou vyhledávat každou jejich těžkost. Obrácení se postará samo o sebe. Půjdeme-li opravdu vstříc lidské bídě, svět si sám prorazí cestu k našim dveřím.

Většina mladých, se kterými se takto setkáme, nikdy nebude ve Středisku bydlet. Zprostředkujeme jim kontakt s kazatelem v blízkosti jejich domova a budeme dále působit jeho prostřednictvím. Povedeme pečlivé záznamy a budeme všechny pravidelně sledovat tak dlouho, dokud nebude jisté, že tihle mladí už mohou být samostatní.

Některí chlapi a dívky budou však natolik potřební, že budou vyžadovat zvláštní pozornost. Ty pak přivedeme do Střediska; chlapi budou spát v podkrovní noclehárně s našimi mužskými pracovníky a dívky ve 2. patře s ženskými pracovníkyněmi a s manželskými páry. Předpokládáme, že budeme pracovat skoro výhradně s chlapi. Bude-li však v nouzi dívka, neodmítneme ji.

Klíč k celému tomuto plánu byl ve spolupracovnících. Kam však mám jít hledat dvacet mladých mužů a žen, veselých, aktivních, přesto ale citlivých i zdravých, kteří by pracovali za 10 dolarů týdně -vše, co náš rozpočet dovoluje? Za tento štědrý obnos budou doslova riskovat své životy.

Právě v době, kdy jsem se začal zabývat problémem personálu, byl jeden z našich chlapců na ulici pobodán. Jmenoval se Carlos; kdysi býval členem jednoho z nejhorších bojových gangů New Yorku, Sebevrahů. Když se změnil jeho život, chtěl se k nim vrátit a vyprávět jim o tom, jaká změna se s ním stala. Jednou se k tomu skutečně odhodlal. Hned, jak ke svému starému gangu přišel, obstoupili ho dokola.

„Slyším, že ses dal na náboženství“, oslovil ho vůdce Sebevrahů.

„To je pravda.“

„A slyším taky, že už nechceš bojovat!“

„To je také pravda“. Carlos na to.

„Však ty budeš bojovat, až tě bodnu!“

Roky cviku naučily Carlose, že tato výhrůžka je míněna doopravdy. Uskočil stranou a vytrhl z nejbližšího auta anténu. Bývá to nebezpečná improvizovaná zbraň.

Pak si to ale náhle rozmyslel. Přelomil anténu přes koleno a odhodil.

„Ne, nebudu bojovat“, řekl.

Na to vůdce Sebevrahů bodl. Vrazil mu dýku až po rukojeť do žeber. Krev se z rány vyřinula, když se Carlos zhroutil na chodník. Sebevrazi utekli a nechali ho tam, volajícího o pomoc. Když se dostal do Cumberlandské nemocnice, bylo na pováženu, bude-li vůbec žít. Když ho pak uzdraveného propouštěli, radil mu jeho lékař přátelsky, aby nekázal hochům, co

nosí nože. Carlos tomu však nevěnoval pozornost; vrátil se hned ke svému pouličnímu kazatelství. Snad právě pro tento svůj zážitek se stal jedním z našich nejlepších pracovníků. Kdo ale může podstupovat takové riziko? Kolik je takových chlapců, jako Carlos?

Jako odpověď na tyto otázky přišel telegram - bylo to právě v době, kdy jsme dali náš dům do trochu použitelného stavu. Byl od Ústřední biblické koleje ve Springfieldu. Žádali mne o přednášku. Nabídku jsem přijal; odjel a předložil výzvu našich ulic jejich studentům. Bylo to krásné shromáždění, ve kterém každý cítil jemné vanutí Ducha svatého.

Nakonec povstal ředitel školy a řekl něco hodně zvláštního: považuje prý naši práci za velmi blízkou té, která se konala v apoštolských dobách. Nabídl finanční podporu každému potřebnému studentovi, který by s námi chtěl pracovat na ulicích. Ti, kteří by měli zájem, mají se teď shromáždit v ústavní knihovně.

Když jsem tam za několik minut přišel, stálo jich v řadě sedmdesát. Věděl jsem, že z těch sedmdesáti můžeme potřebovat jen dvacet. Začal jsem jim to tedy líčit hodně černě; nemohu jim slíbit žádné peníze. Budou si dokonce muset sami zaplatit cestu do New Yorku. Vše, co jim mohu nabídnout, je jen střecha nad hlavou a strava.

Podtrhl jsem, že jde o riskování životů. Vyprávěl jsem jim o Carlosovi a dalších dvou našich chlapcích, kteří byli na ulici zbiti. Pak jsem jim ještě řekl, že je čeká spousta práce s umýváním nádobí, drhnutím podlahy a vůbec s úklidem domu.

K mému překvapení jich odpadlo jen asi dvacet. Když jsem Springfield opouštěl, měli jsme určeno šestnáct mladých mužů a žen, kteří přijdou do New Yorku jako naši pracovníci. Další jsme vybrali v Lee College v Tennessee.

Za několik týdnů začali přijíždět, jeden za druhým. Přicházeli se svými kabelami a vyvalovali oči. Při novém neobvyklém pohledu na New York byli všichni dost vystrašení. Když jsem je pak vzal nahoru do chladných, jakoby kasárenských nocleháren, jistě se divili, do čeho že se to pouští.

Krátce po příjezdu psala jedna dívka domů:

„Moji drazí, posílám vám srdečné pozdravy z New Yorku. Přijela jsem do Velkého města včera večer po osmé. Všude byla spousta lidí, ale Bůh mi pomohl. Středisko ještě není v telefonním seznamu, protože je nové, přesto jsem ale sehnala jeho číslo. Přijeli mi naproti autem. Ostatní přátelé tu pak byli brzy po mně. Cesta byla snadná, žádný z autobusů neměl zpoždění. Z Chicaga do New Yorku jsme stavěli třikrát pro občerstvení a na dvou zastávkách. Bylo to velmi pohodlné. Můj pracovní program:

1. Osobní evangelizace mezi dívkami.
Pondělí – volno; náplň podle mého přání.
Úterý – evangelizace a služba na ulici.
Středa – návštěvy u mladých dívek v nemocnicích.
Čtvrtek – návštěvy u dívek ve vězení.
Pátek – evangelizace a služba na ulici.
Sobota – práce v různých sborech.
Neděle – práce v letničních sborech.
2. Důvěrnice dívčí ubytovny.
Dohled nad úklidem, domácími pracemi, atd.
3. Vedoucí zpěvu a hudby.
Modlíme se, abychom získali ještě někoho dalšího pro dívčí evangelizaci. Tento týden byly v Joeho sekci tři vraždy.

Musím jít pomoci s večeří. Nezapomeňte na shromáždění! Moc pozdravů.'

Stále budu vzpomínat na ten večer, kdy jsem řekl Gwen: „Tak, a teď můžeme konečně začít!“

Stáli jsme v malé kapli našeho Střediska. Původně to byl přijímací salón; na jedné stěně byl veliký krb. Měl bohatě zdobenou římsu, o kterou jsem se opíral, když jsme s Gwen

rozmlouvali. Připomínal jsem si ten večer před půl druhým rokem, kdy jsem stál v Philipsburgu na kostelním dvoře, zalitým měsíčním světlem a díval se na pšenici, vlnící se ve vánku. Teď nás Pán přivedl až k poli, které je už přede žněmi. Daroval nám nástroje: dvacet pěkných pracovníků a víru v moc Ducha svatého, který mění životy.

Gwen náhle zvolala: „Davide podívej se!“

Pokročil jsem trochu kupředu a snažil se postřehnout, co ukazuje na římse krbu. Pak jsem to konečně uviděl také: byl tam, nádherně vyrytý do krbu naší kaple – reliéf pšeničných snopů, svázaných a sklizených.

16. Ježíš činí všechno nové

Jakmile se naši spolupracovníci trochu zabydleli, vzal jsem je do kaple a tam, před reliéfem žní, jsem jim ve zkratce vyprávěl, co jsou to bojové gangy New Yorku.

„Charakteristickým projevem těchto gangů je násilí. Projevuje se buď přímo bojem, v němž dochází k vraždám, nebo jinými zločiny. Může se též projevit nepřímým sadizmem, homosexualitou, promiskuitou, narkotiky, opilstvím. Tyto neřestí jsou mezi bojovými gangy New Yorku pravidlem, nikoliv výjimkou.“

Naši noví mladí spolupracovníci musí ovšem znát i důvody pro takové patetické tvrzení. „My kazatelé užíváme často příliš květnatá slova. Některé z těch našich výrazů mohou však být velice výstižné, myslíme-li na jejich pravý význam. Mluvíme například o ‚ztracených hříšnicích‘. Od té doby, co jsem poznal gangy, nemohu se zbavit dojmu, že žijí a jednají přesně tak, jako kdyby byli ztraceni. Vyděšeně se potulují kolem, pokradmu se dívají přes rameno. Nosí zbraně proti neznámému nepříteli. Jsou stále připraveni okamžitě utéct nebo bojovat, obojí pro záchranu života. Sdružují se k vzájemné ochraně -tak vlastně gangy vznikají.“

Má práce s hochy ulice přinesla jeden důležitý poznatek: všichni byli bez domova. V jejich hantýrce se domovu říkalo buď vězení nebo dům hrůzy. Chtěl jsem, aby se o tom moji noví spolupracovníci sami přesvědčili a proto jsem jich několik vzal s sebou podívat se k jednomu takovému chlapci ulice, kterého jsem trochu více znal.

Když jsme tam přišli, bylo otevřeno, nikdo doma.

„Už je mi jasné, proč tomu říkají ‚dům hrůzy‘,“ zašeptala jedna z našich dívek, původem z farmy v Missouri. Měla pravdu. V jediné místnosti žije pětičlenná rodina. Není tam ani vodovod, ani lednička nebo kamna. Na prádelníku stál jednoploténkový elektrický vařič s opotřebovanou spirálou. Nebyl tam klozet – ten byl v zapáchajícím výklenku chodby a sloužil pro všech osm rodin tohoto patra. Větrání bylo nedostatečné, všude byl cítit zápach plynu. Jediné okno v místnosti ukazovalo sousední holou cihlovou zeď, vzdálenou sotva dvacet centimetrů. K osvětlení sloužila jediná 40 W žárovka, která bez stínítka visela ze stropu.

„Dovedete si představit co musí ti lidé za takový dům hrůzy zaplatit? Dvacet dolarů týdně, 87 za měsíc.“

Znovu jsem si to přepočítal: majitel tady získává přes 900 dolarů měsíčně. Celá tato částka představuje vlastně čistý zisk, protože jen výjimečně poskytuje obvyklých 20 % na údržbu.

„Proč se ti lidé nepřestěhují jinam?“

„Protože černoch nebo portorikánek nemůže žít ve skutečnosti tam, kde si vybere,“ musel jsem jim vysvětlit. „Toto město je místem ghet.“

„Nemohli by se dostat do nějakého z těch bytových projektů?“

Místo odpovědi jsme nastoupili do vozu a jeli kilometr dál k obrovskému bytovému komplexu. Mnoho lidí má zato, že tyto stavby jsou ideální náhradou new-yorských brlohů. Do přelidněných oblastí vjely buldozery – jako právě ten, který pracuje kousek od nás. Obrátily

na ruby staré barabizny a místo nich vyrostly nové, lehké, věžovité budovy. Teoreticky se do těchto nových staveb měli přestěhovat bývalí obyvatelé; i starý hokynář z rohu, právě tak jako advokát ze sousedství, nebo praktický lékař. Skutečnost je však jiná. Tito lidé nemohli cekat dva roky, než budou nové stavby hotové. Odstěhovali se tedy prostě jinam. Když byl pak projekt dokončen, octli se na prvních místech pořádku ti nejzoufalejší lidé žijící z podpor. Výsledek byl pak dvojitý: za prvé – celé sousedství bylo vytrženo z kořenů. Každý tu byl ztracený. Nezůstala tu žádná z bývalých institucí, nikdo z minulého stabilního osídlení obyvatel a obchodníků. Za druhé – většinu tu tvořili lidé, žijící z podpor a proto se projekty proměnily v mamutí víry města; pluli v nich všichni obyvatelé New Yorku, kteří se z různých tragických příčin nemohli starat sami o sebe.

Projekt, který jsme navštívili, byl starý jen několik málo let. Všude už ale byly vidět zřetelné známky chátrání. Zničené záhony byly už dávno ponechány osudu. Několik oken v přízemí bylo vytlučeno a neopraveno. Na stěnách oplzlé nápisy. Chodby páchly močí a levným vínem.

I tady jsme navštívili známou rodinu. Matka pila. Všude byl nepořádek: postele neustlány, na kuchyňském stole nádobí špinavé od několika jídel. Chlapec, za nímž jsme přišli, seděl na rozedraném polštáři, civěl, mlčel a snad si ani vůbec nevšiml, že jsme tam.

„Znám toho hochu i jinak,“ řekl jsem svým mladým, když jsme už byli zase venku. „Umí být až příliš čilý, právě jako teď je až příliš klidný. Obyčejně bývá venku na ulici. Vyhozený. Domů může, jen když jeho opilá matka jde sama ven.“

Znovu jsem jim musel zdůraznit, že právě toto je situace, která vytváří bojové gangy mládeže. Dejte dohromady tisíc všelijak zmrzačených rodin v jediném sousedství a máte tu hned generaci mladistvých, kteří jsou nepřátelští, stále ve strachu, a kteří se shlukují, aby našli bezpečí a pocit sounáležitosti. Vytvoří si sami vlastní domov a bojují za své území, které je jen jejich a které je pro každého cizince nedotknutelné. Je to jejich pevnost, vytýčená s vojenskou důkladností: severní hranicí je hasičská zbrojnice, jižní hlavní ulice, na západě řeka a na východě Flanniganova cukrárna.

Svůj čas tito hoši využívat neumějí. Mnozí z nich jsou až nedůstojně chudí. Setkal jsem se s jedním čtrnáctiletým, který dva dny neměl v ústech opravdové jídlo. Jeho babička, která se o něj starala, mu dávala každé ráno 25 centů a poslala ho z domu. K snídani měl Coca-colu za 7 centů, za 15 centů obědval housku s párkem od pouličního prodáváče a co se večere týče, smál se a říkal, že drží dietu. Každý večer měl za pětáček cukroví.

Zvláštní bylo, že tito chlapci neměli dost peněz na jídlo, vždycky ale měli dost na láhev vína. „Skutečně mne to děsí, když vidím, jak tihle mladí pijí,“ vykládal jsem svým spolupracovníkům. „Mnozí z nich pijí víno celý den. Málokdy jsou skutečně opilí – to si nemohou dovolit; nejsou však ani docela střízliví. Začnou pít hned jak se sejdou, někdy v 10 nebo v 11 dopoledne a pijí, dokud prostředky stačí. Příležitostně přijde někdy do spolku trochu víc peněz, aby si mohli dovolit něco silnějšího. Bývá to obvykle z ukradené peněženky, nebo z vymámených peněz, které dostaly mladší děti na oběd. Takováto ‚příležitost‘ vedla už mnohokrát i v našem okolí k tragédii.“

Když jsme se vrátili do Střediska, vzal jsem své pracovníky znovu do kaple a vyprávěl jim historii Martina Ilenského.

Martin byl starší středoškolák, který si vydělával v částečném úvazku, aby mohl podporovat svou invalidní matku. Jednou, když zrovna neměl směnu, šel na ‚vodka-party‘ do domu hrůzy jednoho ze svých kamarádů. Byli tam sami mladí, šest hochů a čtyři dívky. Po hodině pití a rock'n'rollu vodka došla. Chlapci uspořádali sbírku na pivo. Martin však odmítl přispět. Následoval boj. Z náprsní pochvy jednoho hochu vyletěl dlouhý německý nůž; jedno rychlé bodnutí – a Martin Ilenský ležel mrtev na podlaze.

„Tak tedy . . .“ Věděl jsem, že to, co bych chtěl teď říci, může vyvést z míry některé z pracovníků, kteří sem právě přišli přímo ze semináře. Opřel jsem se, ruce složené za hlavou:

„Dejme tomu, že byste měli možnost promluvit s Martinem Ilenským někde na nároží. Rozumějte: půjde-li na tu party, je jeho údělem smrt. Co mu řekneme ze všeho nejdříve?“

„Řekl bych mu, že Ježíš zachraňuje," šeptl jeden hoch.

„Toho jsem se právě obával."

Mladé páry očí zmateně vzhledly.

„Musíme být velice opatrní, abychom se nestali papoušky," vysvětloval jsem.

„Snažím se dávat si dobrý pozor na náboženské fráze. Použiji je na ulici jen tehdy, jestliže se předtím pomodlím za to, aby ta slova měla tutéž moc, jako když byla vyslovena poprvé."

„Co tím vlastně míníte, řeknete-li někomu, že Ježíš zachraňuje?" ptal jsem se dál.

Samozřejmě, že hoši a děvčata, sedící tu přede mnou, znali správnou odpověď na tuto otázku. Neopakovali přitom jen známá slova, ale mluvili o něčem, co sami osobně prožili.

Jedna z dívek řekla nahlas: „Znamená to, že jsi znovuzrozen."

Stále se jim tato obvyklá slova zdála vhodná. Nemají ale takový svěží zvuk, jaký potřebujeme, chceme-li se třeba dotknout Martina Ilenského předtím, než ho zabijí.

„Co se s tebou vlastně stalo, když jsi se znovu narodila?" zeptal jsem se této dívky.

Chvilí váhala s odpovědí. Potom hlasem, který upoutal pozornost všech přítomných vyprávěla o změně, která se jednoho dne stala v jejím životě. Mluvila o tom, jaká byla dříve osamělá, stále ve strachu a jak se jí zdálo, že její život nemá žádný cíl.

„Slyšela jsem sice o Kristu, ale to jméno bylo pro mne pouhým slovem. Pak mi jeden přítel řekl, že Kristus může ode mne vzít všechnu samotu i strach. Šli jsme spolu do shromáždění. Kazatel mne vyzval kupředu a já poslechla. Přede všemi jsem tam poklekla a prosila toho Krista, který byl doposud pro mne jen pouhým slovem, aby způsobil v mém životě změnu. Od té chvíle bylo všechno jiné. Jsem skutečně nová bytost, což je myslím to, čemu se říká znovuzrození."

„Ztratila jsi svou samotu?"

„Ano, úplně."

„I svůj strach?"

„I ten."

„A Kristus je teď pro tebe víc, než pouhé slovo?"

„Jistě. Pouhé slovo nemůže nic změnit."

V místnosti bylo ticho.

„A tak pouhá prázdná slova by nemohla změnit ani život Martina Ilenského," dodal jsem. „Mějte toho chlapce na mysli, až půjdete zítra do ulic." Koncem léta 1961 pracovalo Středisko naplno. Každý den, i v pondělky, kdy mělo být volno, byli naši pracovníci v ulicích Brooklynu, Harlemu i Bronxu a hledali mladé, kteří by je mohli potřebovat. Chodili do nemocnic i vězení, do škol i k soudům. Měli pouliční shromáždění v Greenwich Village, Coney Island i Central Parku. V průběhu jejich práce se proud mladých, procházejících našim Střediskem, změnil ze stružky v záplavu. Za první měsíc činnosti bylo zachráněno přes 500 chlapců a děvčat – smím-li užít těchto slov v jejich pravém smyslu. Pět set chlapců a děvčat bylo uchváčeno poselstvím Ducha: jejich životy se radikálně změnily. Opustili gangy, hledali si zaměstnání, začali navštěvovat pravidelně shromáždění.

Z těchto pěti set jich přišla asi stovka do Střediska pro zvláštní péči; z této stovky byla jich pak jen hrstka v takové tísní, že potřebovali ve Středisku i ubytování, aby tam čerpali přímo z jeho atmosféry lásky.

Jedním z prvních, kdo zakusil uzdravení své osobnosti ve Středisku, byl Jiří. Hezký, asi devatenáctiletý hoch – bez domova. Rodiče ho odtamtud vyhodili, neboť byli zhnuseni jeho vztahem k starším ženám. Tento mladík se totiž neustále zapléтал se ženami nejméně dvojnásobného věku. Měl jedinou metodu: naváže známost se starší osamělou ženou; intrikuje ji báchorkou o svém těžkém osudu, získá její soucit a prosí o další schůzku – „jen tak si popovídá, dělá mi to moc dobře."

Tyto hovory se později vyvíjely v hlubší zápletky a Jiří měl záhy novou přítelkyni. Přestěhoval se k ní do bytu a ona se pak o něj starala jako o syna. Povoláním byl klenotník. Jakmile si získal přístup do ženina bytu, zavedl dříve či později hovor na její šperky. Sebral je pak s tím, že je vezme do přítelovy dílny opravit, ve skutečnosti však zamířil k nejbližšímu překupníkovi kradeného zboží.

Pro zdatného a zdravého muže byl tento život značně chatrný. Jednou se však všechno změnilo. Jiří se dostal k našemu pouličnímu shromáždění.

Přestože s ním tenkrát nikdo nehovořil, objevil se za několik dní ve Středisku sám. Přišel jen tak „pro zábavu“. Hned, jak prošel dveřmi, pocítil neobvyklou atmosféru. Zahlédl ho Howard Culver, jeden z našich pracovníků, a dal se s ním do řeči. Než uběhlo dopoledne, rozhodl se Jiří začít nový život. Modlil se, aby se s ním stala změna a ona skutečně přišla – tím zázračným způsobem, na který jsme si stále neuměli zvyknout.

„Bylo to, jako kdyby mi náhle spadl ze srdce ohromný balvan,“ vyprávěl později. Tou změnou byl tak vzrušen, že o ní mluvil znovu a znovu. Stále se tím obíral a vracel se ke každické podrobnosti. Během času začal však poznávat, že musí nahradit všechno, co kdy ukradl. Dostal dobré zaměstnání -neboť to byl šikovný mladík. Každický haléř, který byl nad jeho nejnnutnější životní potřebu, šel na tento dluh. Až všechno splatí, chce jít do kazatelské služby.

Jak léto běželo a Střediskem procházelo víc a více chlapců, objevil se před námi morální problém: všichni z těchto hochů porušili zákon, každý nějak jinak. A co teď s tím?

Není to jednoduché. Bylo by to snadné třeba pro hochy, který se stal skutečně už natolik silný ve víře, že by mohl klidně podstoupit trest vězení. Stát se silným, vyžaduje však obyčejně nějaký čas. Je třeba překonat mnoho krizí, přestát mnohá ‚období sucha‘, mnoho se naučit z umění být křesťanem.

Kdyby se takový chlapec přiznal policii příliš časně a šel do vězení, nebylo by tu nebezpečí, že bude znovu ztracen? Na druhé straně však – porušil zákon a bude ho to duchovně zdržovat, bude-li v sobě vinu přechovávat. Pomalu jsem poznával, že není pro každý případ jednoznačná odpověď. Často jsem v rozpacích, co poradit.

Například Pedro. Žil ve Středisku několik dní a pak si přišel postesknout: „Nemohu jíst, nemohu spát – nemohu vůbec usnout.“

„Proč, Pedro?“

„Cítím tíhu všech svých zločinů. Sedí mi to na ramenou a musím jít na policii a všechno přiznat.“

Chvilí jsem ho poslouchal a pak jsem došel k závěru, že se bude opravdu muset policii přiznat . . . jednou. Pedro mi nevyprávěl, co všechno udělal, protože měl značné potíže s angličtinou a já zase znal jen velmi málo španělsky. Byl ale rozrušený, zmatený a domníval se, že přiznání na policii je nezbytné. Jediným problémem bylo, kdy. Pedro žil svůj nový život jen kratičkový čas. Trest vězení ho téměř jistě vrátí na starou cestu. Doporučil jsem mu, aby se rozhodl trochu počkat. Pedro ale nechtěl.

Spojil jsem se tedy se starým přítelem, Vincentem Ortezem, aby šel s námi jako tlumočník. Vzali jsme Pedra na policejní stanici. Když jsme tam přišli, seděl dozorčí u svého stolku a svačil, Vzhlédl a zeptal se: „Co je?“

Řekl jsem mu: „Jsem reverend Wilkerson, ředitel Střediska evangelizace mladých. Mám tady mladého chlapce, který býval členem Draků a má něco na srdci, co by rád vyznal.“

Seržant se na mne podíval kamenným pohledem, zavedl mne stranou a zeptal se: „Reverende, není to náhodou cvok?“

„Vůbec ne,“ odpověděl jsem.

„Víte, přicházejí sem dost často lidé, aby se přiznali k něčemu, co nikdy neudělali. Myslíte-li ale, že to má v hlavě v pořádku, jděte s ním nahoru k detektivům.“

Tak jsme šli nahoru a čekali. Pedro vypadal docela klidně. Za chvíli přišel jeden vyšetřovatel a nejprve se zeptal, zda jsem Pedra donutil k tomu, aby sem šel.

„Ne. Je tu sám z vlastní vůle.“

„Uvědomujete si, že může jít do vězení?“

Poprosil jsem Vincenta, aby to Pedrovi přeložil.

Hoch přikývl. Ano, rozumí.

Detektiv vytáhl žlutý papír, olízl tužku a usadil se. Byl velice milý a velmi pohnutý.

„Tak, Pedro, můžeš začít. Co máš na srdci?“ Pedro prostřednictvím Vincenta Orteze spustil:

„Pamatujete se na to pobodání . . .“ a pokračoval v líčení útoku nožem, který se udál před dvěma měsíci v Central Parku. Detektiv odložil tužku a šel zavolat kolegu. Oba se na tu událost dobře pamatovali a jejich zájem značně vzrostl.

Pedro podrobně vylíčil, jak k tomu vlastně došlo. Užíval tehdy narkotika a potřeboval nutně svou dávku. Byl ještě s dvěma dalšími chlapci. Spatřili osamělého mladého člověka na lavičce, obklíčili ho, oloupili a vrazili mu pak nůž do břicha.

Pedro pak pokračoval a přiznal ještě dvě loupeže. Vyšetřující úředníci si ho tam nechali od šesti do dvanácti hodin, zkoumali a znovu ověřovali fakta. Našli hoča, který byl přepaden; ten však měl sám své záznamy u policie a proto vyšetřování nežádal. Nechtěl být do ničeho zatahován. I majitel krámků, který Pedro dvakrát vyloupil, nežádal postih.

„Znám to místo,“ řekl Vincent Ortez „a mám za to, že tam vedou sázky na černo a proto nechtějí být do ničeho zavlékáni.“

Nakonec policie neměla nikoho, kdo by žádal vyšetřování. Mohli Pedra propustit a tak se vrátil do Střediska, do naší péče.

Druhý den ráno byl na nohou daleko dříve než kdokoliv jiný. Svým zpěvem probudil celý dům. Zpíval z plných plic; každého zdravil v takové náladě, že jsme ho nemohli kárat. Z Pedra se stal jiný člověk. Srdce měl naplněné opravdovou radostí.

Ne všichni naši chlapci měli takovéto dramatické zážitky. Většina hochů, kteří přišli k nám do Střediska a našli tam svůj citový domov, jsou jen obyčejné, osamělé děti. Nikdy v životě neměly vlastně o nic zájem. Ve vlastních domovech postrádaly pocit, že jsou tam vítány, protože tam opravdu vítány nebyly. Dostávaly se do těžkostí, které však byly často jen docela malicherné, pouhé příznaky.

Měli jsme například jednoho pěkného chlapce, který považoval Středisko za svůj skutečný domov. Docela obyčejný hoch, jmenoval se Lucky.

Měl široký úsměv, jiskry v očích, ale nemohl se pořádně usadit. V jedenácti letech začal chodit za školu a běhat po celém Brooklynu s gangem Panovníků. Jeho oblíbeným sportem bylo rozbít okno policejního vozu a utéct. Smělými skoky běhal po střechách domů a ne jeden strážník se při jeho stíhání pořádně zadýchal. Jen se smál, když se mu nějaký skok nepovedl a on se v poslední chvíli zachytil třeba požárního žebříku.

Pak začal chodit s Draky a když mu bylo patnáct, zvolili si ho za vůdce. Svůj úřad vykonával však jen krátce, protože se záhy octl ve vězení: ztloukl svého třídního učitele. Pustili ho za šest měsíců, ale ani potom nebyl schopen zapustit kořeny. Chodil do pekařské školy, ale nesnášel se tam s učiteli. Přešel do školy kuchařské, ale nesnášel se s učiteli ani tam. Šel se učit řeznictví a i tentokrát byl pro spor s učiteli ze školy vyhozen.

Naše Středisko bylo jediným místem na světě, kde Lucky strávil noc z vlastní vůle. V okamžiku, když vešel do našich dveří, měl pocit, že je doma. Sám pak vítával nově příchozí svým širokým úsměvem a říkal jim:

„Obzvláště se mi líbí, že tu nikoho nezajímá vaše rasa nebo národnost. Podívejte, jsou tu chlapci bílí i barevní, – a všichni jsou tu pomícháni v Bohu.“

Lucky měl úžasné hlubokou duchovní zkušenost. Pocit vřelosti a přátelského zacházení si spojil s naším Střediskem tak silně, že nám dalo mnoho práce posunout ho na

další stupínek životní dráhy. Nechtěl dělat nic jiného než zůstat tady a pomáhat nám. Tak jsme ho tedy nechali. Lucky je náš velmi spolehlivý údržbář. Svých týdních deset dolarů si vyslouží víc než poutivě. Jednou, až k tomu bude vhodný čas, i Lucky se odstěhuje, tak jako ostatní hoši. Než ale ten jeho čas přijde, je u nás srdečně vítán.

17. Světlo je silnější než temnoty

Jak teploměr na naší verandě stoupal v letním horku stále výš, život ve Středisku se ustálil na jakési pravidelné rutině. Dvacet pracovníků mělo co dělat od časného rána do pozdní noci. Denní rozvrh byl takovýto:

Budíček – 7.00

Snídaně – 7.30

Úklid

Osobní pobožnost – do 9.30

Shromáždění v kapli od 9.30 do 11.30

Oběd – 12.00

Úklid nádobí

Modlitby

Práce na ulici od 14.00 do 18.00, kde jsme i společně povečeřeli ze svých balíčků.

Další práce na ulici do 19.30

Návrat do Střediska, večerní pobožnost do 24.00

Večerka.

Práce s vedením Střediska rychle přerostla možností jediného člověka. Během několika měsíců jsme proto vybudovali sbor odborníků, kteří pak řídili Středisko mnohem lépe, než bych mohl sám. Například Howard Culver se stal naším správcem. Dohlížel na dodržování kázně; neměl vždy snadný úkol – dvacet mladých, živých kolegů a neustále se měnící počet členů gangů. Jeho žena Barbara byla pro nás darem nebes. Byla to diplomovaná sestra a její přítomnost byla neocenitelná u podvyživené mládeže a zvláště u narkomanů, jejichž tělo prochází při odvykací proceduře doslova peklem.

Pro jednoho člena naší posádky jsem měl v srdci zvláštní místo – a je to myslím pochopitelné. Nicky. Jaký to byl pro mne den, když jednou plaše prošel dveřmi Střediska, ruku v ruce s krásnou dívkou. Tiše řekl: „Davide, rád bych tě seznámil se svou ženou – Gloria.“

Nicky a Gloria se seznámili na západním pobřeží, kde byli oba v Biblické škole. Vyběhl jsem je přivítat, stiskl Nickymu ruku, plácal ho po zádech a uvítal Glorii tak přátelsky, že z toho byla trochu v rozpacích.

Všichni tři jsme se usadili u mne v kanceláři a vzpomínali. Bylo těžko uvěřit, že toto je tentýž chlapec, který mne přesně před třemi léty chtěl zabít. Když jsem se s ním setkal poprvé, zapůsobil na mne jako beznadějný případ! A teď je tady, nový člověk, diplomovaný kazatel, rozvíjející plány do budoucna.

„Rád bych pracoval nejenom s mladými, ale i s jejich rodiči,“ říkal mi. „Co je platné pomáhat chlapci, který se pak musí vrátit do zbídačených rodinných poměrů?“

Mělo to smysl, vzrušující smysl. Gloria měla nápad, který zněl jako krásná hudba. I ona by chtěla pracovat ve Středisku. Měla ráda děti a její pole působnosti by bylo u Malého národa. Nicky jí vyprávěl o těch osmi-, devíti- či desetiletých, kteří vegetují na periferii gangů. Glorie si myslí, že lépe by bylo proniknout k nim dříve, než je později tahat z vážných problémů.

Náš trvalý štáb stále vzrůstal. Vrhli jsme se na problémy mládeže ulice ze všech stran. Sám jsem pracoval s hochy. Nicky s rodiči, Gloria s dětmi. Byla tu však jedna veliká mezera. Neměli jsme nikoho, kdo by pracoval výhradně s mladými dívkami.

Kdo je vlastně taková „Deb“*? Jaký je její poměr ke gangu?

*/ Deb = pův. zkr. r ‚debutant‘, mladá dívka, uváděná do společnosti, pak slang. název pro dívčí členky gangů.

V poslední době hrají dívky v organizaci gangů stále důležitější roli. Shlukují se a vytvářejí přidružená skupenství gangů chlapeckých. Často od jejich jména odvozují svůj vlastní název – například Draci – Dračice.

Záhy jsem poznal, že dívky jsou na ulicích vždycky zdrojem těžkostí. Vím o jedné bitce, která začala jen proto, že Deb jistého gangu si stěžovala, že nějaký chlapec gangu rivalského ji obtěžoval. Později pak přiznala, že lhala. Všechno si vymyslela jen proto, aby byl boj. Udělala to prostě jen tak pro legraci.

Deb bývá jen zřídka pannou. „Manželství vyšlo z módy, kazateli,“ říkaly mi se smíchem. Nemělo smyslu k nim mluvit. Drze mi dělaly návrhy. Potřebujeme dívku, která by byla natolik atraktivní, aby si získala jejich respekt a která by byla natolik pevná ve víře, že by s ní nepohnulo jejich popichování a smích.

Nakonec jsme ji našli. Jednou večer jsem mohl oznámit Gwen: „Už máme tu pravou sílu pro práci s děvčaty.“

„Báječné,“ odpověděla. „Doufám, že je hezká. Musí být hezká pro tuto práci. Nikdy jsem si nepomyslela, že budu mít svého manžela k tomu, aby sháněl za své spolupracovnice hezké dívky.“

„Je hezká,“ odpověděl jsem. „Jmenuje se Linda Mensnerová a je z farmy v Iowa. Doufám jen, že ji tyhle městské dívky neodstraší.“

Linda neměla svůj úkol lehký. Úvod k práci s dívkami si prodělala hned první sobotní večer ve Středisku. Pozdě odpoledne přišlo pět děvčat s prosbou, aby si ho směla prohlédnout. Linda by je s radostí provedla, ale já jsem z nich cítil alkohol a pokusil jsem se proto jejich návštěvu odložit.

„V půl osmé tu máme veřejnou pobožnost. Přijďte tedy pak a budete vítány.“

Přišly tedy v půl osmé a přivedly s sebou ještě skupinku chlapců.

„Co budeme dělat, Davide?“ ptala se Linda. „Jsou úplně opilé!“

„Nejprve je rozdělíme. Chlapci na jednu stranu, dívky na druhou.“

Moc to nepomohlo. Dívky se chechtaly, posmívaly, práskaly bubliny ze svých žvýkaček, vstávaly a procházely se sem a tam. Uprostřed mého kázání začaly na mne pokřikovat. Skončil jsem a požádal o dívčí trio, v němž zpívala i Linda. Pro hluk však nemohly ani začít.

Nakonec jsme se přestali snažit udržet chod normálního shromáždění a místo toho věnovali pozornost jednotlivým chlapcům a dívkám. Některé z nich se teď zvedly a vyrazily ze dveří. Přitom ne jednou, nýbrž nejméně dvakrát s nimi za sebou pořádně bouchly. Jedna z těch, které zůstaly, šla za ostatními a říkala jim: „Nevěřte z toho všeho ani slovo!“

Ten večer dívky vyhrály. Skončil předčasně a bez viditelných výsledků. To bylo Lindino seznámení s budoucími přítelkyněmi. K dovršení všeho jsme se později dověděli, že téže noci byla na druhé jižní ulici spáchána vražda.

„Je to beznadějně, Davide,“ říkala mi Linda druhý den ráno. „Nevím, jak budu moci pracovat s dívkami tak tvrdého srdce.“

„Než se vzdáš, počkej, až uvidíš jak umí působit Duch svatý.“

V úterý potom měla Linda svou první zkušenost s tím, jaké změny se mohou dít. Později mi ukázala, co psala domů rodičům:

„Každíčká minuta je tu plna vzrušení a nových dobrodružství. V úterý se celá ta tlupa chlapců a děvčat vrátila. Chtěli jsme, aby přišli jindy, dívky však prosily, aby směly zůstat na pobožnost. Slíbily, že se nebudou smát a že budou hodné. Tak jsme je tedy vpustili. Při

shromáždění jsme zpívali ‚Ježíš láme všechna pouta‘. David se pak ptal, jestli by snad někdo z přítomných nechtěl, aby Bůh zlomil také jeho okovy. Ozvala se jedna čtrnáctiletá dívka, že by chtěla, aby se nemusela každý večer opíjet. Jiná si vyhrnula rukáv a ptala se, zda by jí Bůh mohl zbavit tohoto – a ukázala na řadu vpichů po heroinových injekcích."

Od té doby vyhledávaly dívky z gangů Lindu samy. Třeba Elaine přišla za Lindou s obvyklým problémem všech Deb. Řekla jí, že si otrávila život nenávistí.

Elaine jsem znal. Byla to dívka vsutku tvrdého srdce. Mohli jste přímo cítit zášť, která na ní lpěla. Byla kázeňským problémem ve škole i doma. Když jí řekli, aby si sedla, zůstala stát. Měla-li stát, rozhodně si sedla. Když měla zůstat vevnitř, utekla ven a když jí řekli, aby šla z domu, nic ji nemohlo přimět opustit místnost. Její rodiče se vzdali a nějak přemluvili různé příbuzné a ti ji pak u sebe měli vždycky na čtvrt roku.

Jedno odpoledne přišla Elaine za Lindou. Seděly spolu v kuchyni, srkaly limonádu a hovořily. Nejprve řekla Elaine Lindě, že hodně pije. Pak ji vyprávěla, že chodí na divoké schůzky; začaly jako divoké a byly stále horší. Řekla jí, že před nějakým časem začala se sexuálním životem a ten se pro ni teď stal pouhou hloupou rutinou. Pak začala plakat. Když vzhledla, pokračovala v slzách: „Lindo . . . už nechci dál nenávidět sama sebe. Můžeš mi pomoci?"

Brzy na to začala Elaine navštěvovat pravidelně naše shromáždění gangů, která se konala každou středu večer. Na naši výzvu tam vstala a vyprávěla, co se stalo s její nenávistí. Výraz její tváře byl svěží, přímý a svobodný, takový, jako Lindy. Stále zpívala nebo se smála. Začala přivádět své sestřenice i přítelkyně. Nechala pít i partu.

Linda mi pověděla: „Víš, proč s tím přestala? Řekla, že se prostě nemůže dál otravovat. Že prý má na práci mnohem zajímavější věci."

Případ Elaine nebyl ojedinělý. Ze dne na den jsme mohli počítat s tím, že takovýmto zvláštním přístupem lásky získáme dívky, jako byla ona. Nezapomenu na den, kdy Elaine poznala tu skutečnou lásku, která vykupuje:

„Konečně jsem na to přišla, kazateli, Kristova láska je láska, která není svázána žádnými podmínkami."

Měla pravdu, Kristova láska je láska bez hranic. Láska, která nežádá nic na oplátku. Je to láska, která chce pro tyto hochy a dívky jen to nejlepší. To je ta vykupující moc.

V jednom ze svých dopisů domů Linda psala, že je její život v neustálém nebezpečí. To nebylo přehánění. K ochraně svých lidí děláme vše, co můžeme. Máme třeba pravidlo, že práci na ulici smí konat pouze skupinka dvou či tří. Dívky nesmí na ulici oslovovat hochy nebo naopak. Máme i pravidlo, že se naši pracovníci musí vždy v určitých intervalech scházet, zvláště pracují-li v noci. Přesto zůstává skutečností, že naši mladí studenti chodí do míst, kam i ozbrojení strážci zákona jdou jen ve dvou k vzájemné ochraně. Mnoho mladých v horších čtvrtích města nosí tajné zbraně. Má-li v sobě takový chlapec vyšší dávku heroinu, bez váhání svým nožem zaútočí – třeba jen tak pro zábavu. Daleko větším problémem bývá žárlivost, hrozí-li jako výsledek naší práce zpretrhání nějakých dosavadních svazků.

Jeden večer zůstala Linda se svou partnerkou Kay venku déle než obvykle. Bylo už skoro dvanáct, dusná letní noc. Večerní shromáždění skončilo a dívky už měly jít spát. Jejich zájem o práci byl však takový, že zůstaly do noci vzhůru a modlily se, aby je Duch svatý vedl k dívkám, které toho naléhavě potřebují. Dostaly se k jedné cukrárně, nahlédly dovnitř a zahlédly tam čtyři děvčata, jak poslouchají rock'n'roll a pijí Coca-colu. Vešly tedy dovnitř a zavedly s nimi řeč. V jednom z těch úžasně rychlých přechodů, na které jsme si víc a víc přivykali, začala jedna z těch čtyř náhle plakat.

„Pojďte," řekla druhá, „jdeme ven. Nechci, aby to tady ten vyřídil slyšel" – a ukázala palcem na majitele krámu. Vyšly tedy všechny ven do hluboké noci. Rozhovor takřka ještě nezačal a všechny čtyři plakaly jako malé děti.

Okolo přešli dva mladíci.

„O co jde?" ptali se.

Dívky jim řekly, aby hleděli zmizet. Nechtěly s nimi vůbec mluvit. Tohle vzbudilo zvědavost chlapců víc než slzy a naléhali:

„O co se tu pokoušíte? Chcete nám vzít naše děvčata?" ptali se Lindy.

Jeden z nich změnil taktiku a začal Lindu popichovat: „Pojď se mnou támhle do parku, maličká, něco ti tam ukážu!" Druhý se přidal a oba začali dělat Lindě a Kay celou řadu návrhů, které je uvedly do rozpaků a zmatku. Měly ale dobrou obranu. Linda se otočila, podívala se prvním z nich přímo do očí a pomalu řekla:

„Bůh ti žehnej!"

Čelisti chlapců poklesly. Linda se pak otočila a pokračovala v rozmluvě s děvčaty. Chlapci chvíli prskali a pak jeden z nich řekl:

„K čertu! Pojďme pryč od těch cvoků!"

Linda s Kay pak mohly v klidu hovořit s dívkami dál. Po chvíli si však všimly, že k nim ze všech stran pomalu míří celý zástup hochů.

„Raději zmizte," šeptla jedna.

Linda se s Kay semkly ještě blíže k sobě, ale tiše v hovoru pokračovaly. Pak se náhle ozval hlasitý smích a křik. Dívky byly obklíčeny hulákajícími hochy. Vecpali se mezi ně a oddělili Lindu s Kay od ostatních čtyř.

„Viš, maličká, že mi piješ krev?" řekl vůdce chlapců Lindě. „Vykládáš tady našim holkám náboženství a bereš nám je!"

Znovu začaly sexuální řeči na sexuální téma. Linda s Kay slyšely něco, co ještě nikdy nezaslechly. Jeden z hochů držel v ruce zakřivený nůž, který nocí zazářil jako půlměsíc. Bez varování vyrazil na Lindu. Ta ještě stačila trochu uskočit. Nůž projel šaty, vytrhl kus látky, ale jejího těla se nedotkl.

Linda se k tomuto chlapci obrátila – hledal ještě rovnováhu. Znovu pronesla ta slova, která jí pomohla předtím. Její hlas byl tichý, plný vroucnosti:

„Bůh ti žehnej!"

Pak vzala Kay za ruku. „Přijďte zítra za námi do Střediska. 416, Clinton Avenue. Budeme vás čekat."

Pomalou odešly přes ulici.

Zprvu je chlapci za stálého pokřikování následovali. Potom z nějakých neznámých důvodů křikl jejich vůdce, aby toho nechali.

„Pojďte," řekl jim, „zapomenem na to. Nestojím o to jejich bláznění!"

Linda s Kay se vrátily do Střediska a celé se třásly. Příští den mluvily však s těmi čtyřmi děvčaty a další den byly už na ulici znovu.

„Mám radost, že tvá noha je už lepší," psala Linda domů v jednom ze svých obvyklých dopisů. „Mám toho mnoho na srdci, co bych tí ráda vyprávěla. Tady můžeš doopravdy cítit skutečnou přítomnost d'ábla. Víím, že můj život je v nebezpečí. Mám jen jednu touhu . . . shořet pro Boha."

18. Problémy, ze kterých se točí hlava

Znovu a znovu mne uchvacovalo, jak naši mladí spolupracovníci měli opravdovou touhu ‚shořet pro Pána‘ a přitom se z nich vůbec nestaly upjaté, zakaboněné osoby. Nebylo mi docela jasné, proč tomu tak je. Snad právě proto se Středisko stalo tím, co jsme si tolik přáli: domovem. Plným lásky, podřízeným duchovní kázní a přitom svobodným. V takovéto atmosféře je volnost, která nemůže být dost doceněna. Nedovoluje nám být svázanými. umožňuje nám smát se.

Mám z toho radost. Nezdá se mi možné, že by opravdový dům Boží mohl být chmurný a jednotvárný. Středisko není místem pro dlouhé obličej. Není-li právě polštářová

válka v dívčí noclehárně či prostěradlová v chlapecké, pak bude určitě cukr ve slánce. Samé staré známé vtipy. Je samozřejmě mou povinností toto všechno kárat, zdá se ale, že mi nikdo nevěnuje přílišnou pozornost. Když jdu nahoru a dávám se jako ředitel slyšet, že „to světlo musí být okamžitě zhasnuto . . .“, ozývá se všude andělské oddychování, které vydrží právě tak dlouho, abych mohl v klidu sejít zase dolů. Obával bych se takového nedostatku respektu, kdyby se kázeň nestarala sama o sebe. Naši mladí jsou zaměstnáni tak, že pro ‚domácí cirkus‘ mnoho energie nezbyvá. Po několika minutách všechna legrace ustává a oddechování se stane skutečným.

Na neštěstí všechny tyto žerty jsou známy jak mladým kolegům, tak i všem hostům – teenagerům.

Krátce po příchodu Nickyho a Glorie mezi nás jsme začali s akcí, kterou jsme nazvali ‚Ganglift‘. Sbor Glada Tindingse má ve státě New York vlastní farmu Ztracené údolí a při ní rekreační středisko. O největších letních vedrech jsme je poprosili, abychom tam mohli vzít pár hochů z gangů – ať se trochu nadýchají skutečného čerstvého vzduchu. Nicky a jeho žena jeli s námi. Lucky též a ještě asi tucet ostatních.

Jeden pátek večer se Nicky a Gloria rozhodli, že se ještě před odjezdem půjdou trochu projít po kraji. Lucky s některými hochy mne zavolal stranou; ptal se, zda bych se s nimi nechtěl zúčastnit velké legrace. „Víš, že Nicky ještě nikdy předtím nebyl na venkově,“ vykládal Lucky, který byl sám starý mazák, neboť na venkově už jednou byl. „Vezmi si tady svíčku a pojď s námi do party!“

„Co máte za lubem?“

„Nic, co by mohlo komukoliv ublížit. Budeme jen lovit medvědy.“

Vzali jsme tedy svíčky, zapálili je a vyrazili toutéž cestou, kterou šel předtím Nicky s Glorií. Brzy jsme je potkali, jak se vracejí na statek.

„Co tu děláte?“ ptal se Nicky.

„Jsmo na lovu,“ odpověděl Lucky. „Hledáme medvědy. Viděli jste jejich stopy?“

Poklekl na pěšinu a držel svíčku těsně při zemi. Tam, v měkké půdě byla spousta starých dobytčích stop. Nicky se podíval blíže a opravdu spatřil tajemné, neznámé znaky. Mohli jsme přímo vidět, jak mu vstaly vlasy na hlavě. Přitáhl svou ženu blíž a požádal o svíčku.

Lucky náhle vstal. „Co je to?“ ptal se tiše a bázně. Ukázal cosi na pěšinu – za svitu měsíce se to dalo jen těžko rozeznat. Skutečně, vypadalo to jako medvěd, shrbený ve tmě. Kdybych nevěděl, že je to starý, zapomenutý školní zvon, rýsující se v tajuplném světle, dostal bych sám strach.

Když jsme se podívali na Nickyho teď, byl skrčen se svou ženou za platanem. Ostatní chlapi sbírali kameny a házeli je po medvědovi. Volali přitom na Nickyho, aby nebyl strašpytel a pomohl jim.

Pak nás Nicky všechny rozesmál. Vystoupil z úkrytu za platanem, ženu za ruku. „Fuj!“ zvolal hodně nahlas. „Mám přece víru. Chci důvěřovat Bohu. Věřím, že mi pomůže utéct!“

S těmito slovy se Nicky i jeho žena obrátili a pádili ke statku. Zanechali nás tam úplně zmožené smíchem.

Po návratu jsme měli najednou spoustu práce: vařili jsme pro ty dva čokoládu. Stálo nás to šest šálků, abychom z nich vypudili strach.

Toho léta obdrželo naše středisko mnoho darů do kuchyně. Zdá se mi, že Bůh viděl, jak celé dlouhé měsíce zůstáváme stále bez kuchařky. Pro svou obživu jsme zkusili každý známý systém. Jeden však nefungoval vůbec: kuchařka, která by se zmocnila naší kuchyně na plný úvazek. Kuchyně je vždycky srdcem domova a správná kuchařka si vždycky ví rady, jak vás vypudit, aby svou práci mohla stihnout. Jste pak vlastně vypuzeni ze srdce domu. Ve

Středisku se nám však tohle nikdy nestalo, protože jsme žádnou kuchařku nesehnali. Důsledkem toho byl úžasný, přesto však šťastný zmatek.

Abychom to mohli dobře pochopit, musíme nejprve vědět, odkud jídlo vlastně přicházelo. Tak jako všechno ostatní, i potravu pro Středisko jsme dostávali na základě svých modliteb. Členové gangů, kteří u nás žijí, mohou v této starosti hrát velmi aktivní úlohu. Za jídlo se modlíme každý den a způsob, jakým přichází, je živou lekcí chlapcům, kteří se právě začínají dovídat něco o víře. Lidé nám posílají šunku, brambory, ovoce, zeleninu. Nebo pošlou prostě peníze bez přesného označení účelu. Přesto se nám však jednou stalo, že mládí ráno vstali, umyli se, šli dolů k snídani – a na stole nic. Když jsem přišel z domova do kanceláře, Středisko bzučelo problémem, že není co jíst.

„Tvé modlitby tentokrát asi nefungují, Davide," řekl mi jeden hoch z gangu. V duchu jsem odpověděl prosbou: „Pane, dej nám lekci víry, která by k nám promluvila jednou provždy!" A nahlas: „Udělejme pokus. Nemáme pro dnešek co jíst, vidíte." Chlapci přikyvovali. „A Bible říká: chléb náš vezdejší dej nám dnes, že." Musel jsem se usmát na reverenda Cuvera, který rovněž přikyvoval jako by říkal, že by měl naučit chlapce modlitbu Páně. „Tak pojďme hned teď do kaple a budeme se modlit buď za potravu nebo za peníze na ni."

„Teď, Davide?" ptal se tentýž hoch. „Dostávám hlad!"

„Teď. Kolik je nás tady?" Rozhlédl jsem se kolem. Počet lidí ve Středisku se neustále měnil. Tentokrát potřebovalo nasytit 25 osob. Strava na ten den by přišla asi na 30 až 35 dolarů.

Všichni souhlasili. Šli jsme tedy do kaple, zavřeli dveře a začali se modlit. Jeden mladičkový chlapec z gangu prosil: „A když už jsi při tom, Pane, mohl bys prosím Tě zařídit, abychom nemuseli hladovět po celé léto?"

Podíval jsem se na něj trochu zneklidněn. Zdálo se mi to přehnané. Musel jsem ale připustit, že kdybychom se nemuseli věnovat prosbám za jídlo, uvolnilo by nás to pro modlitby za jiné věci.

Jednou ze zvláštností našich modliteb ve Středisku je to, že mají sklon být trochu hlučné. Modlíváme se nahlas často. Tato krásná svoboda Ducha poděsí lidi, kteří to slyší poprvé. Snad si myslí, že je to nevkusné, neuvědomují si ale, že vyjadřujeme před Pánem naše opravdové city. Jsme-li něčím zneklidněni, vyjádříme to nejen svými rty, ale i hlasem.

Tohoto rána jsme byli skutečně hodně zneklidněni. Když jsme to vyjadřovali tónem, který nemohl nechat nikoho na pochybách, že jsme rozrušení, vstoupila do kaple docela cizí osoba. Ani jsme nezaslechli její zaklepání. Když nakonec vešla a uviděla nás dvacet pět lidí na kolenou děkovat Bohu za potravu, kterou nám doposud dával a děkovat i za tu, kterou nám nějak připravuje teď v naší nouzi, možná, že svého vstupu litovala.

„Promiňte," řekla jemně.

„Promiňte," řekla o něco hlasitěji.

Byla dost blízko mne, zaslechl jsem ji a vstal. Ostatní pokračovali v modlitbách.

Paní trochu váhala s vysvětlením své návštěvy. Spíše kladla otázky. Čím více se dovídala o naší práci, tím byla nadšenější. Řekl jsem jí o tom, jak ráno nebylo v domě nic k jídlu a proč se tedy nyní modlíme.

„Kdy jste se začali modlit?"

„Asi před hodinou."

„To je opravdu neobyčejně zajímavé," odpověděla. „Vím toho o vaší práci jen málo. Před hodinou jsem však dostala náhlý impuls udělat něco, co je mi úplně cizí. Cítila jsem, že mám vyprázdnit svou malou pokladničku a přinést vám co v ní je. Teď už tedy vím proč."

Sáhla přitom do kapsy a položila na stůl bílou obálku s přáním, aby nám to bylo k užítku. Poděkovala za prohlídku Střediska a odešla. V obálce bylo něco přes 32 dolarů, přesná částka, za kterou jsme se mohli všichni ten den nasytit.

Onen mladý modlitebník byl také vyslyšen. Po zbytek toho léta jsme už nikdy neměli o jídlo nouzi.

Shánět peníze pro udržování provozu Střediska bylo stále obtížnější. Když se přiblížila doba návratu našich mladých spolupracovníků do jejich škol, spočítali jsme, kolik stál plný provoz onoho léta. Překvapilo nás, jak mnoho to bylo.

K placení byly měsíční úroky z hypotéky, účty za elektřinu, potraviny, tisk i doprava. Byly tu účty za oblečení pro chlapce ulic, jejichž dosavadní šaty jsme často museli prostě zahodit. Dále účty za opravy i daně. Vyplácely se mzdy; i ty nepatrné platy pro naše pracovníky vyšly na 200 dolarů. Naše výdaje byly pravidelně vyšší než 1 000 dolarů týdně.

Přitom ale obvyklá hotovost v pokladně bývala vždycky pod 100 dolarů. Jak rychle peníze přicházely, tak rychle bylo třeba jich hned použít. Často jsem toužil po finanční situaci, která by nám dovolila trochu si vydechnout. Vždycky jsem ale znovu viděl, že Bůh si přeje, abychom žili právě takto. Záviset úplně na Bohu je jeden z nejnáročnějších požadavků víry. Jakmile bychom měli v pokladně nějakou zásobu, přestali bychom na něm záviset z hodiny na hodinu ve svých duchovních i tělesných potřebách.

Kde vezmeme těch 1 000 dolarů týdně?

Mnoho seberou sami mladí. Po celé zemi přijala mládež výzvu této práce. Pomáhají jí podporovat. Hlídkají děti, sečou trávníky, myjí auta. Celé stovky jich dávají stranou 50 centů týdně na pomoc takovým mladým, jako jsou oni sami. Tyto peníze přicházejí v drobných a každý haléř je požehnán a oceněn. Pak jsou tu různé církve, které si nás vzaly za svou misijní práci, zrovna nedávno byla u nás na návštěvě jedna paní z Floridy. O našem Středisku něco četla, ale o vši té bídě města si udělala správnou představu teprve, když jsme ji provedli kolem bloku a něco jí vysvětlili. Viděla opilé děvče; hned na to patnáctiletého mužského prostituta. Byl tam chlapec – narkoman. Další byl prostě jen opuštěný. Když se pak vrátila do svého sboru na Floridě, postavila se před shromáždění a vyprávěla o tom, co viděla. „Žiji tady v pohodlí, zatím co ta děcka tam hladoví po duchovní pomoci. Co se mne týče, беру si Středisko za svou osobní záležitost. Doufám, že se ke mně přidáte. Každý cent, který mohou sehnat, je jim dobrý.“

Všechny tyto prameny nemohly však nikdy stačit na mimořádné požadavky, jako bylo třeba zaplacení budovy. To byla opravdu naše krize; jako s krizí jsme s tímto problémem jednali a jako takový ho také předkládali před Pána.

A teď, když jsme se konečně rozjeli, byla krize před námi: během dvou týdnů musí být zaplacená další splátka na dům: 15 000 dolarů. Upřímně řečeno, prostě jsem před tímto termínem zavřel oči, abych ho neviděl. Nikdy jsme si na tuto částku nedali nic stranou. S bídou jsme se protloukali i tak.

28. září 1961 byl náš poslední den. Bylo mi až příliš jasné, že tohoto dne se budeme dívat do tváře tvrdé skutečnosti.

19. Smrt na splátky

Čím byla finanční krize blíže, tím více jsem byl rozhodnut peníze skutečně sehnat. Stáli jsme teď totiž před problémy, které byly ještě důležitější než ty dřívější.

Jedno pozdní odpoledne mi zavolala Marie – ráda by mne navštívila.

„Ovšem, Marie! Máš přece naši novou adresu.“

Zavolal jsem Lindu a v krátkosti jí o Marii něco pověděl. „Tu dívku bys měla poznat. Má v sobě ohromný potenciál, může-li být její energie správně usměrněna. Je statečná typickou chrabrostí gangů. Když se měla stát velitelkou, musela se postavit zády ke zdi a ostatní ji mohli mlátit, jak kdo chtěl. Je skvělá organizátorka a je jí pro gang škoda. Budovala svou jednotku tak dlouho, až dosáhla nakonec 300 členek. Mám ale za to, že tentokráte nepřichází kvůli gangu. Zdá se mi, že se vrátila zpátky na heroin.“

Pak jsem Lindě ještě rychle pověděl o Mariině zápase s drogami. Řekl jsem jí, jak byla zotročena před čtyřmi léty, kdy jsem se s ní setkal. Jak se pokoušela zbavit se návyku po tom, co přišla kupředu v aréně sv. Mikuláše. Provdala se a všechno se chvíli zdálo úplně v pořádku. Marie opustila gang. Jan dostal zaměstnání, přišly na svět i děti.

Jednou se však Marie s Janem pohádala. Hned na to pak šla, sehnala si heroin a začala ‚píchat‘ znovu. Pak toho ještě jednou na krátko nechala. Teď ale volá jistě jenom proto, že už je zase v tom.

Ještě jsme s Lindou hovořili, když vešla sekretářka se zprávou, že Marie čeká venku. Jaká tragická změna se s ní stala od té doby, co jsem ji viděl naposled!

Když vešla, oba jsme povstali. Byla to zvláštní reakce, něco jako pocit, že je nutné povstat tam, kde je přítomna sama smrt. Marie měla skelné oči; celé tělo bylo oteklé a skvrnité. Vlasy matné a nečesané, z nosu jí teklo. Boty rozedrané, obuté naboso. Její zjev byl odpuzující. Nejvíce nás zarazily její ruce. Místo, aby klidně visely podél těla, držela je pozvednuté, pěstě se neustále zavíraly, jako by byla připravena k boji při sebemenší provokaci:

„Kazateli Wilkersone, nemusím snad vykládat, že potřebuji pomoc!“

„Pojď dál, Marie,“ pozval jsem ji a přistrčil židli.

„Posad se,“ řekla Linda, „připravím ti trochu čaje.“

Chudák Linda, neměla ani potuchy, že čajové sezení byl výraz narkomanů pro opiovou schůzku. Musela být překvapena Mariinou prudkou reakcí:

„Ne! Nechci!“ Posadila se.

„Co děti?“

„Kdo ví.“

„Odešla jsi od Jana?“

„Pohádali jsme se.“

Podíval jsem se na Lindu. „Vyprávěl jsem Lindě o tobě Marie. Všechno – to pěkné i to špatné. Rád bych, abyste se spolu seznámily. Linda pracuje se spoustou dívek ve městě. Vybral jsem si ji, protože má pro tuto práci veliké porozumění. Vy už se spolu domluvíte.“

Marie a Linda spolu hovořily. Linda pak přešla za mnou do kanceláře s obavou, že se jí asi nepodařilo dost dobře proniknout k Marii. „To dělají ty drogy, Davide. Jaký je to ďáblem vymyšlený jed! Je to smrt na splátky.“

Po několika dnech se to s Marií ještě zhoršilo. Volala Lindu telefonem a úpěnlivě prosila o pomoc. Říkala, že se dostává do velmi vážné situace a neví, jak tomu zabránit. Právě si dala třetí dávku heroinu. Vypila celou láhev whisky a chystá se teď se svým starým gangem na boj. „Chceme zabít jednu dívku, jmenuje se Dixie,“ říkala Marie. „Musíš přijít a zabránit nám v tom!“

Linda s dvěma dívkami běžela hned do Manhattanu na 134. ulici. Vrazily přímo do hlavního stanu dívčího gangu. Byly tam přes hodinu. Než však odešly, byl boj odvolán.

Když se vrátily, řekla mi Linda: „Davide, je to prostě zoufalé. Něco se musí pro tyhle dívky udělat!“

Co to vlastně znamená být narkomanem?

Trvalo mi to čtyři roky, než jsem poznal celý ten komplex, skrývající se za slovem ‚narkomanie‘. To, co nakonec vyšlo najevo, bylo ohromující.

Podle posledních úředních odhadů je jen v samém městě New York více než 30 000 narkomanů -a tyto statistiky jsou založeny jen na záznamech o těch, co jsou v nemocnicích, ve věznicích nebo v péči nějakých ústavů. Tisíce jiných šňupají heroin nosem nebo si dávají jen podkožní injekce. Tisíce mužů, žen i dětí jsou odsouzeny k tomu, co Linda výstižně nazvala ‚smrt na splátky‘.

Mezi narkomany je tolik mladistvých, že by mohli osídlit menší město: při nejmenším čtyři tisíce. Daleko významnější a děsivější je to, že procento mladistvých neustále vzrůstá, přestože každoročně celé stovky z této skupiny odpadnou tak, že mladistvému věku odrostou.

Abych porozuměl, proč se narkomanie může tolik šířit, musel jsem poznat, jaké fantastické zisky mají překupníci omamných drog. V New Yorku je nejpoužívanější drogou heroin, derivát opia. Jeden kilogram heroinu lze koupit v libanonském Beirutu za 3 000 dolarů. Pašován, prodán, znovu prodán dále a na každé zastávce nařazený se pak prodává v ulicích New Yorku za 300 000. V období zhoršených dodávek tatáž investice 3 000 dolarů může přinést obratem milión. Kterýkoliv obchod, který promění 3 000 v milión a k tomu bez daně, musí nutně vzkvétat. Spojte tyto zisky se skutečností, že je prakticky nemožné pašování zabránit a máte tu výsledky obchodu s omamnými drogami v New Yorku. K prohledání jediné lodě je třeba dvanácti lidí, kterým to trvá celý den. Ročně vjíždí do new-yorských přístavů 12 500 lodí z ciziny a dalších 18 000 letadel tam přistává. K dohledu nad těmito dopravními prostředky mají americké celní úřady k dispozici hrstku 265 mužů. Výsledkem je, že člověk, který není přímo znám jako pašerák, může přijet do města bez jakéhokoliv rizika a mít přitom někde v šatech zašitý heroin za milión.

Jak ale prodavači naleznou trh?

Před nedávkem křičely novinové titulky, že kšeftovali přímo před jednou městskou školou. Pro školní úřady to však žádná novinka nebyla. Vědí, že většina mladistvých narkomanů dostala svou první dávku na zkoušku v bezprostřední blízkosti školy. Studentům 44. střední školy v Brooklynu bylo nedávno zakázáno opouštět školní budovu v době polední přestávky. Úřadům bylo jasné, že tento ‚zatrhnutý oběd‘ je pro ochranu dětí nezbytný; tak silná byla nabídka v bezprostředním okolí. Kočebři stáli drze přímo u školních vrat a příležitostně chodili i na školní dvůr.

Tito prodavači nabízejí své zboží na zkoušku zdarma. Jeden z mých známých chlapců mi vyprávěl, jak se to vlastně dělá: „Vezme tě k sobě do auta, ještě spolu s jedním nebo dvěma spolužáky ze třídy, kteří už drogy kouří. ‚Marihuána ti neublíží,‘ říkají. Poučí tě, že nezpůsobuje žádný návyk. To skutečně také ne – ale přivede tě k jiným drogám, které návyk už způsobují. Prodavač se tě pokouší přimět, aby sis jednu zakouřil. Když váháš, ti druzí se začnou smát, říkají ti ‚slaboch‘ a tak si dáš nakonec obyčejně říci a jednu cigaretu si vezmeš. Takhle jsem začal i já sám.“

Josefova příhoda je typická. Dítě si dá čouda na zadním sedadle auta nějakého prodavače. Naučí se znát, že kouř marihuánové cigarety se nevdechuje tak, jako tabákový. Prostě se jen čichá, dokud nezpůsobí omámení. Když se pak takový hoch zase vrátí do školy, je zbaven všech problémů. Mnozí narkomani jsou opuštění, zklamání lidé, obyčejně z rozbitých domovů. Stačí jednou zkusit tento zázračný vynález a chlapec přijde na to, jaké by to bylo krásné být trvale šťastný. Zapomene na opilého otce i na toulavou matku. Nerozrušuje ho už nedostatek lásky v životě ani dusná chudoba, která ho nutí spát v jedné posteli spolu s dvěma sestrami a v téže místnosti, jako jeho rodiče. Všechno prostě zapomene. Je volný a to je velká věc.

Druhý den je prodavač hned při ruce, aby nabídl další vzorek nebe. Když je pak chlapec konečně zpracován, převede ho na silnější věc: heroin. I tady se postupuje stejně. Nejprve je to dárek na zkoušku zdarma, možná, že i podruhé. Prodavač rád tuto investici udělá, neboť ví, že pouhých patnáct dní soustavného užívání heroinu vede k trvalému návyku.

Teď však teprve přijde ta ďábelská část historie:

Heroin se platí od 3 do 15 dolarů za jeden balíček. Je to tenké celofánové pouzdro s drogou, připravenou k jedné nitrožilní injekci. V době nouze o drogy mi řekla jedna dvacetiletá dívka: „Můj návyk mne teď stojí 60 dolarů denně. Slyšela jsem i o takových, kteří visí na stovce.“

Podle mého pozorování je typičtější útrata za drogy asi 25 až 30 dolarů denně. Kde ale může mladík, který má 25 centů na oběd, sehnat denně 25 dolarů?

Nejprve se dá obvykle na zločin. Velikým problémem New Yorku se staly loupeže, kapesní krádeže, krádeže v obchodech, vykrádání bytů i aut. Policie tvrdí, že důvodem jsou převážně drogy. Hoši dostanou za kradené zboží asi třetinu jeho ceny, prodají-li ho překupníkovi. Aby si pro svůj návyk opatřili 25 dolarů denně, musí ukrást zboží za 75 dolarů. Ředitel Ústředí pro omamné drogy v New Yorku, inspektor Erward Carey tvrdí, že drogy mají na svědomí krádeže za 200 miliónů ročně jen ve městě samém.

Pro hocha, který se stal narkomanem, není však krádež nejvhodnějším řešením. Potřebuje k ní totiž dostatek vtipu, hodně úsilí a je to vždycky i značně riskantní. Daleko jednodušší je stát se sám prodávčem drog.

Jednou v noci na temném nároží ulice mi jakýsi chlapec vykládal, jak na to šel on. Jmenoval se Karel, bylo mu 18 let. Už tři roky užíval pravidelně drogy. Když zjistil, že ho návyk stojí 15 dolarů denně, později 20 a pak už dokonce 25, zašel za svým dodavatelem a nabídl se, že mu pomůže prodávat. „Kdepak, chlapce, chceš-li prodávat, musíš si sám najít vlastní zákazníky!”

A v tom právě leží vlastní podstata neustálého vzrůstu narkomanie. Aby mohl Karel zaplatit drogy pro vlastní potřebu, nutil je mladším chlapcům. Použil tutéž metodu, jakou předtím užíval na něm. Doporučoval návyk s tím, že to „stojí za těch pár mizerných babek.” Vybíral si citlivější a málo průbojně hochy. Říkal jim také ‚slaboši’, když nekouří marihuánu. Nakonec si vybudoval úspěšný obchod pro sebe. Do řetězu šířící se narkomanie se zapojil ne jeden, ale deset dalších hochů.

Často jsem se ptával: „Proč toho prostě nenecháte?”

Dejme tomu, že se takový chlapec rozhodne opravdu toho nechat, pak ho čeká asi toto:

Necelé dvě hodiny poté, co odezní účinek poslední dávky, se už začnou projevovat abstinenci příznaky. Nejprve přijde hluboká touha po narkotiku. Pak se hoch začne potit. Třese se zimnicí, zatímco tělesná teplota neustále stoupá. Začne zvracet a zvrací celé hodiny. Nervy má napnuté a mučí ho bolest od hlavy k patě. Má halucinace a noční děsy, daleko horší, než jaké si umí představit chronický alkoholik.

Tento stav trvá celé tři dny. Nedostaví-li se pomoc, prostě to nevydrží. I s pomocí má však naději jen 1: 9, že se z návyku dostane. Veřejná nemocnice v Lexingtonu přijímá ročně 3 500 narkomanů. Více než 600 lékařů a ostatních zdravotníků jim tam pomáhá osvobodit se z návyku. Přesto ale souhrnná studie za 20 let v období 1935–1955 ukázala, že se jich 65 % zase vrátilo. Mnoho dalších se vrátilo k drogám, aniž by přišli zpět do nemocnice. Dr Murray Diamond, vedoucí lékař říká, že se nakonec ke svému návyku vrací 85–90 % narkomanů.

Jeden chlapec, který v Lexingtonu byl, mi řekl:

„Když jsi jednou na udici, jsi na ní navždy. Obstaral jsem si své ‚zboží’ během prvních pěti minut, co jsem odtamtud vyšel.”

Co se pak stane s těmi devadesáti procenty, kteří se z návyku nemohou dostat?

Nastane celkové fyzické zhoršení, provázené velikými bolestmi. I když Karel nutil drogy mladším chlapcům, měl u sebe úřední věstník new-yorské policie, kde byly popsány účinky soustavného užívání drog:

Být chronickým narkomanem znamená být jednou z krácejících mrtvol. Takový člověk se pozná podle mnoha příznaků, projevit se může kterýkoliv. Vypadávají zuby. Chybí chuť k jídlu, zažívání je v nepořádku. Zanítí se žlučník, oči a kůže zežloutnou. Někdy zrudne nosní sliznice. Nosní přepážka se ztrácí, dýchání je obtížné. Procento kyslíku v krvi klesá. Vyvíjí se zánět průdušek a tuberkulóza.

Mizí dobré povahové rysy a rozvíjejí se špatné. Dochází k postižení pohlavních orgánů. Žíly kolabují. Na kůži se objeví vředy a abscesy. Hlodavá bolest mučí celé tělo. Nervy jsou napjaté. Mysl se zastírá halucinacemi a záchvaty strachu, které se někdy promění

v úplné šílenství. Velmi často se záhy dostaví smrt – příliš brzy ve srovnání s průměrnou délkou lidského života. Podle jedné autority v brožůře amerického Ministerstva financí, umírají narkomani ve srovnání s ostatními lidmi takto: tuberkulóza v poměru 4 : 1, zápal plic 2 : 1, mozkové krvácení 3 : 1, a v široké paletě ostatních chorob 2 : 1. Takový je osud narkomanů. Úděl být jednou z krácejících smrtí.

Karel věděl, co ho čeká. Ani trochu ho to však neodradilo. Neodradilo to ani Shortyho. Shortymu bylo 19 let a byl na heroinu. Drogy užíval od svých patnácti roků. Měl velice hezkou přítelkyni Tammy, které bylo 17 let. Její rodiče navštěvovali elegantní kostel a byli známi v obchodních i společenských kruzích New Yorku.

Shorty mne prosil, abych se pokusil dostat Tammy ,z toho neřádu' a já souhlasil, že ji navštívím. Zaklepalí jsme tedy jednou na dveře suterénní místnosti v jednom domě, na krysami zamořené ulici Brooklynu. Slyšeli jsme, jak uvnitř nastal náhlý shon. Shorty si pořád něco bručel. Když se konečně dveře otevřely, stála v nich Tammy, ústa otevřená překvapením nad naší nenadálou návštěvou.

Uvnitř, v té mdle osvětlené místnosti, byli ještě dva mladíci. Všichni měli vyhrnuté rukávy na levých pažích. Na stole leželo nářadí, které se skládalo ze stříkačky, improvizovaného ,vaříče' z víčka od láhve, sklenice vody a malého celofánového balíčku s látkou ,H', nebo-li heroinem.

„Kdo je to?“ zeptala se Tammy a hodila hlavou směrem ke mně.

„Je dobřej.“ odpověděl Shorty. „Je to kazatel. Chtěl jsem, aby šel se mnou.“

„Tak bude ale muset počkat, chce-li se mnou mluvit.“

Obrátila se k nám zády a dala se znovu do práce s vařením, kterou jsme svým příchodem přerušili. Shorty musel číst mé myšlenky, protože se ke mně otočil a velice tiše zašeptal:

„Nepokoušej se jim bránit. Kdybys chtěl jejich sezení překazit, ti hoši tě zabijou. Myslím to doopravdy. Půjdeš-li ven sehnat nějaké poldy, bude s námi konec v tu chvíli, jak se tu znovu objevíš.“

Tak jsem se díval kolem a vzdělával se v tom, co to je opiové sezení.

Zatímco se konaly přípravy, vyprávěl mi Shorty trochu o Tammy. Byla také na heroinu, od svých patnácti let. Její rodiče neměli ani ponětí o dvojím životě, který vedla – včetně noci, které trávila s muži. Věděli jen, že Tammy odešla z domova a žije na vesnici. Navštěvovali ji o víkendech, byli trochu šokováni jejím bohémským životem, ale vždyť přece všechny dívky jejího věku si musí tohle období prodělat! Nechali jí být.

Tammyno „období“ se skládalo ze vzrůstající heroinové narkomanie a ze sexuálního styku za úplatu. „Musí to dělat, aby měla na drogy,“ vykládal Shorty. „Dělá call-girl; má seznam pravidelných zákazníků, kteří jsou většinou obchodníky na Maddison Ave a jejichž ženy žijí ve Westchesteru.“ Pak ještě více ztišil hlas: „Nejvíce mne ale štve, že její styky jsou stále častěji lesbické.“

Neměl jsem to srdce zeptat se Shortyho, jaké místo vlastně zaujímá v jejím životě. Byl sotva půl druhého metru vysoký, tmavé pleti. Tammy byla štíhlá, vysoká a světlolvasá. Nechal jsem tento problém nevyřešený.

Shorty se zatím stával netrpělivým. Scéna, které jsem byl pak v nejbližších okamžicích svědkem, zanechala ve mně hluboké stopy. Přípravy byly po chvíli skončeny a pak se všichni, včetně Shortyho, začali strkat a všemožně se snažili být první. Obvykle bývá první vždy ten nejpotřebnější. Shorty náhle upadl do záchvatu třesu a nářku; mám za to, že jen proto, aby mohl být první on. Hladovýma očima se ostatní dívali, jak jeden z chlapců vysypal heroin z celofánového balíčku do láhvového uzávěru ,vaříče'. Nebylo zmařeno jediné zrnko.

„Dělej“ šeptali mu druzí do ucha.

Třesoucíma se rukama přidržel chlapec pod vaříčem dvě sirky a přivedl obsah do varu. Druhý si sundal opasek a stáhl jím Shortyho paží. Zbývající se stávali už značně neklidnými.

Stáli tam, skřípali zubama a zatínali pěstě, aby snad náhle nevyrvali stříkačku ze Shortyho paže. Slzy jim tekly po tvářích, klekli a kousali si rty.

Pak se jeden po druhém dostávali k vytouženému vyvrcholení, kdy jehla míří proti vypjaté žíle.

Nikdy jsem se necítil být tak blízko pekla. Hoši upadli do jakési euforie. Dlouho jsem poslouchal jejich bláznivé klevetění a nesouvislé blouznění. Shorty mi vykládal o svém snu: stál před bílými horami heroinu, kolem připravené stříkačky a věčný oheň to vařil. Tohle byla pro něj vidina nebe, místo, kde by si mohl vstříkovat do žil celé hory heroinu.

„Tak co bude, kazateli? Dostaneš Tammy z toho?“ zeptal se nakonec, když si uvědomil, proč mne sem vlastně pozval.

Řekl jsem mu, že se o to rozhodně pokusím. Zkoušel jsem pak s Tammy trochu hovořit, ona se však na mne podívala skelnýma očima a poradila mi, abych šel k čertu. Co bych jí prý mohl nabídnout? Je teď v nebi. Já ovšem nemám o nebi ani ponětí. Postará se sama o sebe, bez pomoci nějakého trhlého faráře,

I Shorty, když teď dostal svou dávku, měl jiný dojem o mé přítomnosti mezi nimi. Když jsem mu pověděl, že neznám žádnou kouzelnou léčbu a že mohu nabídnout jen pomoc ve formě jednorázového odvykání, podíval se na mne, potřásl hlavou a zeptal se mne: „Tak co tu vlastně chceš?“

Nepořídil jsem.

Prohrál jsem, jako jsem prohrál s Marií. Odešel jsem pryč, po chvíli jsem se však vrátil, abych se ještě jednou pokusil jim pomoci. Byt jsem však našel prázdný: Tammy i Shorty byli pryč, náradí bylo také pryč. Nikdo nevěděl, kde jsou. Nezdálo se ani, že by se někdo o to vůbec staral.

20. Objevil jsem tajemství vítězství

Strašné otroctví, které způsobují omamné drogy, nelze vysvětlit pouze fyzickými termíny. Můj dědeček by řekl, že tyhle hochy má ve svých drápech ďábel a myslím, že by měl pravdu. Dokonce sami postižení chlapci to sami o sobě říkají, snad jen trochu jiným způsobem. Slyšel jsem to od nich častokrát: „Davide, jsi-li ,na udici', musíš se zbavit hned dvou věcí najednou: návyku tělesného a duševního. Ten tělesný není tak velkým problémem. Zůstaneš prostě v hrozném pekle odvykání po tři dny, vezmeš za vděk už trochu menšími mukami po další měsíc a jsi volný. Ale ten duševní, Davide . . ., to je něco hrozného! Něco je v tobě, co tě nutí začínat vždy znovu a znovu. Něco, co tě straší a stále ti našeptává. Máme pro toho strašáka dokonce jméno: říkáme mu buď ,opice na zádech' nebo ,sup na našich žilách'. Nemůžeme se toho zbavit, Davide. Ty jsi ale kazatel. Snad by ten Duch svatý, o kterém pořád mluvíš, snad by on mohl pomoci!“

Nevím, proč mi to trvalo tak dlouho, než jsem si uvědomil, že skutečně toto je cesta, kterou bychom se měli dát. Byl to ohromný objev po celé řadě neúspěchů.

Takovým nezdarem byl Joe. Nemohu zapomenout na hrozných čtyři dny, které jsme s ním strávili ve snaze provést ho mukami jednorázového odvykání heroinové narkomanii. Byl to takový docela pěkný hoch. Štíhlý, blond, kdysi na gymnáziu výborný atlet. Ke své narkomanii nepřišel obvyklým způsobem.

„Vím, že tyto léky proti bolesti jsou nezbytné,“ vyprávěl mi v kanceláři Střediska. „Byl jsem vděčný za úlevu, kterou mi přinesly, když jsem je potřeboval. Podívej se ale, co přišlo potom. Už jsem se z toho nedostal.“

Vyprávěl mi svou historii. Pracoval pro jednu uhelnou společnost. Uklouzl tam a spadl do skluzu. Na řadu měsíců byl upoután na nemocniční lůžko a většinu té doby trpěl kruté bolesti. Pro úlevu mu lékaři předepsali opiáty. Když pak Joe nemocnici opouštěl, byl z něho narkoman.

„Už jsem pak ty léky nemohl nikde sehnat," vyprávěl dál. „Přišel jsem ale na to, že se vyrábí určitý sirup proti kašli, který obsahuje narkotikum. Začal jsem tedy obcházet celé město a kupovat ho. Musel jsem střídat lékárny a pokaždé užít jiné jméno, nikdy jsem však s jeho sehnáním neměl potíže. Zvykl jsem si zapadnout prostě za nejbližší dveře vypít najednou celou čtvrtlitrovou lahvičku."

Po čase už ho to neuspokojovalo. Věděl o kamarádech, kteří užívají heroin a spojil se s nimi. Dál už to pak bylo obvyklé. Nejprve šňupání, pak podkožní vpichy a nakonec injekce do žíly.

Když přišel Joe k nám, byl na heroinu už přes osm měsíců. Jeho dávky byly značně vysoké.

„Chtěl bys zůstat u nás ve Středisku tři nebo čtyři dny?" ptal jsem se ho.

„Nikdo jiný o mne nestojí."

„Můžeš bydlet nahoře s našimi lidmi."

Joe pokrčil rameny.

„Víš, že to nebude snadné. Dostaneš jednorázovou odvykací léčbu."

Pokrčil rameny znovu.

Jednorázová léčba, úplná náhlá abstinence je metoda užívaná obvykle ve věznicích. V našem Středisku ji užíváme jednak proto, že nemáme na vybranou – nemůžeme podávat léky, jaké mají v nemocnicích. Dávali jsme však této metodě přednost i pro její výhody: odvykání je mnohem rychlejší -3 dny proti třem týdnům. Obtíže pacienta jsou přitom sice daleko větší, zato ale je brzo po nich.

Vzali jsme tedy Joeho do Střediska a dali mu nahoře jednu místnost. Byl jsem velice rád, že máme v domě diplomovanou sestru ošetřovatelku. Barbara Culverová měla svou místnost právě o patro níž pod Joeho. Bude na něj soustavně dohlížet. Také jsme předběžně upozornili lékaře pro případ, že bychom potřebovali jeho pomoc.

Jakmile se Joe u nás usadil, řekl jsem mu: „Od tohoto okamžiku začínáme s odvykáním. Mohu ti slíbit, že nebudeš ani vteřinku sám. Nebudeme-li u tebe osobně, budeme s tebou na modlitbách."

Nechtěli jsme nechat hoča prostě jen tak bez drog a opustit ho v jeho trápení. Celé ty čtyři dny byly naplněny podpůrnou modlitební akcí. Modlitby budou za něj vysílány 24 hodin denně. Ve dne i v noci budou chlapci a děvčata za něj v kapli prosit. Jiní budou s ním nahoře, číst mu z Bible.

Nejprve jsme ale museli zlomit Joeho strach před přicházející trýzní. Jednorázové odvykání je těžké samo o sobě, než aby muselo být ještě zhoršeno očekáváním pekla. Zeptal jsem se ho, kde vzal představu o tom, že odvykání je tak drastické.

„Hmm . . . přece . . . každý to říká!"

„To je právě to. Každý říká, že je hrozné a ty tu proto sedíš a potíš se už při pouhé myšlence na to, co tě čeká. Ve skutečnosti může být právě tvůj případ docela jiný."

Vyprávěl jsem mu o chlapci, který byl na marihuáně i heroinu a který byl z toho vysvobozen okamžitě a bez jakýchkoliv odvykacích příznaků. Připustil jsem ovšem, že se toto stává zřídka. Joe musí být připraven na ošklivé chvíle, ale proč to dělat horší, než to musí být? Snažili jsme se ze všech sil pomoci mu z psychických příznaků, jejichž podkladem byl prostý strach.

Pak jsme ho učili 31. Žalm. Je to krásný žalm, říkáme mu „Píseň narkomanů." Zvláště některé verše jsou tam jakoby přímo pro ně:

„Vyved' mne z léči, kterouž polékli na mne; nebo síla má Ty jsi.

Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem

soužen, takže uvadla zármutkem tvář má, duše má

i život můj.

Žalostí zajisté zhynulo zdraví mé a léta má od

úpění, zemdlena bídou mou síla má a kosti mé
vyprahly.
U všech nepřátel svých jsem v pohanění a nejvíce
u sousedů, známým pak svým jsem strašidlem;
kteříž mne vídají vně, utíkají přede mnou.
Vyšel jsem z paměti tak jako mrtvý, učiněn jsem
jako nádoba rozražená."

Když se skutečně abstinenci příznaky dostavily, zavřel se Joe ve svém pokoji. Barbara sledovala pravidelně jeho stav. Sám jsem tam k němu chodil velmi nerad. Ležel na posteli, držel se za břicho, protože měl záchvaty křečí. Jeho tělo byl jeden rudý karafiát. Pot se z něj řinul potokem a postel byla promočena až na matraci. Křičel bolestí a tloukl se pěstmi do hlavy. Prosil o vodu a záhy ji zvrátil. Zapřísahal mne, abych mu pomohl – a já mohl jen jediné: držet ho za ruku a ujišťovat, že se o něj staráme. V noci jsme mu dali k posteli magnetofon a přehrávali mu oddíly z Písma. Sám jsem zůstal ve Středisku nepřetržitě po celou dobu jeho trápení. Často jsem v noci vklouzl do kaple přesvědčit se, že tam vždycky někdo je. Pak zas rychle nahoru, abych viděl, jak se mu daří. Páska tiše opakovala úryvky z Bible, až nakonec upadl do neklidného spánku. Jeho muka během tří dnů a nocí ani trochu nepolevila. Byla to hrůza.

Čtvrtý den bylo Joemu mnohem lépe. Chodil po Středisku, usmíval se a říkal, že to nejhorší má snad už za sebou.

Všichni jsme se radovali s ním. Když pak Joe řekl, že by šel rád domů navštívit rodiče, trochu jsem zaváhal; držet jsme ho však nemohli. A tak, usmívající se a plný vděčnosti vyšel Joe ze vrat Střediska a vydal se po Clinton Avenue.

Přišel čas návratu, Joe však nikde. Druhý den ráno jsme se dozvěděli, že je ve vězení pro krádež a přechovávání omamných drog.

To byla naše porážka.

„Kde se stala chyba?" ptal jsem se na schůzce našich pracovníků. „Prošel tou nejtěžší krizí. Prodělal nejhroznější tři dny svého života. Měl ohromnou podporu. A všechno to hodil přes palubu."

„Možná, že bys našel odpověď u chlapců, kteří byli úspěšní," řekl Howard Culver.

Takových jsme měli několik. Volal jsem si je jednoho po druhém a poslouchal jejich zkušenosti. Všechny byly shodné.

Hovořil jsem s Nickym, ptal jsem se ho, kdy zvítězil nad starým životem. Řekl mi, že tenkrát, ve chvíli jeho obrácení na rohu ulice se s ním stalo něco úžasného. Tehdy byl uveden k Boží lásce. Úplné vítězství poznal však až později.

„Kdy to bylo, Nicky?"

„V okamžiku mého křtu Duchem svatým."

Zavolal jsem Davida a ptal se ho na totéž: kdy pocítil, že má moc sám nad sebou?

„Na tuto otázku mohu dobře odpovědět," řekl David. „Když jsem prožil křest z Ducha svatého."

Znovu tatáž odpověď. Nemohu popsat, jak mne to vzrušilo. Zdálo se, že příčina vyšla najevo. Cítil jsem, že jsme na pokraji úžasného objevu.

21. Jako za dob apoštola Pavla

Co je to vlastně ‚křest Duchem svatým?‘

Brzy po tom, co jsme se začali zabývat úlohou Ducha svatého v boji proti narkomanii, navštívil naše Středisko kněz – jezuita. I on chtěl o křtu vědět něco víc. Slyšel naše lidi na pouličním shromáždění a udělalo to na něj takový dojem, že chtěl poznat jejich tajemství.

Otec Gary s námi strávil ve Středisku jedno odpoledne. Zamýšleli jsme se společně nad hlubokým významem křtu. Nejprve jsme mu ukázali odkazy k této zkušenosti v Douayově verzi Bible. „Křest z Ducha svatého není záležitostí konfesijní," řekl jsem mu. „Pracují s námi episkopální, luteráni, baptisté i metodisté a všichni jsou naplněni Duchem svatým."

Řekli jsme otci Garyovi, že křest Duchem svatým je duchovní zkušenost, která dává člověku sílu. „Přijmete moc Ducha svatého, přicházejícího na vás," řekl Ježíš, když se po své smrti zjevil apoštolům.

Otec Gary se se mnou sklonil nad Bibli. „První zmínka o této zvláštní zkušenosti přichází už v časném období evangelijního vyprávění. Jak si vzpomínáte. Židé se kdysi dotazovali, zda je Jan Křtitel Mesiášem. Jan jim ale řekl: ‚Jde za mnou silnější, nežli já, kterémuž nejsem hoden rozvázatí řeménka u obuvi jeho. Já zajisté křtil jsem vás vodou, ale on vás křtí bude Duchem svatým' 1/. Od počátků křesťanství měl tedy tento křest z Ducha svatého zvláštní význam.

1/ Marek 1, 7–8.

Označuje totiž rozdíl mezi posláním pouhého člověka – bez ohledu na to, jak je smělé a účinné, a mezi posláním Krista: Ježíš pokřtil své následovníky Duchem svatým. Ve svých posledních hodinách hovořil mnoho o Duchu svatém, který po jeho smrti přijde, aby s nimi zůstal, těšil je, vedl a dával jim moc, která by jim pomáhala nést jeho zvěst dál. Pak se jim zjevil po ukřižování a řekl jim, že nemají opouštět Jeruzalém. ‚Přikázal jim, aby z Jeruzaléma neodcházeli, ale aby očekávali zaslíbení Otcova, o kterémž jste slyšeli ode mne. Nebo Jan zajisté křtil vodou, ale vy pokřtěni budete Duchem svatým po nemnohých těchto dnech . . . Přijmete moc Ducha svatého, přicházejícího na vás.'1/

Pak jsme obrátili do druhé kapitoly Skutků. Připomněl jsem otci Garyovi: „Hned potom byli učedníci shromážděni v Jeruzalémě, aby spolu strávili letnice. ‚A když přišel den padesátý, byli všichni jednomyslně pospolu. I stal se rychle zvuk z nebe, jako valícího se větru prudkého a naplnil všechn dům, kde seděli. I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň, kterýž posadil se na každém z nich. I naplněni jsou všichni Duchem svatým a počali mluvit jinými jazyky, jakž ten Duch dával jim vymlouvatí.'2/

Od této zkušenosti letnic jsme my letničtí přijali své jméno. Na křest Duchem svatým klademe veliký důraz, neboť byl předpovězen Janem Křtitelem, zaslíben Otcem a prožit o letnicích. Jistě jste si všiml té ohromné změny, která se po tomto zážitku s apoštoly stala. Předtím to byli ustrašení a bezmocní lidé. Pak obdrželi sílu, o které Kristus hovořil. Uzdravovali nemocné, vymítali ďábly, křísili mrtvé. Titíž lidé, kteří se při ukřižování schovávali, vydali se po této zkušenosti se svým poselstvím a nepřátelskému světu."

1/ Skutky 1, 4–8.

2/ Skut. 2, 2–4.

Pak jsem vyprávěl otci Garymu o ohromné vlně probuzení, která se na počátku dvacátého století převalila přes Spojené státy, Kanadu, Anglii a jižní Ameriku. Jádrem tohoto probuzení byla zvěst, že moc, kterou dostala církev o letnicích, se z větší části obrátila v nemohoucnost a může se zase obnovit křtem Ducha svatého.

„Kniha Skutků mluví o pěti různých obdobích, ve kterých lidé prožili tuto zkušenost," řekl jsem mu dále. „Časní letničtí viděli, že ve čtyřech z pěti těchto období mluvili pokřtění lidé jazyky."

Otec Gary chtěl vědět, jaké to vlastně je ‚mluvit jazyky.'

„Je to jako hovořit jinou řečí. Řečí, které nerozumíte."

Ukázal jsem mu v Bibli jedno místo za druhým, kde je popisováno, jak tato zkušenost následovala po křtu Duchem svatým. Učedníci mluvili jazyky o letnicích. Saul byl naplněn Duchem svatým po svém obrácení cestou do Damašku a hned na to mluvil jazyky. Říká: „Děkuji Bohu svému, že více než vy všichni jazyky mluvím.“^{1//}

Duchem svatým byli pokřtěni členové Korneliovy rodiny a začali mluvit jazyky. Podobně byli pokřtěni noví křesťané v Efezu a začali mluvit jazyky. I ve vyprávění o pátém křtu v Samaří, viděl Šimon – kouzelník, že se děje něco mimořádného a chtěl tuto moc pro sebe; nabídl za ni peníze: „Dejte i mně tu moc, ať na kohož bych koli vložil ruce, přijme Ducha svatého.“^{2//} Nezdá se být logické, že to, co viděl, bylo rovněž mluvení jazyky?"

„Asi tomu tak bude, stalo-li se tak při všech ostatních křtech. Kdy jste zažil tuto zkušenost sám?"

„V naší rodině to byla tradice třech generací.“

1/1. Kor. 14, 18.

2/ Skut. 8, 19.

Hovořili jsme chvíli o mém skvělém, zapáleném dědečkovi. Ten slyšel o jazycích poprvé v roce 1925 a při každé příležitosti, která se mu naskytla, kázal proti tomu. Jednou ale, když stál na kazatelně a horlil proti letnicím, začal se sám chvět a třást, což se často stává, když tato moc vstupuje do člověka poprvé. Je to něco, co pociťujete jako lehký otřes, který však není ani trochu nepříjemný. Když se tohle s dědečkem stalo, byl sám tou nejpřekvapenější osobou na světě. Přijal křest a začal mluvit jazyky. Od té chvíle kázal letnice kdekoliv mohl, protože sám poznal, jakou moc tato zkušenost má. Můj otec obdržel tento dar, když mu bylo 25 a já už ve svých třinácti. Všechny tři generace kážeme dnes tuto zvěst.

Otec Gary chtěl vědět, jak taková zkušenost vlastně vypadá.

„Proč se nezeptat našich mladých?" navrhl jsem. Pozvali jsme ho na oběd a nad kuřetem se salátem naslouchal otec Gary vyprávění několika našich mladých o tom, jaké to bylo, když byli naplněni Duchem svatým.

První byla na řadě dvanáctiletá Neda. Našli jsme ji na Coney Islandu, když se toulala jako ztracená. Linda Meisnarová se od ní dověděla, že sex a alkohol byly její revoltou proti vlastní rodině. „Pila jsem hodně," vypráví, „a šla s každým hochem, kterému se zachtělo. Nenáviděla jsem své rodiče, zvláště pak matku. Linda mne přivedla sem do Střediska a já seděla tady v kapli a poslouchala vyprávění mladých o tom, jak jim Ježíš pomohl v jejich pokušení. Když se mi nechtělo s nějakým hochem jít, s odporem jsem se od něj prostě otočila. Narkomani měli však své problémy daleko horší. 'Pokouší nás to stále,' říkávají. 'Běžme teď ale vždycky do kaple a modlíme se.' Když se modlili, mluvili v jiné řeči, ale vyhlíželi šťastně a byli si jisti sami sebou. Když pak vstali ze svých kolen, bylo jejich pokušení pryč.

Tak mne přivedli k tomu, že jsem chtěla mít totéž. Jednou jsem se šla do kaple modlit. Začala jsem vyprávět Bohu o všech svých problémech a prosila ho, aby vstoupil do mého života tak, jako přišel do srdcí narkomanů. Jako oslepující záře vnikl Ježíš do mého srdce. Něco převzalo moji řeč. Měla jsem pocit, jako bych seděla někde u řeky, která protéká skrze mne. Jeden z našich pracovníků mi pak ukázal v knize Skutků, co to vlastně bylo. Tehdy se mi přihodila ta nejkrásnější věc v životě.

Otec Gary jen seděl, naslouchal, pokyvoval hlavou a občas přitakal na znamení, že rozumí. Zvláště druhý chlapec vymámil z něj tuto reakci. Vyprávěl:

„Především jsem si jist, že je to všechno skutečnost. A víte jak? Vypadalo to, jakoby Ježíš Kristus vystoupil přímo z Bible. Stal se živou bytostí, která chtěla zůstat se mnou ve všech mých problémech.“

„Ano," řekl otec Gary, „to je úžasné!"

Jiný hoch, Josef, vyprávěl: „Mně pomohl zbavit se drog. Byl jsem zvyklý na marihuánu a začal jsem už i s heroinem. Byl to duševní návyk – prostě jsem to musel dělat. Když jsem se doslechl o Ježíši, překvapilo mne, že miluje lidi přes všechny jejich hříchy. Hnulo se mnou, když jsem slyšel, že opravdu stojí za svými sliby tím, že vstupuje do nás křtem Ducha svatého. Řekli mi, že Duch svatý se nazývá Utěšitel. Když jsem dříve myslíval na utěšení, představoval jsem si láhev vína a půl tučtu marihuánových cigaret. Tihle chlapci mluvili však o utěšení, které přichází z nebe a které mohu mít hned.

Začal jsem o to tedy stát, zrovna tak jako Neda. Tam v kapli" – ukázal hlavou ke dveřím modlitebny „jsem volal k Bohu o pomoc a on mne vyslyšel. Převzal mé rty i jazyk a já mluvil jinou řečí. Zprvu se mi zdálo, že jsem se zbláznil, pak jsem si však uvědomil, že asi ne, protože se stalo ještě něco jiného: už jsem nebyl sám. Nestál jsem o žádné drogy. Každého jsem měl rád. Poprvé v životě jsem se cítil čistý."

Přicházeli jeden za druhým a každý chtěl vyprávět, jak to bylo s ním. Museli jsme je nechat všechny vystřídat.

Asi za hodinu otec Gary odcházel a stále si tiše opakoval: „Ano, ano." Rád by prý prodebatoval tyto zkušenosti s některými přáteli na Fordhamské univerzitě. Škoda jen, že nemohl zůstat o chvíli déle. Tentýž večer dostal totiž křest další hoch a tak by se býval mohl stát svědkem této zkušenosti.

Jmenoval se Roberto, bylo mu šestnáct. Dva roky si píchal heroin a předtím kouřil marihuánu. Čtyřikrát seděl ve vězení, z toho jednou pro pobodání při pouliční bitvě gangů. Oběť to sice přežila, Roberto však dostal strach, že by jednou mohl doopravdy někoho zabít. Proti ostatním chlapcům, přicházejícím do Střediska, měl Roberto výhodu plné podpory svých rodičů. Snažili se mu pomoci ze všech sil, avšak Roberto klouzal dolů stále rychleji.

To odpoledne jsem se s ním setkal v kapli. Byl nervozní, těkavě chodil sem a tam – a z toho jsem usoudil, že by asi rád šel ven opatřit si zase drogy. Střídavě otevíral a zavíral pěstě a tiše mi řekl: „Davide, mám problémy." Kdykoli narkoman řekne, že ‚má problém', myslí tím, že musí něco sehnat a vstříknout si to, a to hodně rychle.

Začal jsem tedy s Robertem znovu hovořit o křtu Duchem svatým. „Dnes večer bude Nicky o tom kázat. Přijď a necht' Duch svatý na tobě spočine!"

„Nevím, Davide. Musím trochu na čerstvý vzduch. Necítím se dobře."

Nechal jsem ho jít a upřímně řečeno nečekal jsem, že ho ještě někdy uvidím.

Večer ale v modlitebně byl. Podle toho, jak trpěl, bylo vidět, že to dokázal bez drog. Sedl jsem si vedle něj a pečlivě ho sledoval, když někteří z bývalých narkomanů vyprávěli, jaké ohromné věci se s nimi staly. Nicky kázal o tom, jak každý narkoman potřebuje křest Ducha svatého.

„Chcete-li mít v životě sílu, jste-li na injekcích a toužíte-li opravdu se změnit, pak dobře poslouchejte: je to Duch svatý, kterého potřebujete! Až ho dostanete, obdržíte spolu s ním i deset zvláštních darů, na nichž pak můžete záviset. Něco vám o nich povím. Máte-li tužku a papír, můžete si poznamenat místa v Bibli, odkud to mám.

Především budete mít MOC. Dočtete se o tom ve Skutcích 1, 8. Budete mít sílu, spočine-li na vás Duch svatý.

Pak budete mít UTĚŠITELÉ. Jan 14, 26. Utěšitel – to neznamená někdo, kdo tě z pohodlní. Znamená to někdo, kdo bude stále při tobě, aby tě posiloval.

Dále budete mít OCHRANU. Čtete ve Skutcích 16, 6, jak Duch svatý brání apoštolům učinit krok, který by byl pro ně tragický. I vás takto povede.

Ted' něco velmi důležitého: nebude vás už nikdy vést mysl tělesná, ale budete mít HODNOTY DUCHOVNÍ. Čtete o tom Efezským 2, 3–6.

Budete mít ŽIVOT. Ted' se blížíte smrti, ale s Duchem svatým, jak se praví v 2. Korintským 3, 5–6, dostanete nový život.

Budete žít Duchem PRAVDY. Injekční jehla vám dává sliby, které se nikdy nesplní. Opiové sedánky vám nepřinesou vysvobození, je to naopak ještě horší. Jan 16, 13 nám říká, že dostaneme Pravdu.

Budete také mít PŘÍSTUP K ÓTCI. Čtete Efezským 2, 18.

A poslední tři: budete mít NADĚJI. Kolik z vás ji dnes má? Ne mnozí. V Římanům 15, 13 se říká, že dostanete naději.

Vrchol toho všeho je však v 2. Korintským 3, 16: všichni vy hoši, co jste teď tady, budete SVOBODNI.

Jak se tohle všechno může stát? Náhlou, dramatickou, přemáhající zkušeností. Čtete si o tom pro sebe v Skutcích 10, 44."

Nicky skončil. Jeho hlas ztichl a téměř šeptem ještě dodal: „Tohle všechno je před námi v novém životě. Mám ale za to, že dnes večer nechceme o tom tady jen číst nebo mluvit. Chceme to prožít. Chcete-li mít tuto změnu života a s ní moc, naději i svobodu, vstaňte a pojdte sem kupředu. Položím vám ruce na hlavu, jak to udělal sv. Pavel a stane se s vámi totéž, co se stalo novým křesťanům za jeho času: dostanete Ducha svatého."

Roberto se na mne podíval a vyskočil. Moje srdce vyskočilo s ním.

„Chci všechno, co Bůh pro mne má," zvolal. „Chci to prožít a nevrátit se nikdy zpět!"

Kupředu téměř běžel. Uchopil Nickyho ruce a položil si je na hlavu. Hned v zápětí se mu pak přihodilo totéž, co kdysi mému dědečkovi: začal se třást, jakoby jím probíhal proud. Padl na kolena, ostatní stáli kolem něj a modlili se. Vypadalo to jako oživená scéna z knihy Skutků. Za necelé dvě minuty se z Robertových rtů linula nová řeč, jako pramen tryskající z vyprahlé země. Každý se radoval. Ostatní narkomané shromáždění kolem Nickyho a Roberta volali: „On to učiní! Je mezi námi!" Nicky pak stále opakoval: „Díky, Pane, díky za tvoji pomoc těmto chlapcům."

Ostatní se přidali: „Díky, Pane, díky za tvou pomoc.

Díky, díky, díky, Pane!"

22. Bůh nezná záně beznadějně případy

Nezdálo se, že by křest z Ducha svatého každého vždycky osvobodil. Ve skutečnosti činil pravý opak: chytal do pasti. To byl výsledný dojem naší práce, který současně odrazoval i povzbuzoval. Měli jsme z počátku velikou naději, že tento křest vždycky a natrvalo vysvobodí hochy od jejich drog. Toto přesvědčení bylo dobře opodstatněné. Když jsme si uvědomili možný vztah mezi tímto křtem a vysvobozením z otroctví drog, vyvinuli jsme velké úsilí, abychom dovedli mladé narkomany k této osobní zkušenosti. Nejprve jsme dělali nesmělé pokusy s marihuánou. Tomuto omamnému tabáku propadá mysl, ne však tělo; jedním z našich hochů, který ho kdysi kouřil, byl Luis. Dostal křest Duchem svatým a zotročení jeho mysli úplně zmizelo.

Takto povzbuzení jsme pokračovali v silnějším útoku. Co třeba Roberto, hoch, který býval na heroinu, jenž zotročuje jak mysl, tak i tělo? Co s ním bude dál? Dávali jsme velký pozor, zda se snad neobjeví známky toho, že užívá drogy znovu. Den po dni však přicházel do Střediska se zářícíma očima a velmi nadšený: „Zdá se mi, že mám vrch já, Davide. Mám nástroj, který mi pomáhá – chodím se sem do Střediska s ostatními modlit."

Naše výsledky se stále opakovaly. Harveye k nám doporučil soud. Byl už tři roky hluboce propadlý heroinu, po přijetí křtu však prohlásil, že pokušení zmizelo samo od sebe. Jan byl na heroinu čtyři roky a také on toho po křtu úspěšně nechal. Lefty si píchal injekce dva roky. Po svém křtu nejen že drog zanechal, ale rozhodl se být kazatelem. Vincent užíval heroin také dva roky až do svého křtu, kdy byl okamžitě vysvobozen. Ruben byl v otroctví čtyři roky. S křtem mu přišla síla nechat toho. Eddie začal s heroinem, když mu bylo dvanáct.

Po patnácti letech soustavného užívání byl už na pokraji smrti. Křest Duchem svatým ho zachránil.

Těmito zkušenostmi jsem byl tak nadšený, že jsem se šel poradit s lékařskými autoritami. Zajímalo mne, můžeme-li si dovolit nějaké odvážné závěry.

Řekli mi otevřeně: „Žádné. V Lexingtonu není hoch uznán za vyléčeného, dokud nevydrží bez drogy pět let. Jak jsou na tom vaši chlapi?“

„Ne dlouho.“

„Pár dní?“

„To ne, je to záležitost několika měsíců. V některých případech už i přes rok.“

„Tak to je povzbuzující. Povězte mi něco o své práci, rád bych slyšel o tom vašem křtu!“

Na konci rozhovoru mne však znovu varovali, že narkomanům není ve skutečnosti pomoci a že musím být připraven na neúspěch. „Nejsmutnější je, že vrátí-li se takový hoch zpátky k drogám, je na tom mnohem hůř než předtím. Jestliže si dříve dával dvě dávky denně, bude hned na třech. Byl-li na třech, bude na pěti. Degenerace po takovém pádu nastává mnohem rychleji.“

A pak jeden z našich hochů skutečně sklouzl zpět. I po křtu Duchem svatým. Nenaučil se, že po obdržení Ducha je nutný i život z Ducha.

Jmenoval se Ralph; byl na marihuáně dva roky a pak další tři na heroinu. Snad stokrát se pokoušel dostat se z toho. Chtěl opustit gang, kde ho kamarádi stále sváděli. Byl však vždycky neúspěšný. „Je jen jedna cesta,“ říkal si: musí si vzít život, než některou noc, zoufalý ze shánění drog, vezme sám život někomu jinému.

Jednou večer vylezl na střechu. Stál na římsě, připravený skočit po hlavě do ulice. Čekal jen, až bude chodník dole prázdný.

V tom okamžiku zaslechl zpěv. Ozýval se z jednoho našeho shromáždění gangů, které se scházelo v domě přímo proti čekajícímu Ralphovi. Zvedl hlavu a poslouchal:

„Na vrchu vzdáleném, tam kde kříž drsný stál . . .“

Slezl z římsy dolů. Vyslechl celou píseň, pak sešel po schodech a dal se přes ulici. Nápís na domě ho pozval dovnitř. Slyšel o tom, jak Bůh pracuje v ulicích Brooklynu a pomáhá chlapcům, kteří jsou otroky drog a připoutáni ke gangům. Od té doby to byl jiný Ralph. Obrátil se ke Kristu a později přijal křest Ducha svatého.

Byli jsme na Ralpha pyšni a jsme dosud. Stříkačku zahodil na dobu delší než jeden rok. Opustil New York a přestěhoval se do Kalifornie. Na drogy si ani nevzpomněl. Pak se vrátil a navštívil nás. Byl sice v pořádku, všiml jsem si však, že ve starém prostředí na něj padá tíseň. Dověděl jsem se, že ho bývalí přátelé popichují. Octl se znovu v pokušení. Snažili jsme se být s ním stále v úzkém spojení. Ralph nám však unikal.

Pak sklouzl. Navázal kontakt s překupníkem, zavřel se u sebe a píchl si jehlu do žíly. Před tím, než obdržel křest, učinil pětkrát pokus dostat se z toho. Po každém novém pádu byl tak zhnusen sám sebou, že začal brát drogy víc než kdy předtím. Teď toho byl zbaven už přes rok – a zase!

Tentokrát se však přihodila zvláštní věc. Dávka neúčinkovala. Druhý den se Ralph vplížil do Střediska a ptal se po mně. Když přišel do kanceláře a zavřel dveře, tušil jsem už, že je ‚v tom.‘

„Stalo se něco podivného, Davide,“ povídal, když konečně našel odvahu říci mi, co provedl. „Když jsem si injekci píchl, bylo to, jako kdybych to byl neudělal. Necítil jsem vůbec nic z toho, co jsem cítil dříve. Zato se mi ale stalo něco jiného: měl jsem nesmírnou touhu běžet do nejbližšího kostela a modlit se. To jsem také udělal. Místo, abych šel ze špatného do horšího – pokušení prostě odešlo.“

Ralphovy oči zářily, pokračoval: „Víš, co si myslím? Myslím si, že jsem chycen do pasti. Ano. Ne však heroinem. Mám za to, že jsem lapen Duchem svatým. Je ve mně a nepustí mne.“

Ralph se k nám vrátil pokořený. Byl si plně vědom toho, že ho křest udělal zvláštním způsobem Kristovým majetkem. Nemohl od něj odejít, i když se o to pokusil.

Totéž se stalo Robertovi (jiný Roberto, než ten, který byl na heroinu 15 let). Ten také nakrátko zklouzl zpět, pak ale shledal, že se ke stříkačce prostě vrátit nemůže. Jan se po svém zklouznutí vrátil s větší horlivostí a rozhodl se jít do biblické školy.

A kde jsme teď?

Samozřejmě, že si nemůžeme dělat nárok na kouzelnou léčbu narkomanie. Ďábel, který se ve stříkačce skrývá, je tak smrtelně silný, že podobné tvrzení by bylo pošetilostí. Můžeme snad jen říci, že jsme našli moc, která uchvátí hochy daleko silněji než narkotika. Tou silou je Duch svatý, který – na rozdíl od narkotik – uchvacuje hochy ke svobodě. Jsme stále jen u kolébky toho, co považujeme za odvážný pokus. Musíme se mnoho učit o tom, co tyto duchovní zkušenosti mohou nebo nemohou v nešťastných životech udělat. Každý den děláme nové objevy. Každý den poznáváme účinnější metody, jak zvětšovat procento trvale vyléčených.

Jedním z Kristových zaslíbení je to, že nás uvede ve všelikou pravdu. Z tohoto zaslíbení vycházíme a víme, že jednoho dne nás uvede k základům, na nichž pak bude možno stavět. Nejen zde v Clinton Avenue, ale po celých Spojených státech. Všude tam, kde osamělost a zoufalství vede hochy k touze po vysvobození z problémů se stříkačkou, špinavou jehlou a vaříčem z lahvového víčka.

Jednou jsme seděli s Lindou u mne v pracovně, hovořili o těchto věcech a divili se, kam až se můžeme dostat. Přesto však vím, že tu zůstává jedno jméno, o kterém se nikdo z nás dvou nezmínil: Marie.

„Myslíš, že by Marie mohla vůbec někdy dostat křest?“ zeptal jsem se nečekaně. Viděl jsem však Lindě na očích, že uvažuje právě o tomtéž. Shodli jsme se, že Marie to má moc těžké. Už léta je na heroinu. Když u nás byla naposledy, nemysleli jsme si, že by mohla ještě dlouho žít. Oba jsme však snili o tom, že ji doprovodíme ke křtu tady ve Středisku.

Nemělo se to ale stát. Jednou v pozdním létě nám někdo volal. Byla to Marie a telefonovala z kostela kazatele Orteze.

„Reverende Wilkersone,“ křičela, „mám skvělé zprávy! Minulý týden jednou večer jsem tady obdržela Ducha svatého!“

Vzrušením nemohla skoro ani mluvit a tak jsem ji poprosil, aby mi dala kazatele Orteze. Vylíčil mi to tak, že jsem celou tu scénu mohl téměř vidět: Marie jde do svého bývalého domova, mezi ty stísněné byty, kde se tak často odbývaly rušné schůzky. Marie hledá volnou židli ve shromáždění španělských mužů a žen. Naslouchá kázání a slyší výzvu kupředu. Poslechne. Mohl jsem dokonce i slyšet její hlas – tak drsný, když u nás byla naposled. Teď prosí Pána o Ducha svatého. Mohl jsem vidět, jak klesla na kolena a cítit naději v jejím srdci, když jí kladli ruce na hlavu. Potom ta jemná, melodická, šumící řeč, které nerozumí, která vychází z jejího nitra – pečeť a znamení, že modlitby byly vyslyšeny. Kazatel Ortez jáásá: „Na tohle jsme všichni čekali, vid’!“

„Ovšem, že ano. Je to další vítězství.“

Tajně jsem však byl naplněn obavami. Znal jsem jednu Mariinu velikou slabost: když ji něco rozruší, vrací se zase hned ke stříkačce. Jednalo takhle mnoho narkomanů a u Marie jsem to viděl už mnohokrát. Bylo mi jasné, že zvítězí-li nad tímto svým problémem jen jednou, bude vše v pořádku.

Netrvalo to dlouho a Marie se do takové zkoušky skutečně dostala. Jednou pozdě večer vystoupila z autobusu na pusté ulici Manhattanu, blízko svého bývalého působiště. Ze stínu se vynořily dvě dívky.

„Ahoj, Marie!“

Marie se otočila. Poznala v nich členky svého bývalého gangu. Přátelsky je pozdravila. Ve tmě za nimi rozeznala siluetu ještě nějakého chlapce. Jedna z dívek začala:

„Říká se, že jsi se dostala z heroinu a že ses dala na víru!“

„To je pravda,“ odpověděla Marie.

„Prima. Skvělé. Když už teď nemusíš utratit všechno za heroin, nevíš co s penězi.

Jestli pak bys nepůjčila svým kamarádkám jeden nebo dva dolary?“

Marie věděla, na co by ty peníze padly. Mnohokrát sedávala s těmito dívkami v zatmělé místnosti, řemen kolem paže a stříkačka plná heroinu vjížděla do žíly.

„Lituji moc,“ řekla jim, „ale nejde to – vzhledem k tomu, na co je potřebujete. Víím . . .“

Neviděla, odkud ta rána přišla. Dívčí pěst se jí zabořila do břicha. Uskočila stranou. Jejím prvním instinktem bylo bojovat – a Marie byla široko daleko známá svou litou bojovností. Najednou tam ale stála, ruce podél těla. Tak, jako když kdysi procházela zkouškou svého vůdcovského úřadu, snažela bití bez odporu, bez fňukání. Jaký byl ale mezi těmito dvěma situacemi rozdíl! Tentokrát se Marie modlila.

Modlila se, i když jí nůž zajel do těla. Modlila se, když se ti tři skláněli nad jejím zhrouceným tělem, zmocnili se její peněženky a za smíchu utekli.

Po chvíli se Marie pomalu zvedla a vydala se opuštěnou ulicí. Nějak se dostala domů, kde jí Jan pomohl svléci zakrvavené šaty. Spolu pak prohlíželi zranění. Nůž poranil tělo těsně u žeber. Rána však nebyla hluboká a nezdálo se, že by byla nebezpečná. Jan se však bál Mariina rozrušení nad touto příhodou. Co se teď asi stane? Více než častokrát byl svědkem, jak jeho žena zklouzla zpět k drogám, když ji něco rozčílilo.

Tu noc, když si omyla své zhmožděniný a ovázala bodnou ránu, usnula Marie s pokojem dítěte.

Tato příhoda na mne učinila hluboký dojem. Několik dní po svém přepadení nás byla Marie ve Středisku navštívit. Ještě na ní bylo vidět podlitiny.

„Trošku mne zřídili, kazateli. Já se však jenom modlila a všechno bylo v pořádku. Duch svatý byl se mnou.“

Podíval jsem se na Lindu, která byla tou změnou překvapena právě tak, jako já.

„To je všechno, co jsme potřebovali vědět!“ řekl jsem na to.

Když jsem viděl Marii naposledy, byla se svou rodinou na cestě do Puerto Rika. Jan jí stál pyšně po boku. Jejich tři malé děti se jí plaše držely za sukně; držely se matky, které mohly zase důvěřovat. Marie měla čerstvě umyté a upravené vlasy, jež se leskly v záři slunce. Měla nové boty. Celé vzezření bylo docela jiné. Ruce visely volně a půvabně podél těla.

Řekla mi, že odjíždí se svou rodinou do Puerto Rika z docela zvláštního důvodu.

Budou tam navštěvovat španělskou školu, která je připraví pro službu v církvi. Až studium dokončí, vrátí se do New Yorku zpět. Doufají, že pak budou pracovat s námi ve Středisku.

Když jsem tam tenkrát stál a díval se, jak ta rodina mizí v dálce, musel jsem si stále opakovat slova Ježíšova:

„Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí.“

23. Ježíšova moc nemá hranic

. . . Pro většinu lidí v Brooklynu byl začátek 28. srpna 1961 stejný jako každý jiný den: jasné, horké letní ráno. Pro nás ve Středisku to byl ale den velice temný. Předpokládalo se, že tento den v poledne předáme majitelům domu šek na druhou splátku. Dělal to 15 000 dolarů.

„Kolik máme v pokladně?“

„Ani ti to nechci říkat,“ odpověděl Paul DiLena.

„Kolik?“

„Čtrnáct dolarů.“

Příliš jsem spoléhal zase na nějaký zázrak. Důvěřoval jsem, že Středisko neztratíme; teď jsme však u posledního termínu a peníze nikde.

. . . Poledne přišlo, přešlo – a peníze stále žádné.

Musel jsem se vážně zamyslet nad svou vlastní smělostí. Byl to snad jen pouhý sebeklam? Čekal jsem snad příliš mnoho od Boha, aniž bych sám pro věc něco udělal?

Našemu právnímu zástupci jsem řekl: „Bez tahanic se nevzdám. Mohl bys zařídit prodloužení lhůty?“

Julius Fried strávil to odpoledne nad dokumenty. Když skončil, oznámil nám, že byl úspěšný. Prodloužení jsme získali. „Souhlasili a počkají nám do 10. září. Když ale do té doby nebudou peníze v ruce, začnou uplatňovat nároky z prodlení. Napadá tě tedy něco?“

„Ovšem,“ odpověděl jsem a Julius v naději pozvedl tvář. Hned ji ale zase sklopil, když jsem mu objasnil, jaký nápad to je. „Budu se za to modlit,“ řekl jsem mu. Julius byl zvyklý na modlitební život Střediska. Mám ale za to, že v tuto chvíli by si byl přál mít za ředitele někoho trochu praktičtějšího.

Myslím, že to odpoledne jsem to trochu přehnal. Svolal jsem všechny mladé dohromady: členy gangů, narkomany, studenty, kteří nám pomáhali i naše zaměstnance. Oznámil jsem jim, že Středisko je zachráněno. Byla z toho veliká radost. „Měli bychom jít do kaple děkovat Bohu,“ řekl jsem. Tak jsme šli. Zavřeli jsme za sebou a chválili Pána, že zachoval tento dům pro své účely. Posléze však někdo vzhlédl a zeptal se: „Pověz, Davide, odkud se vzaly ty peníze?“

„Ty ještě nemáme!“

Dvacet pět zklamaných tváří. Dvacet pět zmrzlých úsměvů.

„Ještě tu nejsou,“ pokračoval jsem, „ale do 10. září tu budou. Jsem si tím zcela jist. Do té doby budu mít šek na 15 000 dolarů, který vám ukážu. Myslel jsem jen, že bychom měli děkovat Bohu už teď.“

S těmito slovy jsem odešel.

Přišlo 1. září. Pak 2., 3., 4. Strávil jsem spoustu času telefonováním a snažil se najít nějaké řešení. Všechno ukazovalo na to, že Pán chce, abychom v naší práci pokračovali. Toto léto bylo opravdu úspěšné. Naše záznamy říkaly, že dva a půl tisíce mladých lidí z celého New Yorku se setkala s opravdovou Láskou. Obrátili své životy ke Kristu. Stovky chlapců a děvčat prošly Střediskem na své cestě k novému zaměstnání, k novým rozhledům, k novému stvoření. Už dvanáct se jich připravovalo pro kazatelskou službu.

„A začalo to všechno jedním obrázkem v Life,“ řekl jsem jednou večer své ženě, když jsme se spolu zamýšleli nad uplynulým rokem.

Gwen odpověděla: „Není to zvláštní, že ti nikdy nebylo dopřáno navštívit ty chlapce od soudu?“

Jistě, bylo to zvláštní. Skoro čtyři roky jsem psal, telefonoval, klepal na dveře. Z důvodů, které byly nad moje chápání, jsem se dosud nesměl setkat s hochy, jejichž tragédie mne přivedla do New Yorku. Jejich osud i osud Izraele, bývalého vůdce Mau-Mau, jsou stále zatím v rukách státu. Snad až budou hoši propuštěni z vězení, budu jim smět říci o tom, jak mi leží na srdci jejich budoucnost.

Byl tu však ještě hoch, se kterým jsem se setkal hned při svých počátečních návštěvách New Yorku a jehož jsem si tolik oblíbil: Angelo Morales.

Jednou ráno nás přišel navštívit. Vzpomínali jsme spolu na den, kdy do mne vrazil na schodech u bytu Alvarezových. Teď už i Angelo je v závěru svých biblických studií. Také on by s námi rád pracoval ve Středisku.

„Bude-li ještě jaké Středisko, Angelo,“ řekl jsem mu a rozdělil se s ním o naše finanční starosti.

„Mohl bych snad já nějak pomoci?“ zeptal se Angelo.

„Ano. Jdi s ostatními do kaple a modlete se. Já budu mezitím u telefonu.“

Všichni členové našeho výboru byli zaneprázdněni voláním starým příznivcům Střediska. Pomoc přicházela, ne však taková, jakou bychom potřebovali k získání šeku na 15 000 dolarů 10. září.

Mezi těmito telefonáty byl i rozhovor Haralda Bredasena s kanceláří Clema Stoneho v Chicagu. Harald otevřeně doznal, že je v rozpacích, neboť Clem byl už ke Středisku více než štedrý. Snažili jsme se, aby byl s námi ve styku, i když jsme peníze nepotřebovali. Přesto si ale myslím, že když uslyšel o telefonu od nás, položil mu jeho přirozený instinkt ihned ruku na peněženku.

Harald však onoho 8. září zastihl Clemova syna. Hovořili spolu dlouho. Harald mluvil o tom, jakých výsledků už bylo dosaženo a děkoval Stoneům za jejich podíl na tom. Pak se konečně s pokrčením ramen dostal k věci: „Do pozítřka musíme mít 15 000 dolarů,“ řekl a vysvětlil proč. „Nemám tušení, jaká je vaše momentální situace. Rozhodně nechci žádat o rozhodnutí v této chvíli, kdy jste u telefonu. Pohovořte však o tom s otcem. Vyřídíte mu mé díky za to, co všechno už pro nás udělal. Pak prostě uvidíme, co bude.“

Přišlo 10. září.

Netrpělivě jsme otevírali ranní poštu. Byly tam obálky od mladých, kteří posílali své desetníky.

„Díky, Pane,“ řekl jsem. „Bez těchto haléřů se nemůžeme obejít.“

A to bylo všechno.

Začala ranní pobožnost. V kapli byli všichni, každý se modlil a zpíval. Ze všech stran jsem slyšel, jak mladí lidé děkují Pánu za to, že nám poslal šek na 15 000 dolarů.

Uprostřed shromáždění mne odvolali ke dveřím. Přišla mimořádná zásilka. Podíval jsem se na razítko: Chicago, Illinois.

V obálce byl šek na 15 000 dolarů.

Když jsem ten kousek papíru nesl do kaple, nemohl jsem promluvit. Stál jsem u krbu se snopy sklizené pšenice. Nemohl jsem mluvit a tak jsem prostě zvedl ruku s prosbou o klid. Když místnost ztichla, vzal ode mne šek Paul DiLena a podal ho chlapci, co stál nejbliže.

„Pošli to kolem, prosím tě,“ řekl mu téměř neslyšně.

Ten šek má dnes Clem Stone ve svém archivu v Chicagu.

Vypráví němou historii obdivuhodného řízení Božího mezi mladými lidmi v New Yorku. Je správně podepsán, dobře krytý. Je však ještě víc nežli to. Podíváte-li se na něj blíže, uvidíte, že je umazaný. Je opravdu hodně špinavý, jak putoval rukama dvou tuctů mladých lidí, kteří se naučili, co to znamená věřit. Je na něm jistě i několik slz. Slzy vděčnosti Bohu, který předivnými cestami uskutečňuje své divy.

Závěr

Tato historie samozřejmě zdaleka nekončí.

Každý den píše nové kapitoly o proměněných životech mladých po celém New Yorku.

Píše se však i celá další kniha. Netýká se už New Yorku, ale Chicaga. Pracuje tam nové Teen Challenge Center. Poučeno chybami i úspěchem naší první práce běží Středisko Chicaga kupředu. Tak jako náš domov v New Yorku bude i ono pracovat s rozpočtem skoro 50 000 dolarů pro první rok. A právě tak, jako náš domov, bude i ono mít běžnou finanční hotovost 14, 15, 16 dolarů.

Když jsem letěl do Chicaga, abych tam nové Středisko pomohl rozběhnout, slyšel jsem ozvěnu otázky, kterou kdysi položil Paul DiLena: „Kde jsou peníze, kde jsou knihy, kdo to vede?“

Vede to Duch svatý.

Pokud on to povede, bude program vzkvétat. V okamžiku, kdy bychom chtěli konat něco ve své vlastní síle, padneme. Toto je vedoucí zásada Střediska v New Yorku. Touto zásadou se řídí i naše nové Středisko v Chicagu. A i to, které pomalu začíná ve Philadelphii, Bostonu, v Los Angeles a v Torontu.

Duch svatý vede.

Měli bychom to napsat na práh každých dveří, které postavíme, aby to všichni viděli. Možná ale, že by to vypadalo jako fráze. Uděláme to tedy lépe: napíšeme to do svých životů.

Do všech životů, s nimiž se setkáme, kterých se můžeme dotknout a nadchnout je živým Duchem Božím.

Obsah

1. Do podsvětí velkoměsta	5	
2. Počínal jsem si jako blázen	15	
3. Ani sám Bůh mi již nemůže pomoci	24	
4. Šlo jenom o náhodu?	33	
5. Jádro biblického poselství	39	
6. V branách pekla	49	
7. Dostal jsem od Gwen přes hlavu	58	
8. Ve spárech heroinu	69	
9. Náhlé vyslyšení modliteb	77	
10. Evangelium zasahuje	84	
11. Bývalý gangster svědčí o kristu	92	
12. Podivuhodná vidění	105	
13. Zázraky na naší cestě	112	
14. Život ve službě evangelizace	118	
15. Vidiny se stávají skutečností	128	
16. Ježíš činí všechno nové	137	
17. Světlo je silnější než temnoty	148	
18. Problémy, ze kterých se točí hlava	156	
19. Smrt na splátky	163	
20. Objevil jsem tajemství vítězství	174	
21. Jako za dob apoštola Pavla	179	
22. Bůh nezná žádné beznadějně případy	187	
23. Ježíšova moc nemá hranic	194	
Závěr	198	

Název souboru: Dýka a kříž
Adresář: C:\Documents and Settings\Owner.YOUR-4BF442CABF\My Documents
Šablona: C:\Documents and Settings\Owner.YOUR-4BF442CABF\Application Data\Microsoft\Šablony\Normal.dotm
Název: Dýka a kříž
Předmět:
Autor: admin
Klíčová slova:
Komentáře:
Datum vytvoření: 2.5.2008 21:46:00
Číslo revize: 11
Poslední uložení: 6.11.2008 16:44:00
Uložil: Owner
Celková doba úprav: 300 min.
Poslední tisk: 6.11.2008 16:45:00
Jako poslední úplný tisk
Počet stránek: 90
Počet slov: 45 398 (přibližně)
Počet znaků: 267 855 (přibližně)